

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (MSc) ΣΤΗΝ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ**

**ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ –
AUTHORIZED ECONOMIC OPERATOR (ΑΕΟ),
ΠΑΡΑΓΩΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ
ΣΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ**

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΚΟΓΚΟΛΑΚΗΣ

Επιβλέποντες: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΑΡΙΑΝΝΙΔΗΣ, ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2026

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (MSc)
ΣΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ**

**ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ –
AUTHORIZED ECONOMIC OPERATOR (ΑΕΟ),
ΠΑΡΑΓΩΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΣΤΗΝ
ΔΙΕΘΝΗ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ**

**Διπλωματική Εργασία
η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση
Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην
Εγκληματολογική Λογιστική
στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος**

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΚΟΓΚΟΛΑΚΗΣ

Επιβλέποντες: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΑΡΙΑΝΝΙΔΗΣ, ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2026

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Βασίλειος Γκογκολάκης, 2026 Με επιφύλαξη

παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

Ονοματεπώνυμο Φοιτητή: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΚΟΓΚΟΛΑΚΗΣ

Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας:

**ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ
ΦΟΡΕΑΣ –**

**AUTHORIZED ECONOMIC
OPERATOR (ΑΕΟ),**

**ΠΑΡΑΓΩΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ
ΑΠΑΤΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ
ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ**

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολης και εγκρίθηκε στις

..... [ημερομηνία έγκρισης] από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων Νικόλαος Σαριαννίδης Καθηγητής

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Ανδρονίκη Καταραχιά, Καθηγήτρια

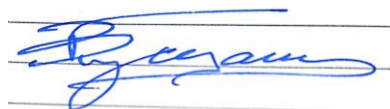
Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Αναστάσιος Κωνσταντινίδης, Αν. Καθηγητής

Ή ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Ο Βασίλειος Γκογκολάκης, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία

με τίτλο «*ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ - AUTHORIZED ECONOMIC OPERATOR (ΑΕΟ), ΠΑΡΑΓΩΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΣΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ*», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Ο Δηλών

Βασίλειος Γκογκολάκης

Περίληψη

Τις τελευταίες δεκαετίες οι θεσμικές αλλαγές, η μείωση των φραγμών στην κυκλοφορία των κεφαλαίων, η αλματώδης ανάπτυξη της τεχνολογίας σε τεχνικό και ψηφιακό επίπεδο, έδωσαν ώθηση στο διεθνές εμπόριο. Τα εμπορεύματα διακινούνται από τον παραγωγό μέχρι τον καταναλωτή, μέσα από την διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα. Οι όγκοι που διακινούνται είναι τεράστιοι με υψηλές ταχύτητες στην μεταφορά και τη διαχείριση τους. Οι φορείς που εμπλέκονται στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα είναι πολλοί και βρίσκονται σε συνεχή εξάρτηση μεταξύ τους. Οι συνθήκες αυτές έδωσαν αφορμή για την αντίστοιχη ανάπτυξη της απάτης που χρησιμοποιεί την διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα ως μέσο την απόκτηση παράνομου οικονομικού οφέλους, την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, την υποστήριξη της τρομοκρατίας και του εμπορίου απαγορευμένων ουσιών και ειδών. Οι Τελωνειακές διοικήσεις, σε διεθνές επίπεδο, δέχονται ασφυκτική πίεση καθώς καλούνται να θέσουν φραγμούς στα φαινόμενα απάτης με το ελεγκτικό τους έργο, προκαλώντας τις μικρότερες δυνατές καθυστερήσεις στην διεθνή κυκλοφορία των εμπορευμάτων, επιφέροντας το χαμηλότερο κόστος σε χρόνο και χρήμα στους νόμιμους χρήστες της διεθνούς εφοδιαστικής αλυσίδας. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων, υιοθέτησε και προωθεί τον θεσμό του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα – Authorized Economic Operator – AEO, για να διασφαλίσει και να διευκολύνει το παγκόσμιο εμπόριο. Ως AEO χαρακτηρίζονται οι φορείς της διεθνούς εφοδιαστικής αλυσίδας που πληρούν οικειοθελώς ένα ευρύ φάσμα κριτηρίων και συνεργάζονται στενά με τις τελωνειακές αρχές για να επιτευχθεί η μέγιστη ασφάλεια του διεθνούς εμπορίου. Οι αναγνωρισμένοι AEO απολαμβάνουν διευκολύνσεις σε τελωνειακά θέματα (π.χ. μειωμένοι τελωνειακοί έλεγχοι, μειωμένες εγγυήσεις) με άμεσα οικονομικά οφέλη αλλά και αναγνώριση από την διεθνή εμπορική κοινότητα ότι κρίθηκαν ως αξιόπιστοι εμπορικοί εταίροι, στοιχείο που τους δίνει πλεονέκτημα στις εμπορικές τους σχέσεις. Παρότι η ιδιότητα του AEO δεν έχει ορισμένη χρονική διάρκεια, τα κριτήρια τα οποία πληρούνταν κατά την χορήγηση της Άδειας, βρίσκονται υπό περιοδική επαναξιολόγηση από τις Τελωνειακές Υπηρεσίες.

Λέξεις κλειδιά : Διεθνής εφοδιαστική αλυσίδα, απάτη, λαθρεμπόριο, Τελωνεία, AEO-Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας

Abstract

In recent decades, institutional changes, the reduction of barriers to the movement of capital, and the rapid development of technology at a technical and digital level have given impetus to international trade. Goods are moved from producer to consumer through the international supply chain. The volumes that are moved are enormous with high speed of transport and management. The actors involved in the international supply chain are numerous and are in constant dependence on each other. The conditions have given rise to the corresponding development of fraud that uses the international supply chain to obtain illegal economic benefits, money laundering, terrorism and the trade in prohibited substances and goods. Customs administrations at the international level are under intense pressure as they are called upon to put barriers to fraud phenomena with their control work by creating the smallest possible delays in the international movement of goods, bringing the lowest cost in time and money to the legitimate users of the international supply chain. The World Customs Organization has adopted and promotes the institution of the Authorized Economic Operator – AEO to secure and facilitate global trade. AEOs are characterized as operators of the international supply chain who voluntarily meet a range of criteria and cooperate closely with customs authorities to achieve maximum security of international trade. Recognized AEOs enjoy facilitations in customs matters (e.g. reduced customs controls, reduced guarantees) with direct financial benefits but also recognition by the international trading community that they have been deemed reliable trading partners, an element that gives them an advantage in their commercial relations. Although the status of AEO does not have a fixed duration, the criteria that they met at the time of granting the License are subject to periodic re-evaluation by the Customs Services.

Keywords : International supply chain, fraud, smuggling, Customs, AEO - Authorized Economic Operator

Πίνακας περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
Κεφάλαιο 1ο: Παγκόσμιο Εμπόριο	3
1.1 Διεθνείς Ροές Εμπορευμάτων.....	3
1.2 Φορείς των Διεθνών Εμπορευματικών Ροών	7
Κεφάλαιο 2ο: Η απάτη στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα	11
2.1 Μορφές τέλεσης απάτης	11
2.3 Τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην απάτη	15
2.4: Αντιμετώπιση της απάτης στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα	16
2.5 Προληπτικά μέτρα	17
2.6 Κατασταλτικά μέτρα	18
2.7 Εμπλεκόμενοι φορείς και ρόλοι	19
Κεφάλαιο 3ο: Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας –	23
E.O.Φ. Authorized Economic Operator (AEO).....	23
3.1 Λόγοι δημιουργίας του θεσμού του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα.....	23
3.2 Ιστορική αναδρομή της γέννησης του θεσμού του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα.....	24
3.3 Υιοθέτηση του θεσμού από τα Κράτη	25
3.4 Αμοιβαία αναγνώριση του AEO	26
3.5 Οι παράγοντες που επηρέασαν την αναγνώριση και εφαρμογή του AEO από τα κράτη και τις επιχειρήσεις.....	26
3.6 Στοιχεία για τον Εγκεκριμένο Οικονομικό Φορέα E.O.Φ. / A.E.O.	27
3.7 Πλεονεκτήματα από την κατοχή της Άδειας AEO.....	28
3.8 Συμφωνίες Αμοιβαίας Αναγνώρισης του AEO μεταξύ κρατών	29
3.9 Λογότυπο: σημειολογική αναγνώριση AEO	30
Κεφάλαιο 4ο: Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας,.....	33
Νομοθεσία, Έκδοση Άδειας	33
4.1 Νομοθεσία	33
4.2 Θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. για την αδειοδότηση του AEO	39
4.3 Ο Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας στην Ελλάδα.....	46
Κεφάλαιο 5ο: Διαδικασία Αδειοδότησης του	50
Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα	50
5.1 Ενημέρωση για τον θεσμό και την αδειοδότηση των AEO	50
5.2 Κριτήρια απόκτησης της Άδειας του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα	52
5.3 Διαδικασία του ελέγχου των οικονομικών φορέων και της χορήγησης άδειας AEO	54
5.4 Παρακολούθηση / Επαναξιολόγηση των Αδειών.....	56
5.5 Η συνεργασία των διωκτικών Αρχών με τους AEO.....	57
Συμπεράσματα.....	59

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	61
-------------------	----

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1: 2.1 Frontex – Άνδρας κρυμμένος σε φορτηγό. Επιχείρηση Global Chain	14
Εικόνα 2: 2.2 Αριθμός ρεκόρ ελεφάντων και ρινόκερων έχουν πέσει θύματα λαθροθηρίας	15
Εικόνα 3: 3.1 Αριθμός ενεργών ΑΕΟ ανά κατηγορία στην Ε.Ε.	28
Εικόνα 4: 3.2. Λογότυπο ΑΕΟ στην Ευρωπαϊκή Ένωση	31
Εικόνα 5: 3.3 Λογότυπο ΑΕΟ στην Ελβετία.....	31
Εικόνα 6: 3.Α Πρόγραμμα SAFE, Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων	32
Εικόνα 7: 3.3 Λογότυπο ΑΕΟ στην Βραζιλία	32
Εικόνα 8: 3.4 Λογότυπο ΑΕΟ στην Ιαπωνία.....	32
Εικόνα 9: 3.5 Λογότυπο ΑΕΟ στο Χονγκ Κονγκ	32
Εικόνα 10: 3.6 Λογότυπο ΑΕΟ στην Ταϊβάν.....	32
Εικόνα 11: 3.7 Λογότυπο ΑΕΟ στην Κολομβία	32
Εικόνα 12: 3.8 Λογότυπο ΑΕΟ στην Ινδία	33
Εικόνα 13: 3.9 Λογότυπο ΑΕΟ στο Ισραήλ.....	33
Εικόνα 14: 4.1 Πλήθος Αδειών ΑΕΟ ανά κατηγορία, στην Ελλάδα	47
Εικόνα 15: 4.2 Κατανομή σε ποσοστά ανά τύπου Άδειας ΑΕΟ στην Ελλάδα	48
Εικόνα 16: 4.3 Πλήθος Αδειών ΑΕΟ ανά τύπο και ανά Τελωνειακή Περιφέρεια	48
Εικόνα 17: 4.4 Κατανομή αδειών ΑΕΟ ανά τύπο και ανά Τελωνειακή Περιφέρεια	49
Εικόνα 18: 5.1 Κριτήτρια απόκτησης Άδειας ΑΕΟ	52

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: 1.1 Ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου μεταξύ 1950 - 2025	3
Πίνακας 2:– 1.2 Ανάπτυξη του Παγκόσμιου Εμπορίου μεταξύ 1950-2025 σε δις. δολάρια ΗΠΑ	4
Πίνακας 3: -1.3 Ποσοστιαίο κόστος θαλάσσιας μεταφοράς εμπορευμάτων	5
Πίνακας 4: 1.4 Παγκόσμια αξία εμπορικών συναλλαγών μεταξύ 2010 - 2025.....	7
Πίνακας 5: 4.2 Σχηματικό διάγραμμα των ΑΕΟ ανά Τελωνειακή Περιφέρεια	48
Πίνακας 6: 5.1 Αριθμός παραβάσεων πριν και μετά την ιδιότητα του ΑΕΟ	57

Πίνακας βραχυγραφιών

AEO:	Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας
AEOC:	Πιστοποιητικό AEO - Τελωνειακές απλουστεύσεις
AEOF:	Πιστοποιητικό AEO με συνδυασμό των Τελωνειακών απλουστεύσεων και την Ασφάλεια και Προστασία
AEOS:	Πιστοποιητικό AEO - Ασφάλεια και Προστασία
AIS:	Automatic Identification System μτφ Αυτόματο Σύστημα Αναγνώρισης (σύστημα ασφάλειας και ναυσιπλοΐας που επιτρέπει στα πλοία να ανταλλάσσουν αυτόματα πληροφορίες για την ταυτότητα, τη θέση, την πορεία και την ταχύτητα τους μέσω VHF)
CBP:	Customs and Border Protection - Τελωνεία και Προστασία Συνόρων (των ΗΠΑ)
CITES:	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora μτφ Διεθνής Συνθήκη για την Ρύθμιση του Διεθνούς Εμπορίου Άγριας Χλωρίδας και Πανίδας
C-PAT:	Customs - Trade Partnership Against Terrorism - μτφ Συνεργασία Τελωνείων και Οικονομικών φορέων κατά της Τρομοκρατίας
EPPO:	European Public Prosecutor's Office μτφ Γραφείο Ευρωπαίου Εισαγγελέα
GPS:	Global Positioning System μτφ Παγκόσμιο Σύστημα Γεωτοπισμού
GPS Trackers:	Συσκευή γεωτοπισμού που χρησιμοποιεί δορυφορικό δίκτυο για να προσδιορίσει την ακριβή τοποθεσία αντικειμένου ή προσώπου
ICE U.S.:	Immigration and Customs Enforcement μτφ Υπηρεσία Μετανάστευσης και Τελωνείων των Η.Π.Α.
IoT:	Internet of Things μτφ Το Διαδίκτυο των Πραγμάτων (έννοια: Το δίκτυο φυσικών αντικειμένων που ενσωματώνουν αισθητήρες, λογισμικό και τεχνολογίες με σκοπό την σύνδεση και την ανταλλαγή δεδομένων μέσω του διαδικτύου με άλλες συσκευές και συστήματα, χωρίς να απαιτείται η ανθρώπινη παρέμβαση)
KYB:	Know Your Business μτφ Γνωρίστε την Επιχειρηδή σας (έννοια: διαδικτυακός έλεγχος επαλήθευσης της ταυτότητας μιας επιχείρησης με σκοπό την πρόληψη της απάτης του ξεπλύματος μαύρου χρήματος)
KYC:	Know Your Customer μτφ Γνώριζε Τον Πελάτη σου (έννοια: Υποχρεωτική διαδικασία επαλήθευσης της ατότητας του πελάτη)
MRA:	Mutual Recognition Agreement μτφ Συμφωνία Αμοιβαίας Αναγνώρισης
OECD:	Organisation for Economic Co-operation and Development μτφ ΟΟΣΑ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Risk Analysis:	Risk Analysis System μτφ Σύστημα Ανάλυσης Κινδύνου
RFID:	Rdio Frequency Identification μτφ Ταυτοποίηση μέσω Ραδιοσυχνότητας (τεχνολογία που επιτρέπει την ασύρματη αναγνώριση, τον εντοπισμό και την παρακολούθηση αντικειμένων ή ατόμων)
TAXUD:	Taxation and Customs Union μτφ Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης
TBLM:	Trade Based Money Laundering μτφ Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ("Ξέπλυμα μαύρου χρήματος")
UCC:	Union Custom Code μτφ Ενωσιακός Τελωνειακός Κώδικας Εν.Τ.Κ.
WBG:	World Bank Group μτφ Όμιλος Παγκόσμιας Τράπεζας
UNDOC:	United Nations Office on Drugs and Crime μτφ Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα

WCO:	World Customs Organization μτφ ΠΟΤ: Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων
WTO:	World Trade Organization μτφ ΠΟΕ : Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου
A.A.Δ.Ε.:	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (της Ελλάδας)
ΓΓΠΣΔΔ:	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης
ΔΕΚΤΚ:	Διατάξεις Εφαρμογής του Κοινοτικού Τελωνειακού Κώδικα
Ε.Ε.:	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε/Κ:	Εμπορευματοκιβώτιο
Κ-Μ:	Κράτος Μέλος της Ε.Ε.
Τ.Π.:	Τελωνειακή Περιφέρεια (διάρθρωση της Τελωνειακής Διοίκησης στην Ελλάδα)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην αυγή του 21ου αιώνα οι θεσμικές και πολιτικές αλλαγές, η μείωση των φραγμών στην διακίνηση των κεφαλαίων και των αγαθών, η τεχνολογική πρόοδος και η συνεχιζόμενη ψηφιοποίηση πολλών λειτουργιών έδωσαν τεράστια ώθηση στον όγκο των διακινούμενων εμπορευμάτων με αντιστρόφως ανάλογους τους χρόνους παράδοσης τους στους κατά τόπο παραλήπτες τους. Για να επιτευχθεί ο αυξημένος όγκος των αγαθών και ο σύντομος χρόνος μεταφοράς τους απαιτείται η σύμπραξη πολλών φορέων του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, με πολλούς διαφορετικούς ρόλους (παραγωγοί, μεταφορείς, διαμεσολαβητές, τράπεζες, έμποροι, τεχνικοί πληροφορικής και μηχανημάτων, τελωνειακοί και άλλοι ελεγκτές του Δημοσίου). Οι σχέσεις αυτές δημιουργούν πολύπλοκες δομές στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα. Παράλληλα οι λειτουργίες αυτές έδωσαν την ευκαιρία να παρουσιαστούν μορφές απάτης που σκοπό είχαν την προσπόριση άμεσου οικονομικού κέρδους και την κάλυψη άλλων παράνομων δραστηριοτήτων του οργανωμένου εγκλήματος. Στην απάτη συγκαταλέγονται η υποτιμολόγηση / υπερτιμολόγηση των εμπορευμάτων, τα πλαστά έγγραφα, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομο πλουτισμό, η διακίνηση παράνομων ή απαγορευμένων αγαθών όπως οι ναρκωτικές ουσίες, τα όπλα, τα εκρηκτικά και τα προστατευόμενα είδη της άγριας φύσης.

Οι τελωνειακές αρχές που εκ καθήκοντος ελέγχουν την διεθνή διακίνηση των αγαθών, πρέπει να προστατεύσουν την ασφάλεια, την υγεία και την ζωή των πολιτών, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της προστατευόμενης άγριας φύσης. Οι ελεγκτικές δράσεις που καλούνται να ασκήσουν έχουν γνώμονα την διευκόλυνση του νόμιμου εμπορίου χωρίς την παρεμπόδιση της διακίνησης που αυξάνει τα κόστη σε χρόνο και χρήμα. Τα μέσα των τελωνειακών αρχών είναι δυσανάλογα του διακινούμενου όγκου των εμπορευμάτων.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων και η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως μέσο βοήθειας των τελωνειακών αρχών για τον συγκερασμό των αντικρουόμενων αναγκών και περιορισμών, δημιούργησαν και προωθούν τον θεσμό του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα (ΑΕΟ). Η ιδέα προήλθε από την συνεργασία μεταξύ των τελωνείων και των επιχειρήσεων για αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, ενός θεσμού που ισχύει στις ΗΠΑ με την ονομασία C-TPAT: Customs – Trade Partnership Against Terrorism / Συνεργασία Τελωνείων – Εμπορικών εταίρων Κατά της Τρομοκρατίας. Σύμφωνα με τους ορισμούς της Ε.Ε., οι τελωνειακές αρχές αποδίδουν την ιδιότητα του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα σε επιχειρηματικούς φορείς που οικειοθελώς πληρούν κριτήρια που άπτονται της

δραστηριότητας, της κανονιστικής συμμόρφωσης, της οικονομικής τους επιφάνειας, της ικανότητας λογιστικής και φυσικής διαχείρισης των εμπορευμάτων και της επάρκειας των γνώσεων σχετικά με τα τελωνειακά θέματα. Οι ΑΕΟ θεωρούνται προνομιακοί συνεργάτες των τελωνειακών αρχών και απολαμβάνουν κάποια ευεργετήματα που είναι θεσμικά, όπως οι λιγότεροι τελωνειακοί έλεγχοι, η ταχύτητα απελευθέρωσης των εμπορευμάτων τους και οικονομικά με την υποχρέωση κατάθεσης χαμηλότερου ποσού εγγυήσεων.

Η παρούσα εργασία παραθέτει τους λόγους αύξησης του όγκου των διεθνώς διακινούμενων εμπορευμάτων, τους φορείς που δρουν στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα, τις μορφές απάτης και τους τρόπους αποτροπής της. Περιγράφει την ιστορική και θεσμική εξέλιξη του θεσμού του ΑΕΟ και την ικανότητα του ως παράγοντα αποτροπής της απάτης. Αναλύονται τα κριτήρια και οι διαδικασίες αδειοδότησης και τα ευεργετήματα που παρέχονται στον ΑΕΟ. Τέλος αξιολογεί τη συμβολή του ΑΕΟ στη πρόληψη και την αποκάλυψη της απάτης καθώς και τις προκλήσεις και τους περιορισμούς που αναφύονται από την λειτουργία του θεσμού.

Η έρευνα βασίζεται στην συγκέντρωση στοιχείων από την βιβλιογραφία που αφορά το νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο (Ενωσιακός Τελωνειακός Κώδικας, Κανονισμοί, Εκτελεστικές Πράξεις). Αναφέρονται στοιχεία από διεθνείς οργανισμούς (Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων, Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης της Ε.Ε., Γραφείο για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα του ΟΗΕ, την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων της Ελλάδας κ.α.). Η μεθοδολογία αφορά την ποιοτική ανάλυση των κειμένων και την τεκμηρίωση με στατιστικά/ποσοτικά στοιχεία, όπου αυτό είναι εφικτό.

Η μελέτη περιγράφει το θεσμικό πλαίσιο του ΑΕΟ με επίκεντρο την ευρωπαϊκή νομοθεσία, τη διαδικασία και προϋποθέσεις της αδειοδότησης στην Ελλάδα και εξετάζει τη συμβολή του θεσμού στην αποτροπή της απάτης. Η θεωρητική ανάλυση βασίζεται σε επίσημα δημοσιοποιημένα στατιστικά στοιχεία και μελέτη περιπτώσεων. Εν κατακλείδι παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικών για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του ΑΕΟ ως παράγοντα αποτροπής της απάτης.

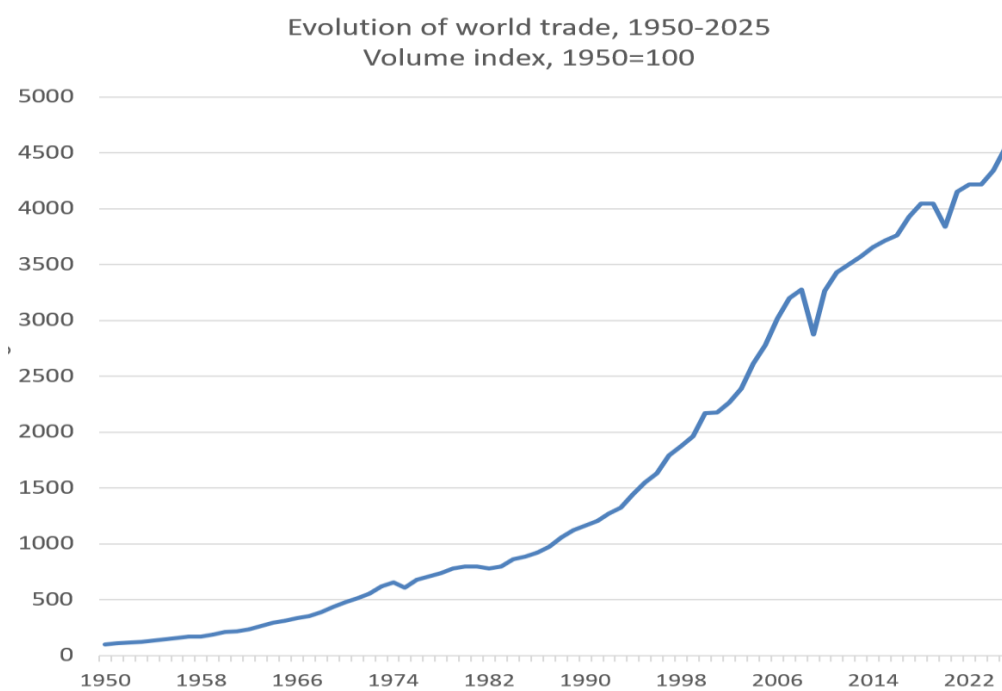
Κεφάλαιο 1ο: Παγκόσμιο Εμπόριο

1.1 Διεθνείς Ροές Εμπορευμάτων

Διαχρονικά, από την οργάνωση του ανθρώπου σε κοινωνίες έως και σήμερα, το εμπόριο και η ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών επιτάχυναν τη διάδοση ιδεών, τάσεων, τεχνών, θρησκειών και άλλων δημιουργημάτων της ανθρώπινης νόησης^[1].

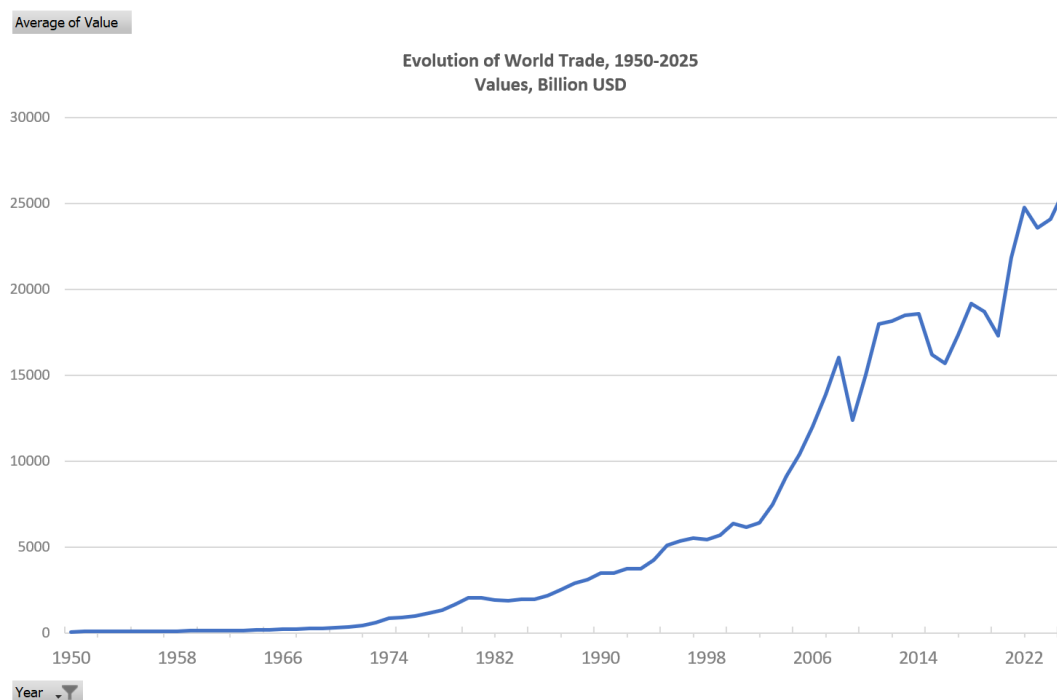
Η μεταπολεμική ανάπτυξη και ευημερία στηρίχθηκαν, σε σημαντικό βαθμό, στις διεθνείς εμπορευματικές ροές. Σύμφωνα με στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), ο όγκος του διεθνούς εμπορίου αυξήθηκε κατά 43 φορές (4300%) και η αξία του κατά 382 φορές από το 1950 έως το 2024 (WTO), όπως φαίνεται και στους παρακάτω πίνακες 1.1 και 1.2. Η τάση είναι σαφώς αυξητική, με διακυμάνσεις που οφείλονται σε συγκυριακά φαινόμενα, όπως η χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και η πανδημία COVID-19 το 2020.

Πίνακας 1

Πίνακας 1.1 Ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου μεταξύ 1950 – 2025

Πίνακας 2

Πίνακας 1.2 Ανάπτυξη του Παγκοσμίου Εμπορίου μεταξύ 1950 – 2025 σε αξίες δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ. Πηγή ΠΟΕ

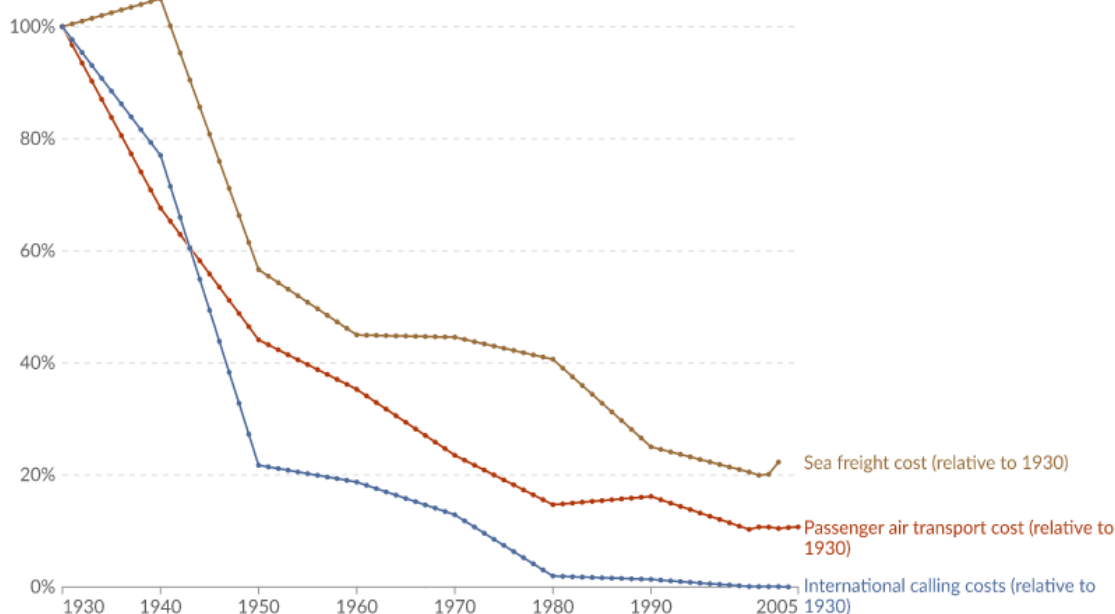
Η αύξηση των εμπορευματικών ροών οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, τεχνολογικούς, θεσμικούς και πολιτικοοικονομικούς. Οι τεχνολογικοί παράγοντες διακρίνονται περαιτέρω στην εξέλιξη των υποδομών και των μέσων μεταφοράς, καθώς και στη συνεχή ψηφιοποίηση. Η δημιουργία των εμπορευματοκιβωτίων (E/K, Containers), τα οποία χρησιμοποιούνται ευρέως από τις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα («containerization»), συνέβαλε καθοριστικά στη διευκόλυνση της διαχείρισης των εμπορευμάτων, μέσω της μείωσης του χρόνου φορτοεκφόρτωσης, της ενίσχυσης της ασφάλειας των φορτίων και της μείωσης του κόστους διαχείρισης των μεταφορών. Το 2024, η διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων σε παγκόσμια κλίμακα έφθασε τα 792 εκατομμύρια μονάδες, μετρημένες σε εμπορευματοκιβώτια μήκους 20 ποδών (TEU)^[2]. Στη διευκόλυνση του εμπορίου συνέβαλε επίσης η βελτίωση των υποδομών στους τερματικούς σταθμούς, στους λιμένες, στους αερολιμένες και στις ενεργειακές εγκαταστάσεις, καθώς και η κατασκευή σημαντικά μεγαλύτερων μεταφορικών μέσων, όπως πλοίων, αεροσκαφών, οχημάτων και τρένων. Επιπλέον, καθώς η τεχνολογική ανάπτυξη διευκόλυνε τον διεθνή καταμερισμό της παραγωγικής διαδικασίας, η ολοκλήρωση της παραγωγής ενός αγαθού πραγματοποιείται σταδιακά, με τη μεταφορά των εξαρτημάτων του σε μονάδες παραγωγής που εδρεύουν σε διαφορετικά κράτη. Συνεπεία αυτών, το κόστος μεταφοράς των

εμπορευμάτων μειώθηκε σημαντικά. Όπως φαίνεται στον πίνακα 1.3, το κόστος αυτό μειώθηκε κατά τέσσερις φορές σε σχέση με το 1930, το οποίο λαμβάνεται ως έτος βάσης.

Πίνακας 3

The decline of transport and communication costs relative to 1930

Sea freight corresponds to average international freight charges per tonne. Passenger air transport corresponds to average airline revenue per passenger-mile until 2000 spliced to US import air passenger fares afterwards. International calls correspond to cost of a three-minute call from New York to London.

Data source: Transaction Costs - OECD Economic Outlook (2007)

OurWorldinData.org/trade-and-globalization | CC BY

Πίνακας 1.3. Ποσοστιαίο κόστος θαλάσσιας μεταφοράς εμπορευμάτων. Πηγή OurWorldDat.org/trade-and-globalization

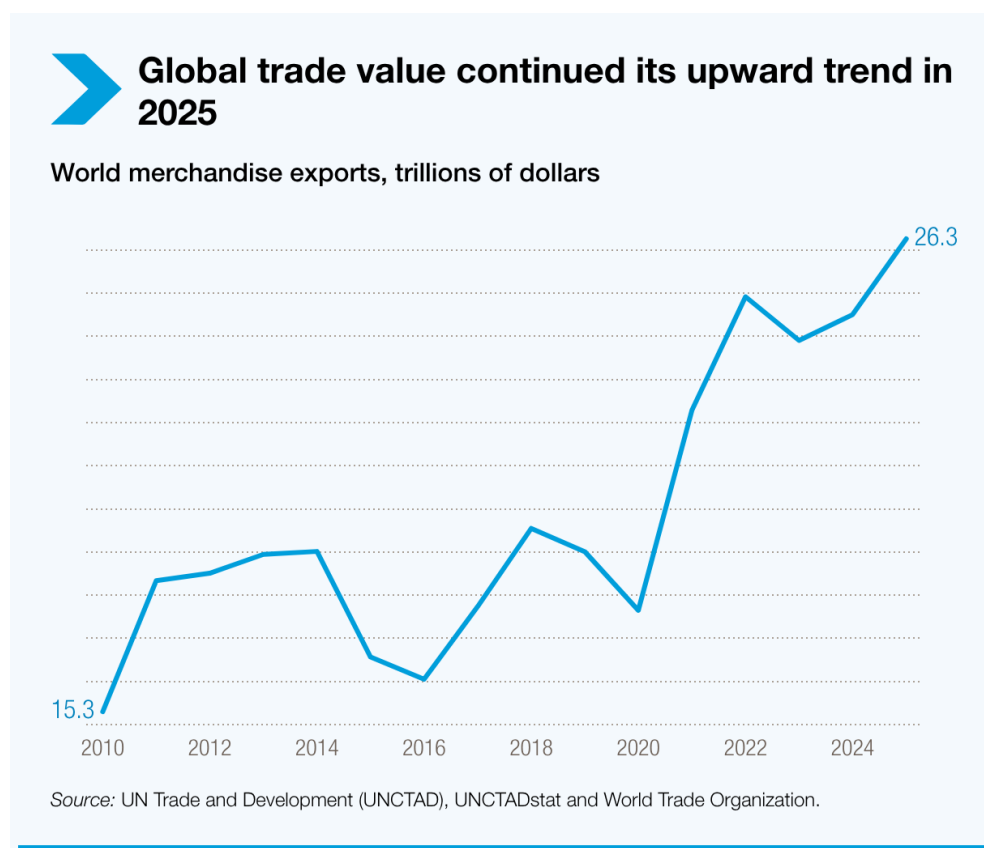
Η ανάπτυξη της ψηφιακής τεχνολογίας είχε ως αποτέλεσμα τα συστήματα διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας να συντονίζουν αυτοματοποιημένα τις παραγγελίες, τα αποθέματα, τους μεταφορείς και τις επιμέρους εργασίες, ενώ η αποδοτικότητά τους αυξήθηκε ακόμη περισσότερο με τη χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης. Περαιτέρω δυνατότητες στις εμπορικές ροές προσέφεραν η ψηφιακή ιχνηλάτηση μέσω δορυφορικών συστημάτων, όπως το GPS και το AIS, καθώς και η αναγνώριση της ταυτότητας των εμπορευμάτων με το σύστημα RFID. Το ηλεκτρονικό εμπόριο (e-commerce)^[3], σε συνδυασμό με τη δυνατότητα ψηφιακών διασυννοριακών τραπεζικών συναλλαγών και άμεσης μεταφοράς κεφαλαίων για εμπορικούς σκοπούς, όπως μέσω του συστήματος SWIFT, διεύρυνε σημαντικά τις εμπορικές συναλλαγές, φέρνοντας σε επαφή πωλητές και αγοραστές που βρίσκονται σε διαφορετικά σημεία του πλανήτη. Τέλος, η μείωση της χρήσης έγχαρτων παραστατικών, η

αύξηση της διαλειτουργικότητας και η ψηφιακή μεταφορά της πληροφορίας και των αρχείων μεταξύ των ιδιωτών/μερών της διεθνούς εφοδιαστικής αλυσίδας και των κρατικών τελωνειακών αρχών, οδήγησαν στη μείωση των χρόνων εκτελωνισμού, στην ταχύτερη τελωνειακή απελευθέρωση των εμπορευμάτων και στη διάθεσή τους στην αγορά (UNECE).

Οι παγκόσμιες εξελίξεις σε θεσμικό επίπεδο αύξησαν τόσο τον όγκο όσο και την ταχύτητα του εμπορίου. Ειδικότερα, η σύναψη διμερών και περιφερειακών εμπορικών συμφωνιών μείωσε ή κατήργησε δασμούς μεταξύ των συμβαλλόμενων κρατών ή και ομάδων κρατών, όπως, ενδεικτικά, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και χωρών της Μεσογείου. Παράλληλα, ο εκσυγχρονισμός των τελωνειακών διαδικασιών αύξησε την ταχύτητα ροής των εμπορευμάτων, μειώνοντας τον χρόνο παραμονής τους στους χώρους ελέγχου των τελωνείων.

Από το τέλος του 20ού αιώνα, γεωπολιτικές αλλαγές και ανακατατάξεις σε παγκόσμιο επίπεδο αύξησαν τις ροές εμπορευμάτων μέσω του καταμερισμού της παραγωγής σε διηπειρωτικό επίπεδο. Ενδεικτικά αναφέρονται: α) το «άνοιγμα» της Κίνας στις εταιρείες της Δύσης, με τη δημιουργία ζωνών ελεύθερου εμπορίου, την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) και την απόκτηση τεχνογνωσίας στη βιομηχανική παραγωγή μεγάλης κλίμακας και στην τεχνολογική ανάπτυξη· β) η πτώση του «ανατολικού μπλοκ» στην Ευρώπη και η ένταξη κρατών της Ανατολικής Ευρώπης στις εμπορικές συναλλαγές της Δυτικής Ευρώπης· και γ) οι μεταρρυθμίσεις των χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας, οι οποίες, μεταξύ άλλων, προέβλεπαν τη διαθεσιμότητα εργατικού δυναμικού χαμηλού κόστους για την εγκατάσταση παραγωγικών μονάδων εταιρειών της Δύσης στις χώρες αυτές^[4].

Οι διεθνείς εξελίξεις σε πολιτικοοικονομικό επίπεδο οδήγησαν σε αύξηση της αξίας του παγκόσμιου εμπορίου από 15,3 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ σε 26,3 τρισεκατομμύρια δολάρια κατά το διάστημα 2010–2025, όπως δείχνει ο πίνακας 1.4^[5].

Πίνακας 1.4 Παγκόσμια αξία εμπορικών συναλλαγών μεταξύ 2010-2025, σε USD. (Στατιστική ΟΗΕ για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη και τον Π.Ο.Ε. UNCTADstat and World Trade Organization 26-03-2026)

1.2 Φορείς των Διεθνών Εμπορευματικών Ροών

Για να λειτουργήσει η εφοδιαστική αλυσίδα απαιτείται η σύμπραξη μιας πλειάδας φορέων που αλληλοεπιδρώντας συμβάλλουν στην ταχύτητα, την ασφάλεια, την ποιότητα και το κόστος των μεταφερόμενων εμπορευματικών φορτίων. Οι φορείς αυτοί είναι οι :

α) Παραγωγοί / Προμηθευτές

Οι Παραγωγοί / Προμηθευτές είναι ο αρχικός κρίκος της εφοδιαστικής αλυσίδας. Εφοδιάζουν με πρώτες ύλες, ημιτελή και τελικά προϊόντα άλλους παραγωγούς ή τους τελικούς καταναλωτές. Υποχρεούνται να εφαρμόζουν τα διεθνή πρότυπα σε θέματα παραγωγής και συσκευασίας των προϊόντων τους.

β) Εισαγωγείς Χονδρέμποροι

Οι Εισαγωγείς ασχολούνται με το εμπόριο των παραγόμενων προϊόντων και είναι οι συνδετικοί κρίκοι μεταξύ των παραγωγών και των ενδιαμέσων λιανοπωλητών σε τοπικό επίπεδο και των τελικών καταναλωτών. Φροντίζουν να προμηθεύονται τα προϊόντα σε ποσότητες, ποιότητα και προδιαγραφές σύμφωνες με τις καθορισμένες για κάθε τοπική αγορά.

γ) Τοπικοί έμποροι λιανικών πωλήσεων

Οι έμποροι που καλύπτουν τις τοπικές αγορές των τελικών καταναλωτών και διαμορφώνουν την αγορά σε ποσότητες και τιμές. Με την ανατροφοδότηση από τις πληροφορίες των τελικών καταναλωτών και τις απαιτήσεις τους, διαμορφώνουν τα δίκτυα διανομής, το ύψος των αποθεμάτων, την ταχύτητα κάλυψης της ζήτησης και τις τιμές πώλησης.

δ) Διαμεταφορείς (Freight forwarders)

Οι διαμεταφορείς οργανώνουν τις μεταφορές, συνδυάζοντας τα μεταφορικά μέσα και συντονίζοντας τους χρόνους διακίνησης των εμπορευμάτων. Διαχειρίζονται τα φορτωτικά έγγραφα της μεταφοράς (bill of lading, airway bill). Η δραστηριότητά τους διευκολύνει τους αποστολείς και τους παραλήπτες των εμπορευμάτων.

ε) Μεταφορείς (Carriers)

Οι μεταφορείς αναλαμβάνουν τη φυσική μεταφορά των εμπορευμάτων με τη χρήση κάθε είδους μεταφορικού μέσου (πλοία, αεροσκάφη, τρένα, οχήματα). Τις τελευταίες δεκαετίες, η τεχνολογία επέτρεψε την αύξηση των διαστάσεων των μεταφορικών μέσων, με επακόλουθο τη σημαντική αύξηση του μεταφερόμενου φορτίου και τη μείωση του ανά μονάδα κόστους μεταφοράς.

στ) Ιδιοκτήτες / Διαχειριστές των μονάδων φορτίου

Ως μονάδες φορτίου χαρακτηρίζονται τα εμπορευματοκιβώτια (containers), οι παλέτες (pallets) και άλλες ειδικές μονάδες, μέσα στις οποίες τοποθετούνται τα εμπορεύματα προκειμένου να φορτωθούν στα μέσα μεταφοράς. Η χρήση των μονάδων φορτίου επιτρέπει τη γρήγορη φορτοεκφόρτωσή τους, την ασφαλή παραμονή των εμπορευμάτων στα μέσα μεταφοράς και στους τερματικούς σταθμούς (π.χ. λιμένες, αερολιμένες, υπαίθριοι χώροι προσωρινής εναπόθεσης φορτίων). Οι διαχειριστές των μονάδων φορτίου είναι υπεύθυνοι για τη συντήρηση και την καταλληλότητά τους για τη μεταφορά των εμπορευμάτων.

ζ) Διαχειριστές τερματικών σταθμών

Τερματικοί σταθμοί είναι οι λιμένες, οι αερολιμένες, οι χώροι συλλογής και προσωρινής εναπόθεσης των εμπορευμάτων. Οι διαχειριστές τους αναλαμβάνουν την φορτοεκφόρτωση και την προσωρινή αποθήκευση των μονάδων φορτίου και των εμπορευμάτων. Η διαχείριση των σημείων αυτών είναι σημαντική για την αποφυγή της συμφόρησης και την ασφαλή φύλαξη και τον χειρισμό των φορτίων.

η) Διαχειριστές αποθηκών

Οι διαχειριστές των αποθηκών αποθηκεύουν τα εμπορεύματα τρίτων. Σε κάποιες περιπτώσεις αναλαμβάνουν την διανομή των εμπορευμάτων για λογαριασμό των πελατών τους / αποθετών των εμπορευμάτων, στους τελικούς παραλήπτες, εμπόρους λιανικής ή καταναλωτές (υπηρεσίες 3PL/4PL).

θ) Τελωνειακοί Αντιπρόσωποι / Εκτελωνιστές

Οι Τελωνειακοί Αντιπρόσωποι / Εκτελωνιστές είναι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (εκτελωνιστικές εταιρείες) που μεσολαβούν για λογαριασμό των πελατών τους για την συμμόρφωση με την τελωνειακή νομοθεσία στην διαχείριση των εμπορευμάτων και την διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων (π.χ. υποβολή τελωνειακών δηλώσεων / διασαφήσεων) προκειμένου αυτά να απελευθερωθούν και να προωθηθούν στο εσωτερικό ή το εξωτερικό.

Εκτός από τους ανωτέρω, που εμπλέκονται άμεσα στη φυσική και λογιστική διαχείριση των εμπορευμάτων στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα, υπάρχουν και τρίτα μέρη τα οποία, άμεσα ή έμμεσα, επηρεάζουν την ταχύτητα και την ασφάλεια της διακίνησης των εμπορευμάτων. Οι φορείς αυτοί είναι οι εξής:

ι) Εθνικές και Ρυθμιστικές Αρχές

Ως Εθνικές Αρχές εννοούνται οι κυβερνήσεις και κάθε Αρχή που ορίζουν την νομοθεσία και το γενικότερο πλαίσιο που καλούνται να εφαρμόσουν οι Τελωνειακές Αρχές καθώς και άλλες συναρμόδιες Υπηρεσίες όπως η Χημική Υπηρεσία, οι γεωπόνοι και οι κτηνίατροι που ελέγχουν τα εισαγόμενα εμπορεύματα των κατηγοριών τρόφιμα, ζώντα ζώα, φυτά, σπόροι / πολλαπλασιαστικό υλικό κ.α. Οι κανονισμοί, η εφαρμογή μέτρων οικονομικής πολιτικής (π.χ. επιβολή δασμών, ποσοστώσεων στις εισαγωγές σε διάφορα εμπορεύματα) επηρεάζουν άμεσα τις αλυσίδες εφοδιασμού.

ια) Διεθνείς οργανισμοί και οργανισμοί προτύπων

Οι διεθνείς οργανισμοί που δραστηριοποιούνται σε ζητήματα εφοδιαστικής αλυσίδας θεσπίζουν κανονισμούς ασφάλειας και πρότυπα, η εφαρμογή των οποίων προάγει την αξιοπιστία και την ασφαλή διαχείριση των εμπορευμάτων. Η συμμόρφωση με τα πρότυπα αυτά μειώνει το διοικητικό κόστος, ενώ η συμμετοχή των φορέων στους οργανισμούς αυτούς ενισχύει την αξιοπιστία τους και τους καθιστά προτιμητέους συνεργάτες, όπως συμβαίνει, ενδεικτικά, στον χώρο της ναυτιλίας (IMO) και των αεροπορικών μεταφορών (IATA).

ιβ) Φορείς παροχής ασφάλειας και προστασίας

Οι φορείς ασφάλειας επιτρέπουν τη ασφαλή διαχείριση των επικίνδυνων φορτίων, των αποβλήτων που βλάπτουν το περιβάλλον, την προστασία των εμπορευμάτων, των μεταφορικών μέσων και των υποδομών (π.χ. λιμένες, αερολιμένες, χώροι εναπόθεσης εμπορευμάτων). Η αξιόπιστη παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών επηρεάζει την επιλογή των μεταφορικών μέσων και των υποδομών για την ασφαλή διαχείρισή τους.

Εκτός από τους ανωτέρω φορείς, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που εμπλέκονται με έμμεσο τρόπο στην λειτουργία της διεθνούς εφοδιαστικής αλυσίδας:

ιγ) Ασφαλιστές

Οι ασφαλιστές καλύπτουν τις ζημιές και τις απώλειες των εμπορευμάτων. Ανάλογα με τον βαθμό επικινδυνότητας καθορίζεται το ύψος των ασφαλίσεων. Με τον τρόπο αυτό επηρεάζεται η επιλογή των όρων της μεταφοράς όπως τα μεταφορικά μέσα, τα ενδεδειγμένα δρομολόγια και οι αντίστοιχοι χρόνοι.

ιδ) Χρηματοπιστωτικοί φορείς

Οι τράπεζες με την εφαρμογή των διατραπεζικών συναλλαγών σε διεθνές επίπεδο που υποβοηθούνται από την ψηφιακή τεχνολογία, διευκολύνουν την κίνηση των κεφαλαίων για την κάλυψη των συναλλαγών στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα, επεκτείνοντας την δραστηριότητα των οικονομικών φορέων.

ιε) Πάροχοι ψηφιακών εφαρμογών και πλατφορμών

Οι εταιρείες πληροφορικής με τα ψηφιακά εργαλεία που παρέχουν στους οικονομικούς φορείς διευκολύνουν την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των οικονομικών φορέων που βρίσκονται σε διαφορετικές χώρες και ηπείρους

Κεφάλαιο 2ο: Η απάτη στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα

Η αλματώδης αύξηση του όγκου και της αξίας των διεθνώς διακινούμενων αγαθών και η συνακόλουθη αύξηση των διεθνών συναλλαγών των τελευταίων δεκαετιών με την αλληλεπίδραση πολλών φορέων, όπως αναλύθηκε ανωτέρω (1^ο κεφάλαιο), δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για την εμφάνιση της απάτης με πολλές μορφές και με διαφορετικές κατηγορίες επωφελούμενων και βλαπτόμενων. Στη συνέχεια περιγράφονται οι μορφές τέλεσης της απάτης που εμφανίζονται στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα με βάση τον τρόπο ή/και τα μέσα διάπραξης, τα πρόσωπα που είναι δυνατό να εμπλακούν σε αυτή, καθώς και αυτούς που βλάπτονται από την απάτη.

2.1 Μορφές τέλεσης απάτης

α. Δήλωση ανακριβών (ψευδών) στοιχείων κατά την άφιξη των εμπορευμάτων στο τελωνείο για έλεγχο, με σκοπό την εισαγωγή ή την εξαγωγή τους από τη χώρα (ή/και την Ε.Ε., εάν πρόκειται για κράτος μέλος). Στην περίπτωση αυτή, ορισμένα από τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη συμπλήρωση και υποβολή της τελωνειακής διασάφησης^[6] δεν αναφέρουν τα πραγματικά στοιχεία του εμπορεύματος. Στη μορφή αυτή απάτης συνήθως δηλώνονται: **i. Χαμηλότερη αξία**, προκειμένου να είναι χαμηλότερες οι επιβαρύνσεις σε δασμούς και φόρους. **ii. Ψευδής κωδικοποίηση**, σύμφωνα με το διεθνές σύστημα απόδοσης κωδικού αριθμού για κάθε αγαθό που διακινείται (Κωδικός Συνδυασμένης Ονοματολογίας - Σ.Ο.). Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται παραπλάνηση των τελωνειακών αρχών κατά τον έλεγχο των μέτρων εμπορικής πολιτικής που ισχύουν τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Συχνά αποφεύγεται η προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τις ποιοτικές προδιαγραφές που είναι υποχρεωτικές για την εισαγωγή του συγκεκριμένου εμπορεύματος. Έτσι, οι δράστες κατορθώνουν να εισάγουν ή να εξάγουν ένα εμπόρευμα παρά τις απαγορεύσεις ή τους περιορισμούς που ισχύουν για το συγκεκριμένο είδος. **iii. Ψευδής δήλωση προέλευσης και καταγωγής**, ώστε είτε να αποφευχθεί η καταβολή δασμών, εφόσον η ψευδώς δηλούμενη καταγωγή απολαμβάνει μέτρων προτιμησιακής καταγωγής^[7], είτε να παρακαμφθούν απαγορεύσεις ή περιορισμοί που ισχύουν για συγκεκριμένη χώρα, όπως, για παράδειγμα, η επιβολή εμπάργκο^[8]. Οι μέθοδοι αυτές παραπλανούν τα συστήματα ανάλυσης κινδύνου (Risk Analysis) που χρησιμοποιούν οι τελωνειακές αρχές^[9].

β. Παραποίηση εγγράφων και εικονικά τιμολόγια που προσαρτώνται στις διασαφήσεις εισαγωγής και εξαγωγής που υποβάλλονται στο Τελωνείο/ στην αρμόδια Τελωνειακή

υπηρεσία. Οι δράστες αυτής της μορφής απάτης χρησιμοποιούν: **i. Πλαστά πιστοποιητικά προέλευσης** προκειμένου τα εμπορεύματα τους να τύχουν της ευνοϊκής μεταχείρισης λόγω της καταγωγής και προέλευσης από την «υποτιθέμενη» χώρα παραγωγής τους. Σε διαφορετική περίπτωση τα εμπορεύματα αυτά υπόκειται σε απαγορεύσεις ή σε περιορισμούς και έλεγχο των διακινούμενων ποσοτήτων. **ii. Πλαστά πιστοποιητικά συμμόρφωσης**, που είναι βασικά εργαλεία για την κάλυψη παράνομης δραστηριότητας. Στην περίπτωση αυτή, με τη χρήση των πλαστών πιστοποιητικών οι δράστες καταφέρνουν να εισάγουν στη χώρα εμπορεύματα τα οποία δεν συμμορφώνονται με τους κανονισμούς ασφαλούς χρήσης και είναι επικίνδυνα για την υγεία των πολιτών ή το περιβάλλον. **iii. Εικονικά τιμολόγια** όπου γίνεται προσπάθεια απόκρυψης της πραγματικής αξίας των εμπορευμάτων και παραπλάνησης των Τελωνειακών Αρχών για τον υπολογισμό των δασμών και των έμμεσων φόρων (Φ.Π.Α.). Στις περιπτώσεις αυτές η χρήση εικονικών τιμολογίων με χαμηλότερη αξία (υποτιμολόγηση) επιφέρει χαμηλότερη επιβάρυνση σε δασμούς και λοιπούς έμμεσους φόρους (π.χ. Φ.Π.Α.) στα εισαγόμενα εμπορεύματα.

2.2 Οι συνέπειες της απάτης στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα

Οι συνέπειες που προκαλούνται από τις ανωτέρω πρακτικές απάτης είναι ποικίλες και επιφέρουν βλάβη όχι μόνο στην οικονομία αλλά σε περισσότερες πτυχές της εύρυθμης κοινωνικής συμβίωσης. Ειδικότερα, η επερχόμενη βλάβη μπορεί να αφορά μια ή και περισσότερες ταυτόχρονα από τις παρακάτω περιπτώσεις:

α. Μειωμένα κρατικά έσοδα από δασμούς και φόρους. Οι δασμοί που εισπράττονται από τις χώρες μέλη της Ε.Ε. είναι έσοδα της Ε.Ε. και χαρακτηρίζονται ως Ίδιοι Πόροι. Με αποτέλεσμα την μείωση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων για την άσκηση πολιτικής.

β. Βλάβη του υγιούς ανταγωνισμού. Οι δράστες πετυχαίνοντας να καταβάλουν χαμηλότερες δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις, έχουν το αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του χαμηλότερου κόστους εμπορευμάτων σε σχέση με τους συνεπείς οικονομικούς φορείς, εμπόρους και παραγωγούς.

γ. Κυκλοφορία στην αγορά προϊόντων επιβλαβών για την υγεία των καταναλωτών και του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, στις περιπτώσεις χρήσης πλαστών πιστοποιητικών συμμόρφωσης (ανωτέρω υπό 2.1.β.ii) τα προϊόντα που εισάγονται δεν πληρούν τα θεσμοθετημένα κριτήρια ασφάλειας για τη δημόσια υγεία ή/και το περιβάλλον. Η μορφή αυτή της απάτης συνεχεται περαιτέρω και με τα εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος που

περιλαμβάνουν τη χρήση παράνομων χημικών ουσιών, τον υδράργυρο και άλλα επικίνδυνα απόβλητα τα οποία απορρίπτονται παράνομα στη φύση (π.χ. απόρριψη στα διεθνή ύδατα) και αποτελούν δραστηριότητα και του οργανωμένου εγκλήματος σε διεθνές/διακρατικό επίπεδο. (INTERPOL, Pollution crime)

δ. Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες («ξέπλυμα μαύρου χρήματος») και **χρηματοδότηση της τρομοκρατίας**. Το Trade-Based Money Laundering (TBML) αφορά τη χρήση εμπορικών συναλλαγών σε διαφορετικά κράτη, υπό το πρόσχημα της αγοραπωλησίας αγαθών, με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στο εσωτερικό των χωρών. Τα εικονικά τιμολόγια, ιδίως εκείνα που αναφέρουν ποσά μεγαλύτερα της πραγματικής αξίας (υπερτιμολόγηση) στις εξαγωγές, χρησιμοποιούνται για σκοπούς **νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες**. Στις εισαγωγές, αντίστοιχα, δηλώνονται αυξημένα ποσά, τα οποία ουσιαστικά δεν καταβάλλονται για την προμήθεια των εμπορευμάτων, αλλά η διαφορά μεταξύ της πραγματικής και της ψευδώς δηλωθείσας τιμής χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Εκτός από τα πλαστά και εικονικά τιμολόγια, οι εγκληματικές οργανώσεις χρησιμοποιούν και άλλους πολύπλοκους τρόπους παραπλάνησης των ελεγκτικών αρχών, όπως: **i.** η έκδοση **πολλαπλών τιμολογίων** για το ίδιο φορτίο, **ii.** οι **εικονικές συναλλαγές** (paper trade), όπου τα τιμολόγια δεν ανταποκρίνονται σε πραγματική αγοραπωλησία και φυσική διακίνηση αγαθών, **iii.** η χρήση **παρόμοιων ειδών** με σημαντική διαφορά στην εμπορική αξία τους, δηλαδή η αντικατάσταση προϊόντων με παρεμφερείς κωδικούς αλλά διαφορετική τιμή, και **iv.** η δημιουργία **εικονικών εταιρειών** (shell companies) και δικτύων μεσολαβητών, προκειμένου να αποκρύπτεται η πραγματική ιδιοκτησία και η ροή των κεφαλαίων.

στ. Παράνομη διακίνηση ανθρώπων με την κάλυψη μεταφοράς εμπορευμάτων

Η απάτη στην εφοδιαστική αλυσίδα υπό την έννοια ότι το προϊόν που δηλώνεται δεν ταυτίζεται με αυτό που πραγματικά διακινείται, σχετίζεται και με το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων. Η παράνομη διακίνηση μεταναστών (εικόνα 2.1) και η εμπορία ανθρώπων (Trafficking) είναι προσοδοφόρες δραστηριότητες για το οργανωμένο έγκλημα¹. Οι παράνομοι μετανάστες γίνονται θύματα εκμετάλλευσης για την παραγωγή και διακίνηση

¹ Migrant Smuggling μτφ Λαθρεμπόριο Μεταναστών: «Η παράνομη διακίνηση μεταναστών είναι η διευκόλυνση, για οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος, της παράτυπης εισόδου σε μια χώρα όπου ο μετανάστης δεν είναι υπήκοος ή κάτοικος. Οι εγκληματίες πίσω από αυτήν την εξαιρετικά κερδοφόρα επιχείρηση εκμεταλλεύονται την ευκαιρία που δημιουργείται από την ανάγκη ή την επιθυμία των ανθρώπων να ξεφύγουν όχι μόνο από τη φτώχεια και την έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης, αλλά και από φυσικές καταστροφές, συγκρούσεις ή διώξεις.» (UNDOC)

ναρκωτικών, την πορνεία και άλλα μικροεγκλήματα όπως οι κλοπές καταστημάτων και προσωπικών αντικειμένων από άλλους πολίτες («πορτοφολάδες»). (UNDOC)

Εικόνα 1

Εικόνα 2.1 Frontex – Άνδρας κρυμμένος σε φορτηγό. Επιχείρηση Global Chain. Πηγή INTERPOL²

ε. Έγκλημα κατά της άγριας ζωής

Η χλωρίδα και η πανίδα στην άγρια φύση διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο έως και εξαφάνισης ολόκληρων ειδών από το παράνομο εμπόριο. Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, η Σύμβαση CITES που ισχύει από 1975 με περισσότερα από 180 κράτη μέλη, ρυθμίζει το διεθνές εμπόριο ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται από υπερεκμετάλλευση μέσα από την υιοθέτηση περισσότερων μέτρων, όπως άδειες και πιστοποιητικά: Εξαγωγής, επανεξαγωγής, εισαγωγής (όπου απαιτείται) και CITES permits, αξιολόγηση “non-detriment finding” (NDF): Επιστημονική εκτίμηση ότι το εμπόριο δεν βλάπτει τα φυσικά πληθυσμιακά επίπεδα, ελέγχους στα σύνορα, κατάσχεση λαθραίων προϊόντων, και συνεργασία με τελωνεία/αστυνομία (Σύμβαση CITES , n.d.). Ωστόσο, παρά τις δικλείδες ασφαλείας που προβλέπονται και στοχεύουν στην εξάλειψη φαινομένων παράνομης διακίνησης προστατευόμενων ειδών και συνακόλουθα στη μείωση της λαθροθηρίας, η υιοθέτηση απατηλών μεθόδων έχει επιτρέψει τη συνέχιση της παράνομης δράσης³ (εικόνα 2.2).

² INTERPOL σύνδεσμος <https://www.interpol.int/var/interpol/storage/images/8/5/3/6/306358-1-eng-GB/749f691ea8f5-Frontex-man-hidden-in-lorry-2-.PNG> (Frontex)

³ Η CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) είναι διεθνής συνθήκη για τη ρύθμιση του διεθνούς εμπορίου άγριας χλωρίδας και πανίδας ώστε να μην απειλείται η επιβίωσή τους. Υιοθετήθηκε στη Διάσκεψη της Ουάσινγκτον στις 3 Μαρτίου 1973. Εισήλθε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1975. Η Γραμματεία της CITES λειτουργεί υπό την αιγίδα του UNEP (United Nations Environment Programme). Συστήματα κατάταξης (Παραρτήματα): Παράρτημα I: Είδη απειλούμενα με εξαφάνιση — απαγορεύεται γενικά το εμπορικό διεθνές εμπόριο

Εικόνα 2

Εικόνα 2.2 «Αριθμός ρεκόρ ελεφάντων και ρινόκερων έχουν πέσει θύματα λαθροθηρίας από το 2010, με δύο υποείδη ρινόκερου να εξαφανίζονται τα τελευταία χρόνια.», Πηγή INTERPOL ⁴

2.3 Τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην απάτη

Στις ποικίλες μορφές απάτης στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα εμπλέκονται, ως δράστες (αυτουργοί ή συμμετοχοί): **i. οικονομικοί φορείς/επιχειρηματίες** που επιδιώκουν

(επιτρέπεται μόνο σε πολύ περιορισμένες, μη-εμπορικές περιπτώσεις με άδειες), Παράρτημα II: Είδη που δεν είναι απαραίτητα για εξαφάνιση αλλά μπορεί να γίνει αν το εμπόριο δεν ελεγχθεί — εμπορικό εμπόριο επιτρέπεται με άδειες εξαγωγής που διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα), Παράρτημα III: Είδη που ένα κράτος ζητά διεθνή συνεργασία για τον έλεγχο του εμπορίου — περιορισμένης κλίμακας ρύθμιση μέσω αιτήματος ενός Μέρους). Μηχανισμοί / εργαλεία: (α) Άδειες και πιστοποιητικά: Εξαγωγής, επανεξαγωγής, εισαγωγής (όπου απαιτείται) και CITES permits, (β) Αξιολόγηση “non-detriment finding” (NDF): Επιστημονική εκτίμηση ότι το εμπόριο δεν βλάπτει τα φυσικά πληθυσμιακά επίπεδα, (γ) Έλεγχοι στα σύνορα, κατάσχεση λαθραίων προϊόντων, και συνεργασία με τελωνεία/αστυνομία, (δ) Διεθνείς διασκέψεις των Μερών (CoP - Conferences of the Parties), συνήθ. κάθε 2–3 χρόνια, για καταχωρήσεις/αφαιρέσεις ειδών από Παραρτήματα, πολιτικές και κατευθύνσεις. Η ευαίσθητη ισορροπία της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων κινδυνεύει από την ανεξέλεγκτη απογύμνωση τους από τους γηγενείς πληθυσμούς της πανίδας και της χλωρίδας «Από το κυνήγι ελεφάντων για ελεφαντόδοντο μέχρι το λαθρεμπόριο απειλούμενων φυτικών ειδών, τα εγκλήματα κατά της άγριας ζωής συχνά εκτείνονται σε πολλά εθνικά σύνορα, επομένως απαιτείται μια διεθνής προσέγγιση.» (INTERPOL, 2026)

⁴ INTERPOL project “Wisdom” (μτφ έργο «Σοφία») « Οι ελέφαντες και οι ρινόκεροι λαθροθηρεύονται για το ελεφαντόδοντο και το κέρατό τους αντίστοιχα. Το ελεφαντόδοντο σκαλίζεται και πωλείται ως τεχνουργήματα, ενώ το κέρατο του ρινόκερου μετατρέπεται σε σκόνη και χρησιμοποιείται στην παραδοσιακή ιατρική. Το Project Wisdom υποστηρίζει τις χώρες μέλη στη διατήρηση αυτών των πολύτιμων ειδών και την εξάρθρωση των εγκληματικών δικτύων που κυνηγούν ελέφαντες και ρινόκερους. ...μέχρι στιγμής έχουν οδηγήσει σε περισσότερες από 1.100 συλλήψεις, την κατάσχεση τόνων ακατέργαστου ελεφαντόδοντου και 50.000 σκαλιστών αντικειμένων από ελεφαντόδοντο. Τα ποσοστά καταδίκης για τους συλληφθέντες ξεπερνούν το 80%.» (INTERPOL, Wildlife crime (μτφ Έγκλημα κατά της άγριας ζωής))

μεμονωμένα φορολογικό ή/και δασμολογικό όφελος, **ii.** πρόσωπα που συμμετέχουν σε οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα ή ακόμη και σε τρομοκρατικές οργανώσεις, συχνά με το προκάλυμμα ανύπαρκτων νομικών προσώπων που λειτουργούν ως βιτρίνα, **iii.** πρόσωπα που μεσολαβούν για τη διεκπεραίωση της μεταφοράς, όπως εταιρείες μεταφοράς κάθε μέσου, **iv.** οι οργανωτές–συντονιστές της μεταφοράς των εμπορευμάτων (διαμεταφορείς). Λαμβάνοντας υπόψη τις διαδικαστικές προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση μιας πράξης διακίνησης εκτός συνόρων, στην απάτη μπορεί να εμπλέκονται ακόμη, ενίοτε και εν αγνοία τους λόγω παραπλάνησης —χωρίς να λείπουν περιπτώσεις αμέλειας ή εκ δόλου σύμπραξης—: **v.** οι τελωνειακοί αντιπρόσωποι (εκτελωνιστές), που επιμελούνται της συμπλήρωσης των παραστατικών (τελωνειακών διασαφήσεων) και της υποβολής των συνοδευτικών εγγράφων για τον έλεγχο από τις τελωνειακές αρχές, και **vi.** κυβερνητικοί ελεγκτές (τελωνειακοί υπάλληλοι, κτηνίατροι, γεωπόνοι κ.ά.).

Όπως εκτενώς περιεγράφηκε η απάτη στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα, εμφανίζεται με πολλές μορφές, όπως η ψευδής δήλωση στοιχείων των εμπορευμάτων κατά την άφιξη τους στο Τελωνείο για έλεγχο, η παραποίηση των συνοδευτικών παραστατικών εγγράφων που χρησιμοποιούνται στην εφοδιαστική αλυσίδα) με σκοπό από την αποφυγή καταβολής των νόμιμων δασμών και φόρων, την διακίνηση απαγορευμένων εμπορευμάτων, την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Η απάτη στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα έχει επιπτώσεις σε πολλά επίπεδα, όπως η μείωση των δημοσίων εσόδων, ο αθέμιτος ανταγωνισμός έναντι των νόμιμων παραγωγών και των εμπόρων, οι κίνδυνοι για την δημόσια υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον, οι βλάβες στην άγρια χλωρίδα και πανίδα, οι ζημιές στην πολιτιστική κληρονομιά.

2.4: Αντιμετώπιση της απάτης στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα

Η διεθνοποίηση, η πολυπλοκότητα και η εμπλοκή πολλών φορέων διευκόλυναν την αλματώδη ανάπτυξη του όγκου και της αξίας των διεθνώς διακινούμενων εμπορευμάτων· παράλληλα, όμως, δημιούργησαν και τις προϋποθέσεις για την αύξηση των φαινομένων απάτης. Η απάτη εμφανίζεται με πολλές μορφές, όπως η ψευδής δήλωση χαμηλότερης αξίας, η ψευδής περιγραφή του είδους του εμπορεύματος (δασμολογική κατάταξη), η παραποίηση εγγράφων, η παραποίηση προϊόντων, η διακίνηση παράνομων ειδών και η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (TBML) (UNODC). Η σοβαρότητα των επιπτώσεων αυτών των πρακτικών καταδεικνύει την αναγκαιότητα λήψης δράσεων για την αποτροπή και την αποκάλυψή τους. Οι δράσεις αυτές απαιτούν σχεδιασμό, οργάνωση,

συνεργασία, νομοθετικές πρόνοιες, υλικοτεχνική υποδομή και διάθεση των αναγκαίων πόρων (ΠΟΤ).

Οι δράστες της απάτης διευκολύνονται: **(α)** από τον δυσανάλογα μεγάλο όγκο των διακινούμενων φορτίων σε σχέση με τους περιορισμένους ελεγκτικούς πόρους, **(β)** τις νομιμοφανείς μεθόδους εξαπάτησης που χρησιμοποιούν, **(γ)** την αλλοίωση- παραποίηση των παραστατικών, **(δ)** την δημιουργία εικονικών εταιρειών- φαντασμάτων (shell companies), **(ε)** την διασπορά των πληροφοριών και τον μη διαμοιρασμό τους μεταξύ των ελεγκτικών Αρχών σε διαφορετικά κράτη και Υπηρεσίες.

Οι δράσεις για την αντιμετώπιση της απάτης στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα διακρίνονται στα προληπτικά μέτρα και στα κατασταλτικά μέτρα των περιστατικών αυτών, όπως συνοπτικά παρουσιάζονται πιο κάτω:

2.5 Προληπτικά μέτρα

α. Επιβεβαίωση των πραγματικών δικαιούχων των οικονομικών φορέων. Με τον τρόπο αυτό περιορίζεται η χρήση των εικονικών εταιρειών («εταιρείες κελύφη», “shell companies”), ώστε να υπάρχει διαφάνεια για τους πραγματικούς κατόχους των εταιρειών και να εντοπίζονται τα πραγματικά κίνητρα τους (OECD, 2021).

β. Χρήση ψηφιακών παραστατικών και δεδομένων, όπως ηλεκτρονικά τιμολόγια (invoice), φορτωτικά έγγραφα (bill of landing, airway bill), καταστάσεις συσκευασίας (packing list), πιστοποιητικά συμμόρφωσης και καταγωγής (conformity certificate, certificate of origin), οι ψηφιακές υπογραφές και άλλα ψηφιακά σημεία αναγνώρισης της γνησιότητας τους. Τα ψηφιακά παραστατικά διευκολύνουν τους αυτοματοποιημένους διασταυρωτικούς ελέγχους και μειώνουν τις πιθανότητες παραποίησης τους (ΠΟΤ).

γ. Εντατικοί έλεγχοι προμηθευτών (Supplier due diligence) και KYC/ KYB. Οι έλεγχοι των προμηθευτών, των συμβάσεων προμήθειας πρώτων υλών και της διάθεσης των προϊόντων τους, ελαχιστοποιούν την είσοδο στο τομέα της παραγωγής κακόβουλων προσώπων. Οι επιχειρήσεις οφείλουν να χρησιμοποιούν κριτήρια συμμόρφωσης στις προμήθειες τους και στους αγοραστές της παραγωγής τους (CBP, 2025).

δ. Οργανωσιακά μέτρα, όπως η εκπαίδευση για τους εκτιμώμενους κινδύνους και την διαφθορά, η δημιουργία καναλιών αναφοράς (whistleblowing), μειώνουν τους εσωτερικούς κινδύνους και βοηθούν στον έγκαιρο εντοπισμό των περιστατικών απάτης (EUROPOL, 2025).

ε. Τεχνολογικά αποτρεπτικά μέσα, όπως η χρήση λογισμικού Blockchain, για την ιχνηλασιμότητα των εμπορευμάτων και αισθητήρων IoT sensors για την συνεχή παρακολούθηση των φορτίων. Η δημιουργία του «ψηφιακού αποτυπώματος» του φορτίου και της διαδρομής του, αποτρέπει τις απάτες και διευκολύνει τον έλεγχο κατά της απάτης (foresinc audits) (Αυγουστίδη, 2021).

Οι ανωτέρω δράσεις μειώνουν τις πιθανότητες επιτυχίας των παράνομων πρακτικών και αυξάνουν το κόστος της παραβατικής δράσης, με αποτέλεσμα να λειτουργούν αποτρεπτικά για την διάπραξη της απάτης.

2.6 Κατασταλτικά μέτρα

Οι σύγχρονες δράσεις για την αποκάλυψη της απάτης στηρίζονται κυρίως στην χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας. Οι κυριότερες είναι:

α. Τελωνειακοί έλεγχοι βάση κινδύνου και κοινή χρήση πληροφοριών. Τα Τελωνεία χρησιμοποιούν την ανάλυση του **προφίλ κινδύνου** (Risk analysis) εστιάζοντας τους ελέγχους σε όσα από τα εμπορεύματα, κατά την εισαγωγή ή την εξαγωγή, ή/και οι αποστολείς ή οι παραλήπτες τους, θεωρούνται υψηλού κινδύνου για την διάπραξη τελωνειακής απάτης. Σημαντικό ρόλο στην εστίαση των ελέγχων έχει η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Τελωνείων, των άλλων διωκτικών Αρχών, των διεθνών οργανισμών και άλλων φορέων.

β. Ανάλυση δεδομένων (data analytics), **μηχανική μάθηση** (machine learning) και ανίχνευση **ασυνήθιστης συμπεριφοράς** (anomaly detection). Με την χρήση ψηφιακών εργαλείων ανάλυσης (outlier detection, clustering και network analysis) γίνεται διασταύρωση των τελωνειακών δηλώσεων (διασαφήσεων, custom clearances), των συνυποβαλλόμενων στην διασάφηση παραστατικών (φορτωτικών εγγράφων, τιμολογίων, τραπεζικών εμβασμάτων), στοιχείων τραπεζικών ροών. Αυτό επιτρέπει τον εντοπισμό περιπτώσεων τελωνειακής εξαπάτησης, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (TBLM) και άλλες μορφές απάτης. Τα μοντέλα ανάλυσης κινδύνου (Risk Analysis) δίνουν έναν βαθμό επικινδυνότητας (risk score) ώστε να εστιαστούν οι έλεγχοι στα πιο επικίνδυνα από πλευράς απάτης εμπορεύματα (WCO, 2024).

γ. Επαλήθευση εμπορικών εγγράφων και χρηματοοικονομικών ροών μέσω διασταύρωσης στοιχείων και ανάλυση διασποράς τιμών. Ο συστηματικός έλεγχος μεταξύ των τραπεζικών παραστατικών που αφορούν τις εμπορικές συναλλαγές (με στοιχεία τιμών, πωλητών, αγοραστών, δικαιούχων λογαριασμών, τιμολογίων) και ο εντοπισμός ασυμφωνιών στις δηλωθείσες από τις πραγματικές αξίες, φανερώνουν περιπτώσεις υπο- ή

υπερ- τιμολογήσεων των εμπορευμάτων για την επιδίωξη παράνομου οφέλους όπως η αποφυγή καταβολής δασμών και φόρων, ή το «ξέπλυμα» εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (UNODC).

δ. Επαλήθευση εγγράφων με την χρήση ψηφιακών εργαλείων. Οι Τελωνειακές Αρχές προβαίνουν, με την χρήση ψηφιακών εργαλείων, σε επαλήθευση των ψηφιακών υπογραφών και της αυθεντικότητας των διαφόρων πιστοποιητικών που εκδίδονται από διάφορους οργανισμούς όπως τα εμπορικά επιμελητήρια (chambers of commerce) και υποβάλλονται κατά την υποβολή των διασαφήσεων στο Τελωνείο.

ε. Συνδυασμένη χρήση ιχνηλάτησης με μηχανικά μέσα, **αισθητήρες IoT, GPS trackers**, στα φορτία και τα μεταφορικά μέσα, και των υποβαλλόμενων στα τελωνεία παραστατικών, όπως τα τελωνειακά παραστατικά και τα φορτωτικά έγγραφα, αναδεικνύουν τις αποκλίσεις και αποκαλύπτονται περιπτώσεις απάτης (PIOT).

στ. Συμμαχία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Οι φορείς του Δημοσίου όπως οι Τελωνειακές Αρχές, οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες ελέγχου στους Σταθμούς Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (Σ.Υ.Κ.Ε.) στα Τελωνεία, άλλες διωκτικές Αρχές (Αστυνομία, Λιμενικό Σώμα), ο Υγειονομικός Υπηρεσίες (στην Ελλάδα ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων Ε.Ο.Φ.), Υπηρεσία Ατομικής Ενέργειας κ.α. μπορούν να συνεργαστούν, ή να εμβαθύνουν την συνεργασία τους με ιδιωτικές εταιρείες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στον τομέα διάχυσης των πληροφοριών με χρήση κοινών δικτυακών τόπων (πλατφόρμες) συγκέντρωσης και επεξεργασίας δεδομένων (Tsumbris, 2025).

2.7 Εμπλεκόμενοι φορείς και ρόλοι

α. Διεθνείς Οργανισμοί που πληροφορούν τους κατά τόπο φορείς, μέλη τους, σχετικά με τους αναδυόμενους κινδύνους, τις εξελίξεις σε αναφορικά με τους κινδύνους ασφαλείας της διεθνούς εφοδιαστικής αλυσίδας και το παράνομο εμπόριο. Εκπονούν μελέτες, προγράμματα για την αναβάθμιση των ικανοτήτων των μελών τους, τις δράσεις για την προστασία του νόμιμου εμπορίου, της δημόσιας υγείας και ασφάλειας. Συντονίζουν τη δράση των εθνικών φορέων των χωρών που συμμετέχουν, προς την επίτευξη των ανωτέρω σκοπών. Αυτοί οι οργανισμοί είναι:

i. World Customs Organization (WCO) Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων Π.Ο.Τ.: Οι Τελωνειακές Αρχές είναι οι κυβερνητικοί μηχανισμοί που ελέγχουν την διεθνή κυκλοφορία των αγαθών και έχουν καθήκον την προστασία του νόμιμου διεθνούς εμπορίου, της υγείας των καταναλωτών, της δημόσιας ασφάλειας έναντι της διακίνησης υλικού για τρομοκρατικές ενέργειες, της προστασίας της άγριας πανίδας και χλωρίδας και του φυσικού

περιβάλλοντος και παράλληλα πρέπει να συμβάλλουν στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη μέσω της είσπραξης εσόδων και την διευκόλυνση του εμπορίου. Στη Σύνοδο του Συμβουλίου του Παγκοσμίου Οργανισμού Τελωνείων τον Ιούνιο του 2005 στις Βρυξέλλες, τα μέλη του Π.Ο.Τ. υιοθέτησαν το Πλαίσιο Προτύπων για την Ασφάλεια και τη Διευκόλυνση του Παγκόσμιου Εμπορίου “SAFE Framework of Standards”. Το Πλαίσιο SAFE είναι μια διεθνής συμφωνία για τα πρότυπα ασφάλειας της εφοδιαστικής αλυσίδας της εφοδιαστικής αλυσίδας που πρέπει να εφαρμόζονται και την αναγνώριση της αναγκαιότητας της συνεργασίας μεταξύ των Τελωνείων και των επιχειρήσεων με αμοιβαία οφέλη την ασφαλή διαχείριση των εμπορευμάτων που διέρχονται τα σύνορα και την διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου.

Το Πλαίσιο SAFE προβλέπει την κατάλληλη βοήθεια για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των Τελωνειακών διοικήσεων και την δημιουργία της απαιτούμενης νομοθεσίας που ενισχύει τις αρμοδιότητες και εξουσίες τους.

Οι θεσμικές αλλαγές με την παγκοσμιοποίηση του εμπορίου, τον διεθνή καταμερισμό της εργασίας και της παραγωγής, την κίνηση των κεφαλαίων και των εμπορευμάτων και η αλματώδης πρόοδος της τεχνολογίας ώθησαν στην ενημέρωση του Πλαισίου SAFE το 2021. Η ενημέρωση αυτή ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των Τελωνείων και άλλων κυβερνητικών φορέων, προωθεί τη χρήση «έξυπνων» ψηφιακών συσκευών ασφαλείας για την διευκόλυνση του τελωνειακού ελέγχου και την αποτελεσματική παρακολούθηση της κυκλοφορίας των εμπορευμάτων σε πραγματικό χρόνο. (WCO, SAFE Framework of Standards, 2021)

ii. Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC): Το Γραφείο του ΟΗΕ με αρμοδιότητα την ανάλυση στοιχείων για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (TBML), εκπονεί μελέτες και κατευθυντήριες γραμμές προς τα μέλη του Οργανισμού.

iii. INTERPOL & Europol: Διεθνείς οργανισμοί που συντονίζουν την επιχειρησιακή δράση των δυνάμεων εφαρμογής του νόμου (όπως οι αστυνομικές, τελωνειακές Αρχές) στο διασυνοριακό έγκλημα. Φροντίζουν για την ανταλλαγή πληροφοριών για τα πλαστά, τα παραποιημένα προϊόντα, την παράνομη διακίνηση προστατευόμενης πανίδας και χλωρίδας της άγριας φύσης και προϊόντα αυτών, την διακίνηση παράνομων φορτίων ναρκωτικών, όπλων και άλλων επικίνδυνων για την δημόσια ασφάλεια υλικών και γενικότερα το λαθρεμπόριο άλλων εμπορευμάτων.

iv. TAXUD Taxation and Customs Union Η Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης (ΓΔ TAXUD) εκπονεί, υποστηρίζει και χρηματοδοτεί προγράμματα της Ε.Ε. για Διεθνείς υποθέσεις, Τελωνειακά προγράμματα, εξοπλισμό των Τελωνειακών Ελέγχων⁵ (TAXUD).

β. Εθνικές Αρχές Τελωνείων και Διεθνείς Διοικητικές Αρχές

i. Οι εθνικές **Τελωνειακές Αρχές**, όπως οι Τελωνειακές Αρχές των Κ-Μ της Ε.Ε. (π.χ. Ελληνική Τελωνειακή Διοίκηση στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων – Α.Α.Δ.Ε., U.S. Customs and Border Protection μτφ Υπηρεσία Τελωνείων και Προστασίας Συνόρων των Η.Π.Α.)

ii. Οι **Διοικητικές Αρχές** σε εθνικό επίπεδο όπως οι Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές και σε υπερεθνικό επίπεδο ⁶ (ICE, 2026).

γ. Χρηματοπιστωτικοί φορείς και τράπεζες

Τα τμήματα **Χρηματοδότησης Εμπορίου** (Trade Finance) και **Κανονιστικής Συμμόρφωσης** (Compliance) είναι σημαντικοί φορείς ελέγχου και ανίχνευσης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (TBML) καθώς έχουν στην διάθεση τους τα συναλλακτικά έγγραφα που δείχνουν την ροή του χρήματος. (WBG)

δ. Ιδιωτικός τομέας

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, αποθήκευση, μεταφορά, διανομή και εμπόριο αγαθών, με διασυνοριακή εμβέλεια,, χρησιμοποιούν λύσεις ψηφιακής τεχνολογίας, όπως IoT, blockchain, GPS Trackers κ.α., προκειμένου να διαχειρίζονται με

⁵ TAXUD Taxation and Custom Union, Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης, στοιχεία από την ιστοσελίδα της: “Η Τελωνειακή Ένωση είναι απαραίτητη για την ευημερία της ΕΕ, με τον διττό της ρόλο, που είναι η διευκόλυνση του ομαλού εμπορίου και η προστασία των πολιτών και των επιχειρήσεών μας. Έχουμε δεσμευτεί να εκσυγχρονίσουμε ουσιαστικά τα τελωνεία, σύμφωνα με τη σημερινή πραγματικότητα, ώστε να είναι καλύτερα εξοπλισμένα για την προστασία της ενιαίας αγοράς και των δημοσιονομικών πόρων μας. Η αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού της ανάλυσης δεδομένων και των καινοτόμων τεχνολογιών, καθώς και η ενίσχυση της συνεργασίας μας με τρίτες χώρες, είναι το κλειδί για την αντιμετώπιση των προκλήσεων ενός παγκοσμιοποιημένου και ψηφιοποιημένου κόσμου.”

⁶ ICE U.S. Immigration and Customs Enforcement μτφ Υπηρεσία Μετανάστευσης και Τελωνείων των Η.Π.Α. Το ICE διερευνά εγκλήματα σε παγκόσμια κλίμακα — εντός, εκτός ΗΠΑ και στο διαδίκτυο — για να αποτρέψει τυχόν βλάβη σε τοπικό επίπεδο. Σε όλη τη χώρα και σε όλο τον κόσμο, ειδικοί πράκτορες της ICE ξεκινούν και διεξάγουν έρευνες για διακρατικό έγκλημα και παραβιάσεις των τελωνειακών και μεταναστευτικών νόμων των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι έρευνες της ICE είναι ποικίλες και ευρέος φάσματος. Διεξάγουν ομοσπονδιακές ποινικές έρευνες για την παράνομη διακίνηση ανθρώπων, αγαθών, χρημάτων, λαθρεμπορίου, όπλων και ευαίσθητης τεχνολογίας προς, από και μέσω των Ηνωμένων Πολιτειών. Σκοπός τους είναι να σταματήσουν το έγκλημα στην πηγή του.

ασφάλεια την εφοδιαστική αλυσίδα. Σε θεσμικό επίπεδο, ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις, ακολουθούν πρότυπα ESG (Environment, Society, Governance) που αφορούν το Περιβάλλον, την Κοινωνία και την Διακυβέρνηση. Αυτό τους ωθεί σε εμπέδωση της λογοδοσίας και την εφαρμογής της Κανονιστικής Συμμόρφωσης στο ρυθμιστικό πλαίσιο, όπως η νομοθεσία ή οι εσωτερικοί κανόνες λειτουργίας των επιχειρήσεων.

ε. Ακαδημαϊκή κοινότητα και οι πάροχοι τεχνολογίας

Η ακαδημαϊκή κοινότητα προάγει την έρευνα σε θεωρητικό επίπεδο με την συλλογή και την επεξεργασία στοιχείων που αφορούν την ασφαλή διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας και τις παραβατικές συμπεριφορές που σημειώνονται σε αυτή (Moorman, 2018). Παράλληλα οι επιστήμες της τεχνολογίας προάγουν την έρευνα για την ανακάλυψη νέων ψηφιακών εργαλείων που έχουν εφαρμογή εκτός των άλλων και στην εφοδιαστική αλυσίδα. Την πρακτική εφαρμογή και εξέλιξη των επιστημονικών θεωριών, υλοποιούν οι πάροχοι τεχνολογίας για εμπορικούς σκοπούς. Με τον τρόπο αυτό, διαχέονται στους οικονομικούς φορείς τα μέσα της διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας (IoT, blockchain, GPS trackers, κ.α.).

Συμπερασματικά, τόσο η πρόληψη όσο και η καταστολή της απάτης στις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες αποτελούν προκλήσεις για το σύγχρονο κράτος δικαίου και απαιτούν τη χρήση προηγμένων ψηφιακών εργαλείων, τη δημιουργία κανονιστικού θεσμικού πλαισίου και τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Πρέπει να δοθεί προσοχή στη διασύνδεση των δεδομένων στα τελωνειακά παραστατικά, στις χρηματοοικονομικές ροές και στην διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας για να αποφευχθούν τα φαινόμενα του λαθρεμπορίου.

Κεφάλαιο 3ο: Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας – Ε.Ο.Φ. Authorized Economic Operator (ΑΕΟ)

3.1 Λόγοι δημιουργίας του θεσμού του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα

Τις τελευταίες δεκαετίες αυξήθηκαν με γεωμετρική πρόοδο οι εμπορευματικές ροές σε όγκο και αξία σε διεθνές επίπεδο χάρη σε τεχνολογικές και θεσμικές εξελίξεις. Για τη λειτουργία της εφοδιαστικής αλυσίδας απαιτούνται οι συνδυασμένες ενέργειες πολλών φορέων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα από την παραγωγή, την μεταφορά, την διαμεσολάβηση, την διαχείριση των μέσων μεταφοράς και των χώρων αποθήκευσης. Παράλληλα με τη συνακόλουθη οικονομική ανάπτυξη και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου ζωής των ανθρώπων, αυξήθηκαν και τα περιστατικά απάτης στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα με αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική ζωή, την υγεία και την ασφάλεια των καταναλωτών και στο περιβάλλον, γλωρίδα και πανίδα.

Επιπλέον στην αυγή του 21^{ου} αιώνα, το τρομοκρατικό χτύπημα⁷ της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 (στους «Δίδυμους Πύργους») στη Νέα Υόρκη των Η.Π.Α προκάλεσε αλυσιδωτές συνέπειες και σηματοδότησε μια νέα εποχή στις διεθνείς μεταφορές τόσο προσώπων όσο και προϊόντων.

Το ζήτημα της ασφάλειας της εφοδιαστικής αλυσίδας αναδείχθηκε ως ιδιαίτερος σημαντικός για τη διεθνή κοινότητα, καθώς η διεθνής εφοδιαστική αλυσίδα αφενός κινδυνεύει να γίνει στόχος τρομοκρατικών επιθέσεων και αφετέρου είναι δυνατόν να μετατραπεί σε εκούσιο μέσο μεταφοράς υλικού για τρομοκρατικές ενέργειες.

Οι Τελωνειακές Διοικήσεις, ως κυβερνητικοί μηχανισμοί, ελέγχουν την διεθνή κυκλοφορία των αγαθών και των μέσων μεταφοράς τους, στα συνοριακά σημεία ελέγχου, καθώς οι διαχειριστές των εμπορευμάτων και των μεταφορικών μέσων είναι υποχρεωμένοι να τα προσκομίζουν για έλεγχο στα τοπικά Τελωνεία. Οι Τελωνειακές Υπηρεσίες κατέχουν τον κρίσιμο ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο, να διενεργούν ελέγχους, ώστε να παρέχουν αυξημένη ασφάλεια στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της

⁷ Τα πλήγματα στην εγχώρια οικονομία των Η.Π.Α. ήταν πολλαπλά με διεθνείς επιπτώσεις. Εκτός από την απώλεια ανθρώπινων ζωών, την καταστροφή των κτιρίων και σημαντικών ζημιών στις τοπικές υποδομές και την παρεμπόδιση της ομαλής λειτουργίας της περιοχής, οι ΗΠΑ, προκειμένου να υπερασπιστούν την ασφάλεια της γης, έκλεισαν προσωρινά λιμάνια και αεροδρόμια. Οι ΗΠΑ υπέστησαν επίσης σοβαρό πλήγμα στη διεθνή οικονομία τους, με συνολικές οικονομικές απώλειες περίπου 733 τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ, που ισοδυναμούν με το μισό του ΑΕΠ των ΗΠΑ. (HUANG Hui-hua, 2016)

οικονομίας με θετικές επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο, στην είσπραξη δημοσίων εσόδων, τη διευκόλυνση του εμπορίου και την προστασία του περιβάλλοντος. Τα Τελωνεία έχουν την αρμοδιότητα να εμποδίζουν την είσοδο ή την έξοδο των εμπορευμάτων και των μέσων μεταφοράς τους, αλλά και τη δυνατότητα να επιταχύνουν την διέλευση τους από τα σημεία ελέγχου.

Στα πλαίσια άσκησης των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων των Τελωνειακών Υπηρεσιών για την αποτροπή της απάτης, το έργο που επωμίστηκαν είχε δυσανάλογο βάρος αναλογικά με τις δυνατότητες τους σε σχέση με τον όγκο των διακινούμενων εμπορευμάτων και τη συνακόλουθη καθυστέρηση στην ταχύτητα διέλευσης των εμπορευμάτων. Η καθυστέρηση στην ταχύτητα κυκλοφορίας των εμπορευμάτων έχει αρνητικές επιπτώσεις στο κόστος μεταφοράς, στην καθυστέρηση των μεταφορικών μέσων και την απώλεια περισσότερων δρομολογίων, στο κόστος για την προσωρινή εναπόθεση στους εμπορευματικούς σταθμούς (terminals) και τα έξοδα διαχείρισης του φυσικού ελέγχου (χρήση προσωπικού του terminal για την εκκένωση και την επαναπλήρωση του εμπορευματοκιβωτίου).

3.2 Ιστορική αναδρομή της γέννησης του θεσμού του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα

Η διάδοση του θεσμού του Ε.Ο.Φ. ήταν σταδιακή και διαφοροποιημένη ανά περιοχή. Οι παράγοντες που επηρέασαν τη αποδοχή του θεσμού από τα μεμονωμένα κράτη και τις ομάδες κρατών όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, ήταν ανάλογη του χρόνου αντίληψης της αναγκαιότητας της ύπαρξης του, της λειτουργίας των εκάστοτε νομοθετικών θεσμών και των αντικειμενικών ιδιοτεροτήτων και περιορισμών, όπως η ικανότητα των Τελωνειακών Αρχών να αξιολογούν τα κριτήρια χορήγησης των πιστοποιήσεων, τα τεχνολογικά μέσα που υποστηρίζουν τον έλεγχο και την λειτουργία των Ε.Ο.Φ., κυρίως τα ψηφιακά εργαλεία.

Οι ΗΠΑ ανέλαβαν την ηγεσία στην ανάπτυξη συστημάτων για την ενίσχυση των προδιαγραφών, των απαιτήσεων και των μέτρων για τη διασφάλιση της εσωτερικής τους ασφάλειας. (CBP, 2026) Τα μέτρα ασφαλείας, που εφαρμόζονται από το 2002, περιλάμβαναν την Πρωτοβουλία Ασφάλειας Εμπορευματοκιβωτίων (CSI), την Εμπορική Συνεργασία Τελωνείων-Εμπορίου κατά της Τρομοκρατίας (C-TPAT), τον Νόμο για την Ασφάλεια των Θαλάσσιων Μεταφορών, την Έξυπνη και Ασφαλή Εμπορική Λωρίδα (SST) και άλλες δράσεις.

3.3 Υιοθέτηση του θεσμού από τα Κράτη

Σε ευρύτερο επίπεδο, προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια και η διευκόλυνση του παγκόσμιου εμπορίου και να αναπτυχθεί η παγκόσμια οικονομία, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (Π.Ο.Τ. / WCO) θέσπισε το Πλαίσιο Προτύπων για την Ασφάλεια και τη Διευκόλυνση του Παγκοσμίου Εμπορίου SAFE τον Ιούνιο του 2005. Το SAFE Framework του Π.Ο.Τ. καθιερώνει το διεθνές πρότυπο για την ασφάλεια και τη διευκόλυνση του παγκόσμιου εμπορίου και θεμελιώνει τη συνεργασία μεταξύ Τελωνειακών Υπηρεσιών και Επιχειρηματικού κόσμου “Customs-to-Business” ως βασικό άξονα της σύγχρονης τελωνειακής διακυβέρνησης. (WCO, 2021) Το 2007 εισήχθη το εμβληματικό πρόγραμμα της συνεργασίας μεταξύ Τελωνείων και Επιχειρήσεων με την ονομασία πρόγραμμα Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα (Ε.Ο.Φ.) / Authorized Economic Operator (AEO) για την εξασφάλιση της είσπραξης δημοσίων εσόδων, την διασφάλιση της ασφάλειας της διεθνούς εφοδιαστικής αλυσίδας και την διευκόλυνση του νόμιμου εμπορίου.

Τα Κράτη – Μέλη της Ε.Ε. μέσω της Διεύθυνσης Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης (TAXUD) προχώρησαν στην θεσμική αναγνώριση του Ε.Ο.Φ / AEO μέσω της αναφοράς του στον Ενωσιακό Τελωνειακό Κώδικα (Εν.Τ.Κ.) το 2013, με προγενέστερα εθνικά προγράμματα. (TAXUD, χ.χ.) Η Ελλάδα ήταν μία από τις πρώτες χώρες της Ε.Ε. που υιοθέτησαν τον θεσμό στις αρχές του 2009 εφαρμόζοντας τον Κοινοτικό Τελωνειακό Κώδικα (KTK), κανονισμός (ΕΟΚ) αριθμ. 2913/1992 του Συμβουλίου «περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα» και τις διατάξεις εφαρμογής του KTK (ΔΕΚΤΚ) κανονισμός (ΕΟΚ) αριθμ. 2454/1993 «για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 2913/1992 του Συμβουλίου περί θεσπίσεως του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα», όπως τροποποιήθηκαν και ίσχυαν κατά το έτος εκείνο (σημ. το 2009). (Γεν. Δ/ση Τελωνείων & Ε.Φ.Κ.)

Σταδιακά και άλλα κράτη υιοθέτησαν τον θεσμό του AEO. Στην Ασία, οι Ιαπωνία, Ν. Κορέα, Κίνα, Σιγκαπούρη, Χονγκ Κονγκ και άλλες ασιατικές χώρες εφάρμοσαν σχέδια AEO προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες της οικονομίας τους (AEO-like) γύρω στα τέλη της δεκαετίας του 2000. Η Κίνα προχώρησε στον θεσμό του AEO στο διάστημα μεταξύ 2008 – 2010. Σταδιακά και άλλα κράτη στις άλλες γεωγραφικές περιοχές της Λατινικής Αμερικής, της Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, της Κεντρικής Ασίας, υιοθέτησαν τον θεσμό με την τεχνική υποστήριξη υπερεθνικών οργανισμών όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (WCO, n.d.), το Τμήμα Εμπορίου και Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. (UNCTAD, χ.χ.) και η Παγκόσμια Τράπεζα. (World Bank, χ.χ.)

3.4 Αμοιβαία αναγνώριση του ΑΕΟ

Προκειμένου να αυξηθεί η ασφάλεια στη διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα και να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη στην οικονομία και στους οικονομικούς φορείς από τον θεσμό του ΑΕΟ συνάφθηκαν Συμφωνίες Αμοιβαίας Αναγνώρισης του ΑΕΟ (Mutual Recognition Agreements MRAs) μεταξύ κρατών και ομάδων κρατών, όπως

- Συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης EU–Japan AEO Mutual Recognition Agreement (MRA) — κείμενα & αναλύσεις: αναζήτηση «EU Japan AEO MRA text» στη σελίδα της Επιτροπής ή WCO.
- Επισκόπηση προγράμματος ΕΟΦ της Κίνας (Γενική Διοίκηση Τελωνείων της ΛΔΚ)⁸
- US Customs and Border Protection (CBP), C-TPAT program⁹

Οι Συμφωνίες Αμοιβαίας Αναγνώρισης μεταξύ της Ε.Ε. και άλλων κρατών επιταχύνθηκαν μετά την εφαρμογή του Ενωσιακού Τελωνειακού Κώδικα ΕνΤΚ / UCC, Καν (ΕΥ) Νο 952/2013 και την αναγνώριση νομικής βάσης στον ΑΕΟ.

3.5 Οι παράγοντες που επηρέασαν την αναγνώριση και εφαρμογή του ΑΕΟ από τα κράτη και τις επιχειρήσεις

α. Το διεθνές πολιτικό περιβάλλον, όπου η παγκόσμια ανησυχία για την τρομοκρατία μετά το 2001 και τα σχετικά μέτρα ασφάλειας ώθησαν τα Τελωνεία να ενσωματώσουν αυστηρά συστήματα πιστοποίησης και αξιοπιστίας.

β. Οι παροτρύνσεις, οι οδηγίες και η τεχνική βοήθεια των διεθνών οργανισμών. Το WCO, η Παγκόσμια Τράπεζα και ο ΟΗΕ (UNCTAD) βοήθησαν τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες.

γ. Οι Τελωνειακές Αρχές όπου η εφαρμογή του ΑΕΟ ήταν ανάλογη της ικανότητας να έχουν ισχυρές δομές, κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και να χρησιμοποιούν εξελιγμένες ψηφιακές πλατφόρμες.

⁸ επίσημος ιστότοπος: <http://english.customs.gov.cn/> (αναζήτηση: ΑΕΟ).

⁹ πληροφορίες και αξιολογήσεις: <https://www.cbp.gov/border-security/ports-entry/cargo-security/ctpat>

δ. Οι Διμερείς και πολυμερείς συνεργασίες με τις MRAs μεταξύ των κρατών, ήταν ισχυρό κίνητρο για την ταχύτητα αξιόπιστων προγραμμάτων που εξυπηρετούσαν επιχειρήσεις με διεθνή δραστηριότητα.

ε. Τα οικονομικά κίνητρα που δόθηκαν στις επιχειρήσεις για να εφαρμόσουν τις προσαρμογές στις δομές τους ώστε να πληρούν τα πρότυπα χορήγησης της πιστοποίησης. Οι επιχειρήσεις που διαθέτουν την πιστοποίηση του ΑΕΟ απολαμβάνουν ιδιαίτερες διευκολύνσεις στις σχέσεις τους με τις Τελωνειακές Αρχές.

στ. Σημαντικό ρόλο έχει και ο ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων, όπου οι οικονομικοί φορείς που διαθέτουν την πιστοποίηση του ΑΕΟ έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις εμπορικές τους σχέσεις έναντι αυτών που την στερούνται.

3.6 Στοιχεία για τον Εγκεκριμένο Οικονομικό Φορέα Ε.Ο.Φ. / Α.Ε.Ο.

Στην Ε.Ε. για να αποδώσουν την ιδιαίτερη βαρύτητα του θεσμού του Α.Ε.Ο. χαρακτήρισαν την πιστοποίηση ως Τελωνειακή Άδεια Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα σύμφωνα με τον Ενωσιακό Τελωνιακό Κώδικα (Εν.Τ.Κ.). Στο προοίμιο του Εν.Τ.Κ. στα εδάφια 24 και 25 αναφέρεται ότι οι οικονομικοί φορείς που συμμορφώνονται με συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις (που θα αναλυθούν εκτενέστερα κατωτέρω) και είναι αξιόπιστοι θα πρέπει να απολαμβάνουν την ιδιότητα του «εγκεκριμένου (»εξουσιοδοτημένου», ακριβής μετάφραση) οικονομικού φορέα» εφόσον τους χορηγηθεί η άδεια για τελωνειακές απλουστεύσεις ή άδεια για ασφάλεια και προστασία ή και οι δύο. Ανάλογα με τις τον τύπο της άδειας οι Ε.Ο.Φ. θα επωφελούνται στο μέγιστο από την χρήση των τελωνειακών απλουστεύσεων ή από διευκολύνσεις σχετικές με την ασφάλεια και την προστασία. Θα τους παρέχεται ευνοϊκότερη μεταχείριση όσον αφορά τους τελωνειακούς ελέγχους των εμπορευμάτων και των παραστατικών που τα συνοδεύουν. Οι Ε.Ο.Φ. πρέπει να επωφελούνται από την αμοιβαία αναγνώριση από τις Τελωνειακές Αρχές άλλων κρατών. (Εν.Τ.Κ.Καν(ΕΕ)952/2013)

Συγκεκριμένα στο άρθρο 38 του Εν.Τ.Κ. αναφέρεται ότι η ιδιότητα του εγκεκριμένου οικονομικού φορέα συνίσταται στα ακόλουθα είδη αδειών: **α)** του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα για Τελωνειακές Απλουστεύσεις, η οποία επιτρέπει στον κάτοχο να επωφεληθεί από ορισμένες απλουστεύσεις σύμφωνα με την τελωνειακή νομοθεσία, **β)** του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα για την Ασφάλεια και την Προστασία, η οποία παρέχει στον κάτοχό του το δικαίωμα σε διευκολύνσεις σχετικά με την ασφάλεια και την προστασία, **γ)** και τα δύο είδη αδειών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 μπορούν να κατέχονται

ταυτόχρονα. Οι άδειες φέρουν την ονομασία: **i) AEOC** (σημ. το C προέρχεται από την λέξη Custom Procedures – Τελωνειακές Διαδικασίες) στην περίπτωση των Τελωνειακών απλουστεύσεων, **ii) AEOS** (σημ. το γράμμα S συμβολίζει τις λέξεις Safety & Security – Ασφάλεια και Προστασία) για την περίπτωση της ασφάλειας και προστασίας των εμπορευμάτων μέσω της ασφάλειας και προστασίας των εγκαταστάσεων παραγωγής και αποθήκευσης, των υποδομών φυσικής διαχείρισης τους και των μεταφορικών μέσων αυτών. Στην περίπτωση που ένας φορέας κατέχει και τις δύο άδειες, τότε χρησιμοποιείται η ένδειξη **AEOF** (όπου το F συμβολίζει την λέξη Full – Πλήρες).

Σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στοιχεία για τις ενεργές άδειες AEO στο σύνολο των Κ-Μ της Ε.Ε., τον Δεκέμβριο του 2024, ανά κατηγορία ήταν: AEOC 8.868, το 48% του συνόλου, AEOS 753, το 4%, AEOF 8.816, το 48% του συνόλου. Πηγή TAXUD, (σχετ. εικόνα 4.1).

Εικόνα 3.1. Αριθμός ενεργών αδειών AEO ανά κατηγορία: AEOC (8.868, δηλαδή 48% του συνόλου), AEOS (753, δηλαδή 4%) και AEOF (8.816, δηλαδή 48%). Στοιχεία Δεκεμβρίου 2024. Πηγή: TAXUD.

3.7 Πλεονεκτήματα από την κατοχή της Άδειας AEO

Ο οικονομικός φορέας που κατέχει Άδεια AEO απολαμβάνει πλεονεκτήματα τα οποία έχουν θεσπιστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Commission) και εφαρμόζονται οριζόντια από όλες τις τελωνειακές διοικήσεις των κρατών μελών, καθώς και πρόσθετα οφέλη που ενδέχεται να έχουν θεσπιστεί σε εθνικό επίπεδο.

Κοινό πλεονέκτημα είναι η διευκόλυνση σε θέματα τελωνειακών ελέγχων που σχετίζονται με την ασφάλεια και προστασία. Συγκεκριμένα, υπόκειται σε λιγότερους ελέγχους, καθώς θεωρούνται ασφαλείς εταίροι και η συμμόρφωση και αξιοπιστία τους έχουν ελεγχθεί επαρκώς κατά την έκδοση της Άδειας. Σε περίπτωση που η αποστολή τους επιλεγεί για ελέγχους, αφενός θα έχουν προτεραιότητα έναντι άλλων που δεν είναι κάτοχοι της Άδειας και αφετέρου ο φυσικός έλεγχος των εμπορευμάτων μπορεί να γίνει σε τόπο που επιλέξουν οι ίδιοι και εφόσον είναι εφικτό αυτό από την Τελωνιακή Αρχή ελέγχου. Τα οφέλη αυτά μειώνουν σημαντικά το κόστος των επιχειρήσεων σε χρόνο και χρήμα, καθώς τα εμπορεύματα ελευθερώνονται για την αποστολή τους πιο γρήγορα, ο φυσικός έλεγχος γίνεται στην εγκατάστασή τους, συνήθως κατά το στάδιο της φόρτωσης ή εκφόρτωσης του μεταφορικού μέσου, χωρίς να χρειαστεί να μεταβεί το φορτηγό στο Τελωνείο και να γίνει εκ νέου εκφόρτωση για τον Τελωνιακό έλεγχο και επαναπληρώση του μεταφορικού μέσου.

Το καθεστώς ΑΕΟ που χορηγείται από ένα κράτος μέλος αναγνωρίζεται από τις τελωνειακές αρχές σε όλα τα κράτη μέλη.

3.8 Συμφωνίες Αμοιβαίας Αναγνώρισης του ΑΕΟ μεταξύ κρατών

Οι Συμφωνίες Αμοιβαίας Αναγνώρισης (ΣΑΑ) / Mutual Recognition Agreements (MRAs) είναι διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες μεταξύ δύο ή περισσότερων Τελωνειακών Αρχών που αναγνωρίζουν αμοιβαία εμπιστοσύνη στους φορείς που έχουν αναγνωρισθεί ως ΑΕΟ. Σκοπός των συμφωνιών διασυνοριακής επέκτασης των εθνικών πλεονεκτημάτων είναι η μείωση των ελέγχων και η ταχύτερη διεκπεραίωση στην χώρα υποδοχής των εμπορευμάτων που αποστέλλει ένας ΑΕΟ που βρίσκεται σε συμβεβλημένη χώρα. Στόχος αυτής της συνεργασίας είναι η επίτευξη αμοιβαίας αναγνώρισης των προτύπων ασφαλείας των συμφωνούντων χωρών για την Άδειας ΑΕΟ. Με τον τρόπο αυτό μειώνεται ο ελεγκτικός φόρτος εργασίας των Τελωνείων και η διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου. (WCO, AEO Compendium 2020 Edition, 2020)

Οι διαδικασίες και τα βήματα για την σύναψη ΣΑΑ ακολουθούν συγκεκριμένα στάδια που οδηγούν στην υπογραφή τους. Συνοπτικά οι διαδικασίες είναι οι εξής:

i. Τυπικό περιεχόμενο και τεχνικά στοιχεία μιας MRA

- α.** Ορισμός πεδίων αμοιβαίας αναγνώρισης (π.χ. αναγνώριση πιστοποίησης για εισαγωγές / εξαγωγές, εντοπισμό και διαχείριση κινδύνων.
- β.** Σύγκλιση και αντιπαραβολή κριτηρίων αξιολόγησης όπως ποια είναι η σημασία της «τελωνειακής συμμόρφωσης» για κάθε εθνικό σύστημα.
- γ.** Διαδικασίες επαλήθευσης και επιτόπιων επιθεωρήσεων (κοινές ή αμοιβαίες επιθεωρήσεις μεταξύ των τελωνειακών διοικήσεων)
- δ.** Ύπαρξη μηχανισμών ανταλλαγής πληροφοριών, εμπιστευτικότητας και προστασίας των προσωπικών και επιχειρησιακών δεδομένων.
- ε.** Ρύθμιση της διαχείρισης των αποκλίσεων, των προσωρινών ανακλήσεων και των διαδικασιών επίλυσης διαφορών.
- στ.** Τεχνικές προδιαγραφές και διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληροφορικής (IT).

ii. Διαδικασία διαπραγμάτευσης και επικύρωσης

- α.** Προκαταρκτική τεχνική σύγκριση (gap analysis) των προγραμμάτων.

β. Διαπραγματεύσεις με τεχνικές ομάδες (customs to customs), συμπεριλαμβανομένων κοινών προδιαγραφών ή κριτηρίων.

γ. Υπογραφή Πρωτοκόλλου / Συμφωνίας και φάση πιλοτικής εφαρμογής (pilot).

δ. Επίσημη έναρξη και μηχανισμοί επαναξιολόγησης / αναθεώρησης. (TAXUD, MRAs, 2026)

iii. Ενδεικτικά παραδείγματα MRAs

α. **EU–Japan:** σημαντική συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης μεταξύ του ενιαίου συστήματος AEO της ΕΕ και του ιαπωνικού συστήματος, με τεχνικές διαβουλεύσεις για ευθυγράμμιση κριτηρίων και μηχανισμούς επανεξέτασης

β. **EU–Canada:** MRA / συνεργασίες που έχουν αμοιβαία αναγνώριση πλεονεκτημάτων μεταξύ AEO προγραμμάτων/analogue καθεστώτων (CBSA, 2026)

γ. **C-TPAT & άλλες συνεργασίες:** το αμερικανικό C-TPAT έχει συνάψει MRAs/συνεργασίες με διάφορους εταίρους· αντίστοιχα κράτη έχουν MRAs μεταξύ τους. (US Customs and Border Protection).

Σημείωση: οι MRAs διαφέρουν ως προς τον εύρος (πλήρης αναγνώριση vs επιμέρους προνόμια) και συχνά συνοδεύονται από πιλοτικά στάδια.

Οι οικονομικοί φορείς που είναι αδειοδοτημένοι AEO με το σκέλος ασφάλειας και προστασίας (AEOS ή AEOC/AEOS), εφόσον επιθυμούν να συμμετάσχουν στην Αμοιβαία Αναγνώριση πρέπει να δώσουν την γραπτή συγκατάθεσή τους για την ανταλλαγή στοιχείων εταιρείας με χώρες εταίρους (π.χ. όνομα, διεύθυνση, αναγνωριστικό αριθμό). (TAXUD, Εγκεκριμένοι Οικονομικοί Φορείς - Σελίδα ερωτήματος, 2026)

3.9 Λογότυπο: σημειολογική αναγνώριση AEO

Οι οικονομικοί φορείς που έχουν λάβει την Άδεια του AEO καταχωρούνται στα πληροφοριακά συστήματα των Τελωνειακών Διοικήσεων που τους αδειοδότησαν.

Προκειμένου οι οικονομικοί φορείς να είναι άμεσα αναγνωρίσιμοι ως AEO από τους επιχειρηματικούς εταίρους επιτρέπεται να χρησιμοποιούν το λογότυπο του AEO σε όλα τα ψηφιακά ή έντυπα έγγραφα τους, και όπου αλλού επιθυμούν να είναι εμφανής η κατεχόμενη από αυτούς Άδεια.

Τα λογότυπα επιτρέπεται να τα χρησιμοποιούν μόνο οι φορείς που έχουν την ιδιότητα του ΕΟΦ / ΑΕΟ.

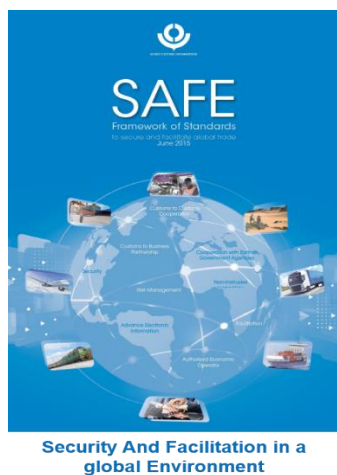
Ενδεικτικά παρουσιάζονται τα λογότυπα του ΑΕΟ σε διάφορα κράτη και ομάδες κρατών:

Εικόνα 4: 3.3 Λογότυπο ΑΕΟ στην Ε.Ε.

Εικόνα 5: 3.3 Λογότυπο ΑΕΟ στην Ελβετία

Εικόνα 6: 3.Α Πρόγραμμα SAFE του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείου

Εικόνα 7: 3.3 Λογότυπο ΑΕΟ στην Βραζιλία

Εικόνα 8: 3.4 Λογότυπο ΑΕΟ στην Ιαπωνία

Εικόνα 9: 3.5 Λογότυπο ΑΕΟ στο Χονγκ Κονγκ

Εικόνα 10: 3.6 Λογότυπο ΑΕΟ στην Ταϊβάν

Εικόνα 11: 3.7 Λογότυπο ΑΕΟ στην Κολομβία

Εικόνα 12: 3.8 Λογότυπο ΑΕΟ στην Ινδία

Εικόνα 13: 3.9 Λογότυπο ΑΕΟ στο Ισραήλ

Ενδεικτική απεικόνιση λογότυπων ΑΕΟ σε διάφορες χώρες

Πηγή: Α.Α.Δ.Ε. Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Ελλάδα)

Το σύνολο των Κ-Μ της Ε.Ε. χρησιμοποιούν κοινό λογότυπο για τον ΑΕΟ.

Η TAXUD ρητά ενημερώνει τους οικονομικούς φορείς ότι το λογότυπο **προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα** και τα δικαιώματα ανήκουν στην ΕΕ. Πρέπει να **σταματήσουν να το χρησιμοποιούν** εάν η ιδιότητα του ΕΟΦ τους έχει ανασταλεί ή ανακληθεί. Οποιαδήποτε κατάχρηση διώκεται σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ.

Κεφάλαιο 4ο: Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας, Νομοθεσία, Έκδοση Άδειας

4.1 Νομοθεσία

Τα Κ-Μ της Ε.Ε. εφαρμόζουν την ενωσιακή νομοθεσία προκειμένου να διαχειριστούν τα θέματα του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα Ε.Ο.Φ. / Authorized Economic Operator ΑΕΟ.

- Στις 9 Οκτωβρίου 2013 θεσπίστηκε και ισχύει ο νέος **Ενωσιακός Τελωνειακός Κώδικας** με τον **Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 952/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (EUR-Lex_952, 2013)
- i.** Στους **ορισμούς** του Ενωσιακού Τελωνειακού Κώδικα (ΕνΤΚ) του άρθρου 5, νοούνται ως:

α. «Τελωνειακές Αρχές» οι Τελωνειακές Διοικήσεις των Κ-Μ που είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας και κάθε άλλη Αρχή εξουσιοδοτημένη με βάση το εθνικό δίκαιο, να εφαρμόζει ορισμένη τελωνειακή νομοθεσία.

β. «Τελωνειακή νομοθεσία» είναι η νομοθεσία που περιλαμβάνει: τον Κώδικα και τις διατάξεις που τον συμπληρώνουν ή τον εφαρμόζουν και έχουν θεσπιστεί σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο, το Κοινό Δασμολόγιο, η νομοθεσία που θεσπίζει ένα ενωσιακό σύστημα απαλλαγών από τους τελωνειακούς δασμούς και τις διεθνείς συμφωνίες που περιέχουν τελωνειακές διατάξεις, στο μέτρο που εφαρμόζονται στην Ένωση.

γ. «Τελωνειακοί έλεγχοι» ο συγκεκριμένες πράξεις που εκτελούνται από τις Τελωνειακές Αρχές προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με την τελωνειακή νομοθεσία και άλλες νομοθετικές διατάξεις που διέπουν την είσοδο, την έξοδο, τη διαμετακόμιση, την κυκλοφορία, την αποθήκευση και τον ειδικό προορισμό εμπορευμάτων που διακινούνται μεταξύ του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης και χωρών ή εδαφών εκτός των εδαφών της Ε.Ε.. Καθώς και την παρουσία και την κυκλοφορία εντός του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης μη ενωσιακών εμπορευμάτων.

δ. «Πρόσωπο εγκατεστημένο στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης» τα φυσικά πρόσωπα που έχουν την συνήθη διαμονή τους στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης. Στην περίπτωση των νομικών προσώπων, αυτά πρέπει να έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική διοίκηση ή την μόνιμη επιχειρηματική εγκατάσταση στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης.

ε. «Μόνιμη επιχειρηματική εγκατάσταση» είναι μια σταθερή τοποθεσία επιχειρηματικής δραστηριότητας, όπου είναι εγκαταστημένα τα πρόσωπα και η υλικοτεχνική υποδομή, προκειμένου να εκτελούνται οι απαραίτητες τελωνειακές εργασίες.

στ. «Οικονομικός φορέας» το πρόσωπο που στο πλαίσιο της άσκησης της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, συμμετέχει σε δραστηριότητες που υπάγονται στην τελωνειακή νομοθεσία.

ζ. «Μεταφορέας» το πρόσωπο που κατά την είσοδο στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης χρησιμοποιεί μεταφορικό μέσο που κινείται μόνο του. Στις περιπτώσεις της θαλάσσιας ή αεροπορικής μεταφοράς όπου με συμφωνία γίνεται κοινή χρήση πλοίου ή αεροσκάφους, μεταφορέας νοείται το πρόσωπο που συνάπτει την σύμβαση και εκδίδει το φορτωτικό έγγραφο («φορτωτική») ή αεροπορική φορτωτική για την πραγματική μεταφορά των εμπορευμάτων στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης.

η. «Τελωνειακές διατυπώσεις» οι πράξεις που πρέπει να εκτελούνται από ένα πρόσωπο και από τις Τελωνειακές Αρχές για τη συμμόρφωση με την τελωνειακή νομοθεσία.

θ. «Κίνδυνος» η πιθανότητα και οι επιπτώσεις ενός συμβάντος κατά την είσοδο, την έξοδο, τη διαμετακόμιση, την κυκλοφορία ή τελική χρήση εμπορευμάτων που διακινούνται μεταξύ του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης και εδαφών ή χωρών εκτός αυτής και την παρουσία εντός του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης μη ενωσιακών εμπορευμάτων. Το συμβάν θα εμποδίζει την εφαρμογή των ενωσιακών ή εθνικών μέτρων ή θα θέτει σε κίνδυνο τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης και των Κ-Μ της ή θα αποτελεί απειλή για την ασφάλεια και την προστασία της Ένωσης και των κατοίκων της, για την υγεία των ανθρώπων, των ζώων, των φυτών, για το περιβάλλον ή για τους καταναλωτές.

ι. «Διαχείριση κινδύνου» ο συστηματικός εντοπισμός του κινδύνου, μεταξύ άλλων, μέσω τυχαίων ελέγχων, και η εφαρμογή όλων των απαραίτητων μέτρων για τον περιορισμό της έκθεσης σε κίνδυνο.

ii. Στο προοίμιο του Κώδικα, στα εδάφια 24 και 25 αναφέρεται ότι οι αξιόπιστοι οικονομικοί φορείς που συμμορφώνονται με την νομοθεσία θα πρέπει να τους αναγνωριστεί η ιδιότητα του «Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα» (Ε.Ο.Φ)¹⁰. Η ιδιότητα του Ε.Ο.Φ. αποκτάται εφόσον λάβουν την Άδεια για τελωνειακές απλουστεύσεις ή Άδεια για ασφάλεια και προστασία ή και τις δύο Άδειες. Ανάλογα με τον τύπο της Άδειας που κατέχουν, θα πρέπει να επωφελούνται από την χρήση τελωνειακών απλουστεύσεων ή από διευκολύνσεις σχετικές με την ασφάλεια και προστασία. Θα πρέπει να έχουν ευνοϊκότερη μεταχείριση στους τελωνειακούς ελέγχους, όπως λιγότεροι φυσικοί έλεγχοι και έλεγχοι εγγράφων κατά την προσκόμιση των εμπορευμάτων στο Τελωνείο για έλεγχο. Επίσης οι Εγκεκριμένοι Οικονομικοί Φορείς θα πρέπει να επωφελούνται από τη διεθνή αμοιβαία αναγνώριση της κατοχής την σχετική Άδειας.

Στα εδάφια 28 και 42 αναφέρεται ότι προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι για την Ένωση στο σύνολο της (Κ-Μ, πολίτες, περιβάλλον, πανίδα, χλωρίδα, πολιτιστικά αγαθά) πρέπει να εναρμονίζεται η εφαρμογή τελωνειακών ελέγχων από τα Κ-Μ, βασιζόμενοι σε κοινό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων και την χρήση πληροφοριακών συστημάτων για την εφαρμογή του. Δεν πρέπει όμως να αποκλείονται και οι τυχαίοι έλεγχοι των εμπορευμάτων.

Γίνεται μνεία ότι όταν ένας οικονομικός φορέας έχει παράσχει εκ των προτέρων τις απαραίτητες πληροφορίες για τους ελέγχους κινδύνου των εμπορευμάτων που διακινεί, τότε

¹⁰ Σε ακριβή μετάφραση από τον αγγλική χρησιμοποιείται ο χαρακτηρισμός «Εξουσιοδοτημένος» Οικονομικός Φορέας. Στην αγγλική Authorized Economic Operator (AEO).

πρέπει η ταχεία παράδοση των εμπορευμάτων να είναι ο κανόνας. Οι έλεγχοι δημοσιονομικής και εμπορικής πολιτικής, δηλαδή για θέματα δασμών, φόρων, ελέγχου ύπαρξης σχετικών αδειών εισαγωγής, ποσοστώσεων σε όγκο/τεμάχια κ.α. θα διενεργούνται από το Τελωνείο στην χωρική αρμοδιότητα του οποίου υπάγονται οι εγκαταστάσεις του οικονομικού φορέα. Αυτή πρόνοια είναι σημαντική για τις επιχειρήσεις, γιατί όσες θεωρούνται αξιόπιστοι συνεργάτες των Τελωνειακών Αρχών απολαμβάνουν μειωμένους φυσικούς ελέγχους και ελέγχους εγγράφων. Στην περίπτωση που το σύστημα ανάλυσης κινδύνου (Risk Analysis System) είτε λόγω κάποιων παραμέτρων κινδύνου είτε τυχαία, επιλέξει τα εμπορεύματα των Ε.Ο.Φ. για έλεγχο, τότε ο φυσικός έλεγχος θα διενεργηθεί στην εγκατάσταση του οικονομικού φορέα, όπου και είναι ο τελικός προορισμός τους. Αυτή η πρακτική έχει σημαντικά οφέλη για την επιχείρηση καθώς εξαιλείται ο χρόνος καθυστέρησης των εμπορευμάτων στο χώρο του Τελωνείου μέχρι να διενεργηθεί ο έλεγχος από τους τελωνειακούς ελεγκτές. Χρόνος που μπορεί να υπολογισθεί σε μέρες. Με τον τρόπο αυτό μειώνεται σημαντικά το κόστος διαχείρισης του εμπορεύματος, καθώς η παραμονή στους τερματικούς σταθμούς, λιμένες και αερολιμένες έχει υψηλή οικονομική επιβάρυνση, η οποία εφαρμόζεται ως μέτρο αποτροπής της παραμονής των εμπορευμάτων στους χώρους αυτούς, λόγω των δυσχερειών στην διαχείριση και την δέσμευση χώρων από υψηλούς όγκους εμπορευμάτων. Επίσης οι επιχειρήσεις αποφεύγουν την επιβάρυνση με το κόστος μεταφοράς των εμπορευματοκιβωτίων εντός του λιμένος και την χρήση εργατών για την εκκένωση του Ε/Κ, τον φυσικό έλεγχο από τους τελωνειακούς ελεγκτές και την επαναπλήρωση του μετά τον έλεγχο.¹¹

iii. Στο κυρίως μέρος του Εν.Τ.Κ στο Τμήμα 4, τα άρθρα 38 και 39 αναφέρονται στον στην διαδικασία και τους όρους για την χορήγηση της ιδιότητας του ΑΕΟ και τα άρθρα 40 και 41 δίνουν εξουσιοδότηση και ανάθεση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων στην Επιτροπή για να καθορίσει τις απλουστεύσεις, τις διευκολύνσεις, την ευνοϊκή διαχείριση, καθώς και τις λεπτομέρειες για την εφαρμογή των κριτηρίων χορήγησης της ιδιότητας του ΑΕΟ. Οι εκτελεστικοί Κανονισμοί 2446/2015 και 2447/2015 θα παρουσιαστούν πιο κάτω.

α. Το **άρθρο 38** με τίτλο «Αίτηση και χορήγηση πιστοποιητικού» αναφέρει ότι ο οικονομικός φορέας που είναι εγκαταστημένος στο τελωνιακό έδαφος της Ε.Ε. και πληροί τα κριτήρια του επόμενου άρθρου 39 μπορεί να υποβάλει αίτηση για την ιδιότητα του εγκεκριμένου οικονομικού φορέα. Διακρίνει τα είδη της πιστοποίησης σε αυτό που αφορά

¹¹ Χαρακτηριστικό του υψηλού κόστους διαχείρισης ενός εμπορευματοκιβωτίου στον εμπορικό λιμένα του Πειραιά, στον Σταθμό Εμπορευματοκιβωτίων Πειραιά (Σ.Ε.Π.) είναι ότι η συνολική χρέωση φτάνει τα 2.000€ (τιμές 2026)

τις τελωνειακές απλουστεύσεις σε σχέση με την τελωνειακή νομοθεσία και αυτό που αφορά την ασφάλεια και την προστασία και παρέχει διευκολύνσεις που αφορούν την ασφάλεια και την προστασία. Διευκρινίζεται ότι είναι δυνατή η ταυτόχρονη κατοχή και των δύο αδειών. Η ιδιότητα του ΕΟΦ αναγνωρίζεται από όλα τα Κ-Μ της Ε.Ε. Στο άρθρο τονίζεται ότι ο κάτοχος της ιδιότητας ΕΟΦ προκειμένου να λάβει μία τελωνειακή απλούστευση και εφόσον πληρούνται οι όροι για το συγκεκριμένο είδος της απλούστευσης, δεν επανεξετάζεται από τις Τελωνειακές Αρχές, δηλαδή λαμβάνει άμεσα την άδεια χρήσης της απλούστευσης.

β. Το άρθρο 39 με τίτλο «Χορήγηση της ιδιότητας» αναφέρεται στα κριτήρια για την χορήγηση της ιδιότητας. Τα κριτήρια αυτά είναι:

1. η απουσία ιστορικού σοβαρής παράβασης ή επανειλημμένων παραβάσεων της τελωνειακής και φορολογικής νομοθεσίας, καθώς απουσία ιστορικού σοβαρών ποινικών αδικημάτων των νομίμων εκπροσώπων του που σχετίζονται με την οικονομική δραστηριότητα του αιτούντος.
2. η επίδειξη από τον αιτούντα της ικανότητας ελέγχου των δραστηριοτήτων και της ροής των εμπορευμάτων στο σύστημα των εμπορικών και μεταφορικών καταχωρήσεων, ώστε να επιτρέπονται ο τελωνειακοί έλεγχοι.
3. η οικονομική φερεγγυότητα να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του ανάλογα με την επιχειρηματική του δραστηριότητα
4. τα πρακτικά κριτήρια επάρκειας ή επαγγελματικών προσόντων για την διεκπεραίωση των τελωνειακών εργασιών.
5. η λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων για τη ασφάλεια και προστασία της διεθνούς εφοδιαστικής αλυσίδας.

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια της εξουσιοδότησης του άρθρου 40 εξέδωσε τον **Κανονισμό (ΕΕ) 2015/2446** που συμπληρώνει τον Εν.Τ.Κ. θεσπίζοντας λεπτομερείς κανόνες σχετικούς με ορισμένες διατάξεις (EUR-Lex_2446, 2015)

Στο προοίμιο του Κανονισμού (**εδάφιο 19**) λαμβάνεται υπόψη ότι οι διευκολύνσεις που δίνονται στους ΑΕΟ που έχουν την πιστοποίηση για την ασφάλεια και την προστασία (ΑΕΟΣ) στις περιπτώσεις που υποβάλλονται διασαφήσεις για την εξαγωγή εμπορευμάτων από το τελωνειακό έδαφος της Ένωσης, πρέπει η ανάλυση κινδύνου για λόγους ασφάλειας και προστασίας να γίνεται για το συγκεκριμένο εμπόρευμα και δεν θα απαιτούνται επιπλέον

στοιχεία για την ασφάλεια και προστασία. Στις περιπτώσεις που ενδείκνυται η διενέργεια ελέγχου θα πρέπει ο ΑΕΟ να τύχει ευνοϊκής μεταχείρισης. Εκτός εάν τίθενται σε κίνδυνο οι έλεγχοι ή υπάρχει συγκεκριμένο επίπεδο κινδύνου ή άλλες διατάξεις της Ένωσης.

Στο **εδάφιο 45** αναγνωρίζεται η σημασία των αξιόπιστων οικονομικών φορέων ώστε να υπάρχει η ισορροπία μεταξύ της ελαχιστοποίησης του διοικητικού φόρτου για τις τελωνειακές διοικήσεις και για τους οικονομικούς φορείς. Για να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή των καθεστώτων διαμετακόμισης¹² και της πρόληψης της κατάχρησης, πρέπει οι απλουστεύσεις στην διαμετακόμιση να δίδονται μόνο σε όσους πληρούν τις προϋποθέσεις που ισχύουν και για τους κατόχους της ιδιότητας του ΑΕΟ.

Ο Κατ' Εξουσιοδότηση **Κανονισμός – Καν. (ΕΕ) 2446/2015** (DA- Delegated Act, μτφ Κατ' Εξουσιοδότηση Πράξη) στο Τμήμα 3 αναφέρεται στον «Εγκεκριμένο Οικονομικό Φορέα»

Στο υποτίμημα 2 περιλαμβάνονται τα άρθρα:

α. Το άρθρο 26 με τίτλο «Προϋποθέσεις για την αποδοχή αίτησης για την ιδιότητα του ΑΕΟ» αναφέρεται ότι:

1. Ο αιτών μαζί με την αίτηση υποβάλει ερωτηματολόγιο αυτοαξιολόγησης που του χορηγούν ο τελωνειακές αρχές.
2. Ο οικονομικός φορέας καταθέτει μόνο μία αίτηση για την ιδιότητα του ΑΕΟ για όλες τις μόνιμες επιχειρηματικές του εγκαταστάσεις εντός του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης.

β. Το άρθρο 27 με τίτλο «Αρμόδια τελωνειακή αρχή» αναφέρει ότι η αίτηση υποβάλλεται στις τελωνειακές Αρχές του Κ-Μ όπου ο αιτών έχει μόνιμη επιχειρηματική εγκατάσταση και τηρεί τις πληροφορίες για τις δραστηριότητες του στην εφοδιαστική αλυσίδα.

γ. Το άρθρο 28 με τίτλο «Προθεσμία για τη λήψη αποφάσεων» αναφέρεται ότι η προθεσμία για την έκδοση της αιτούμενης άδειας μπορεί να παραταθεί για 60 ημέρες. Στην περίπτωση

¹² Η **τελωνειακή διαμετακόμιση (customs transit)** είναι ένα ειδικό τελωνειακό καθεστώς που επιτρέπει τη μεταφορά εμπορευμάτων μεταξύ δύο σημείων του τελωνειακού εδάφους (ή μεταξύ διαφορετικών εδαφών) με **αναστολή καταβολής των εισαγωγικών δασμών, φόρων και λοιπών επιβαρύνσεων**. Σκοπός και λειτουργία: **Αναστολή δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων:** Τα εμπορεύματα μετακινούνται χωρίς να πληρωθούν δασμοί στο σημείο εισόδου, καθώς ο εκτελωνισμός (θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία) γίνεται στον τελικό προορισμό. **Διασφάλιση των εσόδων:** Η αναστολή αυτή χορηγείται πάντα με την κατάθεση μιας **εγγύησης** (χρηματικής ή τραπεζικής) που καλύπτει το ρίσκο διαφυγής των δασμών κατά τη διαδρομή. **Διατήρηση της τελωνειακής επιτήρησης:** Τα εμπορεύματα παραμένουν υπό τελωνειακό έλεγχο από το τελωνείο αναχώρησης έως το τελωνείο προορισμού (π.χ. με χρήση σφραγίδων / μολυβδοσφραγίδων στο φορτηγό).

που εκκρεμούν ποινικές διαδικασίες που εγείρουν αμφιβολίες κατά πόσο ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις του ιστορικού συμμόρφωσης (απουσία καταδίκης για ποινικά αδικήματα σχετιζόμενα με τις οικονομικές του δραστηριότητες), τότε η προθεσμία για την λήψη της απόφασης παρατείνεται μέχρι να ολοκληρωθούν οι ποινικές διαδικασίες.

δ. Το άρθρο 29 με τίτλο «Ημερομηνία έναρξης ισχύος της άδειας ΑΕΟ» αναφέρει ότι η άδεια ΑΕΟ αρχίζει να ισχύει την Πέμπτη ημέρα από την λήψη της απόφασης.

ε. Το άρθρο 30 με τίτλο «Νομικά αποτελέσματα της αναστολής» αναφέρει τις εξής περιπτώσεις:

1. Όταν αναστέλλεται η άδεια ΑΕΟ λόγω μη συμμόρφωσης με οποιοδήποτε από τα κριτήρια χορήγησης της, τότε κάθε απόφαση που έχει ληφθεί με κριτήριο την ύπαρξη της ιδιότητας του ΑΕΟ, τότε και αυτή αναστέλλεται.

2. Το αντίστροφο δεν ισχύει. Δηλαδή κάθε απόφαση που αφορά την τελωνειακή νομοθεσία και εκδόθηκε με κριτήριο την ύπαρξη της άδειας ΑΕΟ, εάν ανασταλεί δεν συμπαρασύρει και την άδεια ΑΕΟ.

3. Ένα πρόσωπο που κατέχει και τις δύο άδειες ΑΕΟC και ΑΕΟS, στην περίπτωση που του ανασταλεί η μία άδεια, η δεύτερη άδεια εξακολουθεί να ισχύει.

Όπως αναλύθηκε πιο πάνω, με την θέσπιση του Εν.Τ.Κ. Καν. (ΕΕ) 952/2013 και του Κατ' Εξουσιοδότηση Καν. (ΕΕ) 2446/2015 δημιουργήθηκε η βάση για την ενιαία αντιμετώπιση από όλα τα Κ-Μ της Ε.Ε. της έννοιας και των προϋποθέσεων για την αναγνώριση της ιδιότητας του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα σε επιχειρήσεις και επιτηδευματίες που εμπλέκονται στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα και τα γενικότερα οφέλη που αυτοί απολαμβάνουν στις συναλλαγές τους με τις Τελωνειακές Αρχές. Στο επόμενο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί εξειδικευμένα η διαδικασία χορήγησης της Άδειας του ΑΕΟ στα πλαίσια του Καν. (ΕΕ) 2447/2015 και της εφαρμογής του από την Ελληνική Τελωνειακή Διοίκηση.

4.2 Θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. για την αδειοδότηση του ΑΕΟ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια ανάθεσης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ορίζονται στο άρθρο 41 του Εν.Τ.Κ. 952/2013 εξέδωσε τον Εκτελεστικό Κανονισμό – **Καν. (ΕΕ) 2447/2015** (IA – Implementing Act μτφ Εκτελεστική Πράξη) για την θέσπιση κανόνων εφαρμογής ορισμένων διατάξεων του ανωτέρω ενωσιακού τελωνειακού κώδικα. (EUR-Lex_2447, 2015)

Στο προοίμιο του εκτελεστικού κανονισμού στο εδάφιο 17 αναφέρεται ότι τα **κριτήρια** για τη χορήγηση της ιδιότητας του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα (ΑΕΟ) για Τελωνειακές Απλουστεύσεις (ΑΕΟC), για Ασφάλεια και Προστασία (ΑΕΟS) και η συνδυασμένη Άδεια και των δύο μαζί (ΑΕΟF) και η **διαδικασία** αίτησης για την ιδιότητα αυτή πρέπει να καθοριστούν λεπτομερώς ώστε να πρέπει να διασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή τους από όλα τα Κ-Μ.

Συνεπώς με αυτό το νομοθετικό κείμενο θεσμοθετείται η ομοιόμορφη αντιμετώπιση των οικονομικών φορέων που επιθυμούν να αναγνωριστούν ως Εγκεκριμένοι Οικονομικοί Φορείς σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας αδειοδότησης, από την υποβολή της αίτησης, τις ελεγκτικές ενέργειες των Τελωνειακών Αρχών, την έκδοση της αιτούμενης Άδειας και σε επόμενη φάση, την παρακολούθηση της συνεχούς πλήρωσης των κριτηρίων χορήγησης της.

Στο κυρίως μέρος του Καν. (ΕΕ) 2446/2015 στο Τμήμα 3 με γενικό τίτλο «Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας» περιλαμβάνονται τα άρθρα:

α. Το **άρθρο 24** με τίτλο «Συμμόρφωση» σε εφαρμογή του άρθρου **39**, στοιχείο **α** του κώδικα, αναφέρεται ότι:

1. Το κριτήριο της συμμόρφωσης με την νομοθεσία πληρείται εάν ο αιτών είναι φυσικό πρόσωπο ή εάν είναι νομικό πρόσωπο, τα πρόσωπα που το διοικούν ή ελέγχουν την διοίκηση του και ο αρμόδιος για τα τελωνειακά θέματα, τα τελευταία τρία έτη πριν την υποβολή της αίτησης δεν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση ή επανειλημμένες παραβάσεις της τελωνειακής και φορολογικής νομοθεσίας και δεν έχουν καταδικαστεί για σοβαρά ποινικά αδικήματα συνδεδεμένα με την οικονομική τους δραστηριότητα.
2. Το κριτήριο της νομικής συμμόρφωσης μπορεί να θεωρηθεί ότι πληρείται εφόσον η Τελωνειακή Αρχή που είναι αρμόδια για την λήψη της απόφασης θεωρεί ότι η παράβαση είναι ήσσονος σημασίας σε σχέση με τον αριθμό ή τον όγκο των σχετικών πράξεων και δεν υπάρχουν αμφιβολίες για την καλή πίστη του αιτούντος.
3. Εάν το πρόσωπο που διοικεί ή ελέγχει την διοίκηση του νομικού προσώπου είναι εγκατεστημένο ή διαμένει σε τρίτη χώρα, η αρμόδια Τελωνειακή Αρχή λήψης της απόφασης αξιολογεί με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία.
4. Εάν ο αιτών ασκεί την δραστηριότητα του λιγότερα από τρία έτη η Αρχή λήψης της απόφασης αξιολογεί με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία.

β. Το **άρθρο 25** με τίτλο «Ικανοποιητικό σύστημα διαχείρισης των εμπορικών και μεταφορικών καταχωρήσεων» σε εφαρμογή του άρθρου **39** στοιχ. **β** του κώδικα αναφέρει τα εξής:

1. Το κριτήριο του ικανοποιητικού συστήματος διαχείρισης εμπορικών και μεταφορικών καταχωρήσεων θεωρείται ότι πληρείται εάν ικανοποιούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

i. ο αιτών διατηρεί λογιστικό σύστημα που είναι σύμφωνο με τις γενικά αποδεκτές αρχές της λογιστικής που εφαρμόζονται στο Κ-Μ όπου τηρούνται οι λογιστικές εγγραφές, διευκολύνει τη διενέργεια τελωνειακών λογιστικών ελέγχων και τηρείται ιστορικό αρχείο δεδομένων που καταγράφει τη διαδρομή του λογιστικού ελέγχου από την καταχώρηση στο αρχείο.

ii. οι καταχωρήσεις για τελωνειακούς σκοπούς είναι ενσωματωμένες στο λογιστικό σύστημα ή επιτρέπουν την πραγματοποίηση διασταύρωσης των πληροφοριών με το λογιστικό σύστημα.

iii. ο αιτών επιτρέπει στην Τελωνειακή Αρχή τη φυσική πρόσβαση στα λογιστικά του συστήματα και στις συναφείς εμπορικές και μεταφορικές καταχωρήσεις του.

iv. ο αιτών επιτρέπει στην Τελωνειακή Αρχή την ηλεκτρονική πρόσβαση στα λογιστικά του συστήματα και στις συναφείς εμπορικές και μεταφορικές καταχωρήσεις στα πληροφοριακά συστήματα.

v. το σύστημα της εφοδιαστικής διαχείρισης χαρακτηρίζει τα εμπορεύματα ως ενωσιακά και μη ενωσιακά και διευκρινίζει την τοποθεσία αυτών.

vi. ο αιτών διαθέτει την κατάλληλη διοικητική οργάνωση ανάλογα με το μέγεθος του ώστε να υπάρχει κατάλληλη διαχείριση της ροής των εμπορευμάτων, διενεργεί εσωτερικούς ελέγχους μέσω των οποίων μπορούν να αποτρέπονται, να εντοπίζονται και να διορθώνονται σφάλματα, αλλά και να αποτρέπονται και να εντοπίζονται τυχόν παράνομες ή παράτυπες συναλλαγές.

vii. ο αιτών εφαρμόζει ανάλογα με την περίπτωση, ικανοποιητικές διαδικασίες για την διαχείριση αδειών και εγκρίσεων που χορηγούνται σύμφωνα με τα μέτρα εμπορικής πολιτικής ή για συναλλαγές γεωργικών προϊόντων.

viii. ο αιτών εφαρμόζει ικανοποιητικές διαδικασίες για την αρχειοθέτηση των στοιχείων και των πληροφοριών και τα προστατεύει κατάλληλα από απώλεια.

ix. ο αιτών διασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι που εμπλέκονται στην εφοδιαστική αλυσίδα έχουν οδηγίες για την ενημέρωση των Τελωνειακών Αρχών όταν εντοπίζονται δυσκολίες σχετικές με τη συμμόρφωση και υπάρχουν διαδικασίες ενημέρωσης τους για τις δυσκολίες αυτές.

x. ο αιτών διαθέτει κατάλληλα μέτρα ασφαλείας για την προστασία του μηχανογραφικού συστήματος από μη εξουσιοδοτημένη παρείσφρηση και τη διασφάλιση των εγγράφων του.

xi. ο αιτών ανάλογα με την περίπτωση, εφαρμόζει ικανοποιητικές διαδικασίες για τη διαχείριση των αδειών εισαγωγής και εξαγωγής που συνδέονται με απαγορεύσεις και περιορισμούς, τη διάκριση μεταξύ των εμπορευμάτων που υπόκεινται σε αυτούς τους περιορισμούς και τα υπόλοιπα εμπορεύματα. Καθώς επίσης και ότι λαμβάνονται μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις εν λόγω απαγορεύσεις και τους περιορισμούς.

2. Εάν η αίτηση αφορά μόνο την ασφάλεια και τη προστασία (AEOS) τότε δεν εξετάζεται η πλήρωση των ανωτέρω κριτηρίων.

γ. Το **άρθρο 26** με τίτλο «Οικονομική φερεγγυότητα», σε εφαρμογή του άρθρου 39, στοιχ. γ) του κώδικα αναφέρει τα εξής:

1. Το κριτήριο της οικονομικής φερεγγυότητας θεωρείται ότι πληρείται από τον αιτούντα εάν υπάρχει συμμόρφωση με τις ακόλουθες απαιτήσεις:

i. δεν τελεί υπό διαδικασία πτώχευσης

ii. κατά την διάρκεια των τριών τελευταίων ετών δεν έχει οφείλει δασμούς, φόρους ή τέλη που επιβάλλονται κατά την εισαγωγή ή την εξαγωγή των εμπορευμάτων

iii. την τελευταία τριετία πριν την υποβολή της αίτησης, ότι διαθέτει οικονομική επιφάνεια επαρκή για την κάλυψη των υποχρεώσεών του, ανάλογα πάντα με το είδος και τον όγκο της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Επίσης δεν έχει αρνητική καθαρή θέση, εκτός εάν μπορεί να καλυφθεί.

2. Εάν ο αιτών λειτουργεί λιγότερο από μία τριετία, η οικονομική φερεγγυότητα κρίνεται από τα διαθέσιμα στοιχεία.

δ. το **άρθρο 27** με τίτλο «Πρακτικά κριτήρια επάρκειας ή επαγγελματικών προσόντων», σε εφαρμογή του άρθρου 39 στοιχ. δ) αναφέρει ότι ο αιτών ή ο αρμόδιος για τα τελωνειακά θέματα:

1. πρέπει να πληροί τουλάχιστον ένα από τα κριτήρια επάρκειας:

- i. αποδεδειγμένη πρακτική εμπειρία τουλάχιστον τριών ετών σε τελωνειακά θέματα
 - ii. να ακολουθεί πρότυπο ποιότητας σε σχέση με τελωνειακά θέματα εγκεκριμένο από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης
2. να έχει ολοκληρώσει επιτυχώς εκπαίδευση που καλύπτει την τελωνειακή νομοθεσία και παρέχεται από οποιονδήποτε από τους φορείς:
- i. την Τελωνειακή Αρχή ενός Κ-Μ,
 - ii. εκπαιδευτικό ίδρυμα για τη παροχή παρόμοιων πιστοποιήσεων, αναγνωρισμένο από τις Τελωνειακές Αρχές ή οργανισμό υπεύθυνο για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης.
 - iii. επαγγελματική ή εμπορική ένωση αναγνωρισμένη από τις Τελωνειακές Αρχές ενός Κ-Μ ή διαπιστευμένη στην Ένωση για την παροχή παρόμοιων πιστοποιήσεων
3. Σε περίπτωση που το αρμόδιο πρόσωπο για τελωνειακά θέματα παρέχει υπηρεσίες με σύμβαση, το κριτήριο της επάρκειας πληρείται εάν είναι Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας για τελωνειακές απλουστεύσεις ΑΕΟΚ
- ε. Το **άρθρο 28** με τίτλο «Πρότυπα ασφάλειας και προστασίας» σε εφαρμογή του άρθρου 39 στοιχ. ε) του Εν.Τ.Κ. αναφέρει τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται :

1. Οι προϋποθέσεις είναι οι εξής:

- i. τα κτίρια που χρησιμοποιούνται για τις δραστηριότητες τις σχετικές με την Άδεια ΑΕΟΚ πρέπει να παρέχουν προστασία από παράνομες διεισδύσεις και είναι κατασκευασμένα από υλικά που αποτρέπουν την παράνομη είσοδο
- ii. εφαρμόζονται κατάλληλα μέτρα ώστε να παρεμποδίζεται η πρόσβαση χωρίς άδεια σε γραφεία, χώρους που εναποτίθενται ή διακινούνται εμπορεύματα και άλλους σχετικούς χώρους
- iii. έχουν ληφθεί μέτρα διαχείρισης των εμπορευμάτων, ώστε να αποτρέπεται η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβασης, αντικατάστασης, κακής διαχείρισης των εμπορευμάτων και παραβίασης των μονάδων φορτίων
- iv. ο αιτών λαμβάνει μέτρα που επιτρέπουν να προσδιορίζεται με σαφήνεια η ταυτότητα των επιχειρηματικών του εταίρων, να προβλέπει συμβατικές ρυθμίσεις ή όποια άλλα μέτρα,

ώστε οι εν λόγω επιχειρηματικοί εταίροι διασφαλίζουν την ασφάλεια του δικού τους μεριδίου στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα.

v. ο αιτών διενεργεί εντός των πλαισίων της εθνικής νομοθεσίας (π.χ. προστασία των προσωπικών δεδομένων) ελέγχους ασφαλείας για τους υπαλλήλους του που πρόκειται να εργαστούν ή εργάζονται σε θέσεις ευαίσθητες από άποψη ασφαλείας

vi. ο αιτών εφαρμόζει κατάλληλες διαδικασίες ασφαλείας για όλους τους εξωτερικούς συμβεβλημένους παρόχους υπηρεσιών

vii. ο αιτών διασφαλίζει την τακτική συμμετοχή των υπεύθυνων για θέματα ασφαλείας των εργαζομένων σε προγράμματα ευαισθητοποίησης τους σχετικά με αυτά

viii. ο αιτών έχει ορίσει πρόσωπο υπεύθυνο επικοινωνίας για θέματα ασφαλείας και προστασίας

2. Εάν ο αιτών διαθέτει πιστοποιητικό ασφαλείας και προστασίας που εκδόθηκε με βάση διεθνή πρότυπα, αυτό λαμβάνεται υπόψη κατά τον έλεγχο των κριτηρίων.

3. Εάν ο αιτών είναι εγκεκριμένο μεταφορικό γραφείο ή γνωστός αποστολέας τα κριτήρια θεωρούνται ότι πληρούνται σε σχέση με τις εγκαταστάσεις και τις πράξεις για τις οποίες αποκτήθηκε η ανωτέρω ιδιότητα.

στ. Το **άρθρο 29** με τίτλο «Εξέταση των κριτηρίων» σε εφαρμογή του άρθρου 22 του κώδικα αναφέρεται στους ελέγχους που πρέπει να διενεργούνται για την διαπίστωση της πλήρωσης των κριτηρίων. Συγκεκριμένα:

1. Για την διαπίστωση της πλήρωσης των κριτηρίων για την ασφάλεια και προστασία, η Τελωνειακή Αρχή που είναι αρμόδια για την αδειοδότηση διενεργεί επιτόπιους ελέγχους σε όλες τις εγκαταστάσεις που σχετίζονται με τις τελωνειακές δραστηριότητες του αιτούντος. Στην περίπτωση που υπάρχουν πολλές εγκαταστάσεις και δεν η προθεσμία για την λήψη της απόφασης, η Τελωνειακή Αρχή δύναται να αποφασίσει να εξετάσει ένα αντιπροσωπευτικό ποσοστό των εγκαταστάσεων, εφόσον κρίνει ότι ο αιτών εφαρμόζει τα ίδια πρότυπα ασφαλείας και προστασίας και κοινούς κανόνες για την τήρηση των καταχωρίσεων.

2. Για την εκτίμηση της πλήρωσης των κριτηρίων δύνανται να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων ή των λογιστικών ελέγχων που διενεργούνται σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία, εφόσον θεωρούνται σχετικά με τα κριτήρια του άρθρου 39 του κώδικα.

3. Δύνανται να λαμβάνονται υπόψη τα πορίσματα εμπειρογνομώνων που προσκομίζει ο αιτών, εφόσον ο εμπειρογνώμονας δεν έχει άμεση ή έμμεση σύνδεση με τον αιτούντα (σχετ. το άρθρο 127 του Καν.(ΕΕ) 2447/2015).

4. Λαμβάνεται υπόψη το μέγεθος, ειδικά για τις μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

5. Η εξέταση των κριτηρίων και τα αποτελέσματα του ελέγχου πρέπει να τεκμηριώνονται εγγράφως από την Αρχή που είναι αρμόδια για την λήψη της απόφασης.

ζ. Το **άρθρο 30** με τίτλο «Ηλεκτρονικό σύστημα σχετικό με την ιδιότητα του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα (ΑΕΟ), σε εφαρμογή του του άρθρ. 16 παρ. 1 του κώδικα, αναφέρεται στην χρήση πληροφοριακού συστήματος ως βάση δεδομένων για τους ΑΕΟ. Συγκεκριμένα:

1. Οι Τελωνειακές Αρχές των Κ-Μ καταχωρούν σε κοινό πληροφοριακό σύστημα στοιχεία για τις Άδειες ΑΕΟ όπως: την αίτηση, την άδεια, κάθε συμβάν ή πράξη που ενδέχεται να επηρεάσει μελλοντικά την αρχική απόφαση, την ακύρωση, την αναστολή, την ανάκληση ή την τροποποίηση της Άδειας. Οι πληροφορίες πρέπει να καταχωρούνται εντός 7 ημερών.

2. Γίνεται μνεία για την περίπτωση του ΑΕΟΣ στην πολιτική αεροπορία, όπου είναι δυνατό να έχει πρόσβαση στο πληροφοριακό σύστημα των Τελωνείων η εθνική Αρχή που αδειοδοτεί τον οικονομικό φορέα με άλλη Άδεια της Ε.Ε.

η. Το **άρθρο 31** με τίτλο «Διαδικασία διαβούλευση και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των Τελωνειακών Αρχών», σε εφαρμογή του άρθρου 22 του κώδικα, αναφέρεται στην συνεργασία μεταξύ των Τελωνειακών Αρχών των Κ-Μ για την έκδοση της Άδειας. Συγκεκριμένα:

1. Η αρμόδια Τελωνειακή Αρχή για την λήψη δύναται να διαβουλευέται με τις αντίστοιχες Τελωνειακές Αρχές των Κ-Μ που τηρούν πληροφορίες ή πρέπει να διενεργήσουν έλεγχο για την εξέταση της πλήρωσης των απαιτούμενων κριτηρίων.

2. Η διαβούλευση είναι υποχρεωτική όταν ο αιτών διατηρεί αποθηκευτικές εγκαταστάσεις, εκτελεί τελωνειακές συναλλαγές ή οι κύριες λογιστικές καταχωρήσεις είναι προσβάσιμες σε άλλο Κ-Μ.

3. Οι Τελωνειακές Αρχές ολοκληρώνουν την διαβούλευση εντός 80 ημερών από την ημερομηνία που η Τελωνειακή Αρχή κοινοποιεί στην έτερη Τελωνειακή Αρχή τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που πρέπει να εξεταστούν.

4. Η συνεργαζόμενη Τελωνιακή Αρχή κοινοποιεί στην ερωτώσα Τ.Α. τις πληροφορίες που διαθέτει εντός 30 ημερών από την κοινοποίηση της αίτησης συνδρομής στην πληροφόρηση.

θ. Το **άρθρο 32** με τίτλο «απόρριψη της αίτησης», σε εφαρμογή του άρθρου 22 του κώδικα, αναφέρει ότι η απόρριψη της αίτησης δεν επηρεάζει τις υφιστάμενες ευνοϊκές αποφάσεις που έχουν ήδη ληφθεί αναφορικά με τον αιτούντα. Εξαιρείται η περίπτωση όπου οι προηγούμενη απόφαση στηρίζονταν σε κριτήρια του ΑΕΟ και τα οποία εκ των υστέρων κατά τον έλεγχο για την αδειοδότηση του ΑΕΟ αποδεικνύεται ότι δεν πληρούνται.

ι. Το **άρθρο 33** με τίτλο «Συνδυασμός και των δύο αδειών», σε εφαρμογή του άρθρου 38 παρ. 3 του κώδικα, αναφέρει ότι εάν ο αιτών δικαιούται την χορήγηση της άδειας ΑΕΟΚ και της άδειας ΑΕΟΣ, τότε εκδίδεται μία συνδυασμένη Άδεια. Στην κωδικοποίηση της αριθμοδοσίας της άδειας εμφανίζεται ως ΑΕΟΦ.

ια. Το **άρθρο 34** με τίτλο «Ανάκληση άδειας», σε εφαρμογή του άρθρου 28 του κώδικα, αναφέρει ότι η ανάκληση της Άδειας ΑΕΟ δεν επηρεάζει άλλες ευνοϊκές αποφάσεις εκτός για την απόφαση αυτές ήταν προϋπόθεση η κατοχής της άδειας του ΑΕΟ. Αντίστοιχα η ανάκληση άλλης ευνοϊκής απόφασης δεν επηρεάζει αυτόματα την άδεια του ΑΕΟ. Εάν υπάρχει συνδυασμός και των δύο αδειών ΑΕΟΚ και ΑΕΟΣ, η ανάκληση της μίας δεν συνεπάγεται την ανάκληση της άλλης.

ιβ. Το **άρθρο 35** με τίτλο «Παρακολούθηση», σε εφαρμογή του άρθρου 23 παρ. 5 του κώδικα αναφέρεται στην συνεργασία που οφείλουν να έχουν οι Τελωνιακές Αρχές των Κ-Μ μεταξύ τους. Κάθε πληροφορία που ενδέχεται να επηρεάζει την διατήρηση της Άδειας και είναι σε γνώση της Τελωνιακής Αρχής ενός Κ-Μ, πρέπει να διαβιβάζεται στην Τελωνιακή Αρχή έκδοσης της Άδειας.

4.3 Ο Εγκεκριμένος Οικονομικός Φορέας στην Ελλάδα

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2447/2015 ορίζει την κοινή αντιμετώπιση των οικονομικών φορέων από όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και επιβάλλει τη συνεργασία μεταξύ τους για τη χορήγηση και την παρακολούθηση των αδειών ΑΕΟ.

Στην Ελλάδα το θέμα του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα το διαχειρίζεται η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (Γεν. Δ/ση Τελωνείων & Ε.Φ.Κ.). Για τα θέματα της νομοθεσίας, την συνεργασία με τις Διευθύνσεις και τις Επιτροπές και τα διεθνή fora, την έκδοση ερμηνευτικών εγκυκλίων οδηγιών και κάθε άλλη πληροφορία και καθοδήγηση των

υποκείμενων Αρχών, αρμόδια είναι η Διεύθυνση Τελωνειακών Διαδικασιών της Κεντρικής Υπηρεσίας με αρμόδιο το Τμήμα Α'.

Οι Τελωνειακές Αρχές που είναι αρμόδιες για την παραλαβή των αιτήσεων για την χορήγηση των Αδειών ΑΕΟ, τον έλεγχο των κριτηρίων, την αδειοδότηση, την παρακολούθηση, την αναστολή ή ανάκληση τους, είναι οι τρεις Τελωνειακές Περιφέρειες στην οποίες είναι χωρισμένη για τα τελωνειακά θέματα η επικράτεια. Συγκεκριμένα η Τελωνειακή Περιφέρεια Αττικής (Τ.Π.Α.) είναι αρμόδια για τους νομούς Αττικής, Βοιωτίας, Εύβοιας, Κορινθίας, Αρκαδίας, Αργολίδας, των νήσων του Αιγαίου συμπεριλαμβανομένης της Κρήτης. Η Τελωνειακή Περιφέρεια Θεσσαλονίκης που είναι αρμόδια για τις περιφέρειες της Θεσσαλίας, την Μακεδονίας και της Θράκης. Η Τελωνειακή Περιφέρεια Αχαΐας είναι αρμόδια για την δυτική και νότια Πελοπόννησο, τα Επτάνησα και δυτική ηπειρωτική Ελλάδα (Δυτική Στερεά και Ήπειρος).

Τα διαθέσιμα στοιχεία για τις Άδειες των ΑΕΟ στην Ελλάδα με ημερομηνία ενημέρωσης την 22^α Μαΐου 2026, παρουσιάζονται στους κατωτέρω πίνακες είναι:

ΤΥΠΟΣ ΑΔΕΙΑΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΑΔΕΙΩΝ ΑΝΑ ΤΥΠΟ
ΑΕΟС-ΤΕΛ.ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΕΙΣ	139
ΑΕΟF-ΤΕΛΩΝ.ΑΠΛΟΥΣΤ.ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	110
ΑΕΟС-ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	4
Γενικό Άθροισμα	253

Εικόνα 14

Εικόνα 4.1. Πλήθος αδειών ΑΕΟ ανά κατηγορία. Πηγή: ΑΑΔΕ. (στοιχ. 26/05/2026)

Πίνακας 5

Πίνακας 4.1. Σχηματικό διάγραμμα του πλήθους των ΑΕΟ ανά τελωνειακή περιφέρεια.

Πηγή: ΑΑΔΕ. (στοιχ. 26/05/2026)

Εικόνα 15

Εικόνα 4.2. Κατανομή των αδειών σε ποσοστά ανά τύπο. Πηγή: ΑΑΔΕ. (στοιχ. 26/05/2026)

ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΕΟC	ΑΕΟF	ΑΕΟC	ΠΛΗΘΟΣ ΑΔΕΙΩΝ
-----------------------	------	------	------	---------------

ΑΤΤΙΚΗΣ	86	91	2	179
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	53	18	2	73
ΑΧΑΪΑΣ		1		1
Γενικό Άθροισμα	139	110	4	253

Εικόνα 16

Εικόνα 4.3. Πλήθος εκδοθεισών αδειών ανά τύπο και τελωνειακή περιφέρεια. Πηγή: ΑΑΔΕ. (στοιχ. 26/05/2026)

Εικόνα 17

Εικόνα 4.4. Κατανομή των αδειών σε ποσοστά ανά τελωνειακή περιφέρεια. Πηγή: ΑΑΔΕ. (στοιχ. 26/05/2026)

Σημ. 1^η Οι Άδειες ΑΕΟ είναι σημαντικά περισσότερες στην Τελωνειακή Περιφέρεια Αττικής καθώς το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα και κατ' επέκταση των τελωνειακών διαδικασιών ασκείται στην περιοχή της Αττικής

2^η Ο αριθμός Αδειών ΑΕΟ στην Τελωνειακή Περιφέρεια Αχαΐας είναι σημαντικά χαμηλότερος έναντι των άλλων δύο Τελωνειακών Περιφερειών καθώς μόλις το 2024 της ανατέθηκε η έκδοση Αδειών.

Κεφάλαιο 5ο: Διαδικασία Αδειοδότησης του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα

5.1 Ενημέρωση για τον θεσμό και την αδειοδότηση των ΑΕΟ

Στην Ελλάδα την ενημέρωση και την αδειοδότηση των οικονομικών φορέων έχει αναλάβει η ΑΑΔΕ μέσω της Τελωνειακής Διοίκηση που συμμετέχει ενεργά στις δραστηριότητες της Διεύθυνσης Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης. Η Τελωνειακή Διοίκηση μέσω της ιστοσελίδας της ενημερώνει του οικονομικούς φορείς για τον θεσμό του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα παρουσιάζοντας την ιστορία, το νομοθετικό πλαίσιο που προέρχεται από την Ε.Ε. και τις Ελληνικές διευκρινήσεις και οδηγίες, τα οφέλη από την απόκτηση της Άδειας ΑΕΟ, δίνοντας απαντήσεις σε συχνές ερωτήσεις και τους καθοδηγεί βήμα – βήμα για την προετοιμασία, την υποβολή της αίτησης για την χορήγηση της Άδειας, τα οφέλη και τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται η ιδιότητα του ΑΕΟ.¹³

Σε κεντρικό επίπεδο η ΑΑΔΕ διοργανώνει ενημερωτικές δράσεις όπως ημερίδες ενημέρωσης των οικονομικών φορέων σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, συμμετοχή σε εμπορικές Εκθέσεις (π.χ. Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης, Εκθέσεις Εφοδιαστικής Αλυσίδας). Οι Τελωνειακές Περιφέρειες στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους και τα κατά τόπους Τελωνεία στα πλαίσια της διενέργειας των τελωνειακών διατυπώσεων, ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τον θεσμό του ΑΕΟ. Οι Τελωνειακές Αρχές καθοδηγούν τους ενδιαφερόμενους για να συμπληρώσουν το Ερωτηματολόγιο Αυτοαξιολόγησης που συνυποβάλλεται μαζί με την αίτηση για την χορήγηση της Άδειας και για τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Τα πλεονεκτήματα της ιδιότητας του ΑΕΟ περιλαμβάνουν τους σημαντικά μειωμένους φυσικούς ελέγχους και τους ελέγχους εγγράφων κατά την διαδικασία της εισαγωγής και της εξαγωγής, όπως προβλέπει η ενωσιακή νομοθεσία. Κατά την υποβολή της διασάφησης εισαγωγής ή εξαγωγής, σε περίπτωση που το σύστημα ανάλυσης κινδύνου Risk Analysis δώσει την ένδειξη του Φυσικού Ελέγχου, ο ΑΕΟ έχει το προνόμιο να διενεργηθεί ο έλεγχος στην εγκατάσταση του, κατά την ώρα της φόρτωσης στην εξαγωγή και κατά την ώρα της εκφόρτωσης στην εισαγωγή. Επιπλέον σε εθνικό επίπεδο, η Ελλάδα προσφέρει το πλεονέκτημα στους ΑΕΟ του υπολογισμού μειωμένων εγγυήσεων για τις διάφορες τελωνειακές άδειες που διαθέτουν. Για παράδειγμα, οι ΑΕΟ που έχουν την άδεια του

¹³ Ιστοσελίδα της ΑΑΔΕ για την ενημέρωση των οικονομικών φορέων με χρήσιμους συνδέσμους.
url: <https://www.aade.gr/teloneia/plirofories-pros-oikonomikoys-foreis/aeo-egkekrimenoi-oikonomikoi-foreis-authorized-economic-operators>

Εγκεκριμένου Αποθηκευτή ώστε να κατέχουν σε χώρους αποθηκών/ παραγωγής κοινοτικά εμπορεύματα που επιβαρύνονται με πολύ υψηλό Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.), δηλαδή τα αλκοολούχα ποτά, η αιθυλική αλκοόλη, τα καπνικά προϊόντα, εφόσον έχουν και την ανάλογη οικονομική ρευστότητα, τότε τους επιτρέπεται να καταθέτουν το 50% της προβλεπόμενης εγγύησης για την κατοχή με αναστολή καταβολής του Ε.Φ.Κ.. Το όφελος σε αυτές περιπτώσεις ξεκινά από δεκάδες χιλιάδες και μπορεί να φτάσει τα αρκετά εκατομμύρια ευρώ. Αυτό το ευεργέτημα συνεπάγεται σημαντικά μειωμένα χρηματοοικονομικά βάρη από το κόστος της εγγυοδοσίας από τις τράπεζες και τις ασφαλιστικές εταιρείες.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με την ενωσιακή τελωνειακή νομοθεσία, οι επιχειρήσεις για να κατέχουν κάποιες άδειες, όπως η αναγνώριση σε έναν φορέα να λειτουργεί Ελεύθερη Ζώνη¹⁴, οι εισαγωγές φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, ή η διαχείριση των αγωγών φυσικού αερίου, είναι προαπαιτούμενο η Άδεια ΑΕΟ.

¹⁴ Η **Ελεύθερη Ζώνη (Ε.Ζ.)** στην Ελλάδα είναι ένα **διακριτό, περιφραγμένο τμήμα του Ελληνικού εδάφους** το οποίο τελεί υπό τελωνειακή επιτήρηση. Θεωρείται ουσιαστικά «εκτός τελωνειακού εδάφους» της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τους δασμούς και τους φόρους. Αυτό σημαίνει ότι μη ενωσιακά εμπορεύματα (από τρίτες χώρες) μπορούν να εισέρχονται, να αποθηκεύονται ή να τυγχάνουν επεξεργασίας εκεί **χωρίς την καταβολή εισαγωγικών δασμών, ΦΠΑ εισαγωγής, Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης (ΕΦΚ)** ή την εφαρμογή μέτρων εμπορικής πολιτικής.

Τα οφέλη των επιχειρήσεων είναι: **i. Βελτίωση Ρευστότητας (Cash Flow)** : Οι εισαγωγείς δεν προκαταβάλουν φόρους και δασμούς κατά την άφιξη των εμπορευμάτων. Τους καταβάλουν μόνο και όταν και εάν τα προϊόντα βγουν στην Ελληνική / ευρωπαϊκή αγορά. **ii. Δυνατότητα Μεταποίησης**: Επιτρέπονται εργασίες συσκευασίας, ανασυσκευασίας, διαλογής ή και βιομηχανικής επεξεργασίας χωρίς να χαθεί το καθεστώς αναστολής φόρων. **iii. Απαλλαγή ΦΠΑ σε Εγχώρια Προϊόντα** : Ελληνικές επιχειρήσεις μπορούν να πουλήσουν αγαθά σε εταιρείες εντός της Ε.Ζ. με απαλλαγή Φ.Π.Α. (θεωρείται πράξη εξομοιούμενη με εξαγωγή).

Στην Ελλάδα λειτουργούν τρεις κύριες Ελεύθερες Ζώνες Τύπου I (με περίφραξη και έλεγχο στις πύλες): στον Πειραιά, στη Θεσσαλονίκη, στο Ηράκλειο της Κρήτης και στον Αστακό Αιτωλοακαρνανίας. Και οι τρεις είναι αναγνωρισμένοι ΑΕΟ. Βασική νομοθεσία: Στηρίζεται στον **Εν.Τ.Κ. Καν (ΕΕ) 952/2013**, αρθρ. 243-249 (κανόνες λειτουργίας, είσοδο, παραμονή, έξοδος εμπορευμάτων), στους κατ' εξουσιοδότηση **Καν (ΕΕ) 2015/2446** και στον Εκτελεστικό **Κανονισμό (ΕΕ) 2015/2447** που εξειδικεύουν τις διαδικασίες, τις άδειες και τις υποχρεώσεις τήρησης των λογιστικών καταχωρήσεων. Στην Ελλάδα ο **ν.4072/2012**, αρθρ. 41, προβλέπει τους όρους άσκησης βιομηχανικών, εμπορικών δραστηριοτήτων ή παροχής υπηρεσιών εντός των Ελευθέρων Ζωνών, κατόπιν σχετικών εγκρίσεων. Ο Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας (Εθν.Τ.Κ.) **ν.5222/2025**, αρθρ 34, επικαιροποιεί τις διατάξεις για τον έλεγχο και την επιτήρηση των μη ενωσιακών εμπορευμάτων στα περιφραγμένα τμήματα. Η αριθμ. **ΑΔΘΕΚΑ Δ 1144720 ΕΞ 2018** Απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ που καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία για τη σύσταση, τη λειτουργία και τη διαχείριση των Ελευθέρων Ζωνών.

5.2 Κριτήρια απόκτησης της Άδειας του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα

Η χορήγηση της Άδειας ΑΕΟ προϋποθέτει τον έλεγχο για την πλήρωση συγκεκριμένων κριτηρίων στις πέντε (5) βασικές κατηγορίες της εικόνας 18: (ΑΑΔΕ, 2020)

ΑΕΟC		ΑΕΟS
✓	➤ Ιστορικό συμμόρφωσης	✓
✓	➤ Ικανοποιητικό σύστημα καταχωρίσεων	✓
✓	➤ Χρηματοπιστωτική φερεγγυότητα	✓
✓	➤ Πρακτικά κριτήρια επάρκειας ή επαγγελματικών προσόντων	
	➤ Ασφάλεια και προστασία	✓

Εικόνα 38: 5.1 . Κριτήρια απόκτησης Άδειας Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα. Πηγή ΑΑΔΕ

Που αναλύονται στα κατωτέρω:

- α. Της συμμόρφωσης με την φορολογική και τελωνειακή νομοθεσία.
- β. Της αξιοπιστίας του λογιστικού και πληροφοριακού συστήματος.
- γ. Της πληρότητας και ορθότητας των εσωτερικών λειτουργιών προκειμένου να τηρούνται οι διαδικασίες για την ιχνηλάτηση της ροής των εμπορευμάτων και την φυσική διαχείρισή αυτών.
- δ. Της επαρκούς οικονομικής επιφάνειας για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του.
- ε. Των μέτρων ασφάλειας και προστασίας που εφαρμόζει για τις εγκαταστάσεις, τα πληροφοριακά στοιχεία και τα εμπορεύματα που διαχειρίζεται.
- στ. Του ελέγχου της αξιοπιστίας των επιχειρηματικών εταίρων και συνεργατών του.
- ζ. Της εκπαίδευσης των υπαλλήλων του σε θέματα ασφάλειας.
- η. Του επιπέδου των γνώσεων σχετικά με τα τελωνειακά θέματα μέσω πιστοποίησης (κατοχής πτυχίου επάρκειας εκτελωνιστή / τελωνειακού αντιπροσώπου) ή/και πρακτική εμπειρίας.

Ειδικότερα:

➤ Ιστορικό τελωνειακής συμμόρφωσης

Η εταιρεία, τα πρόσωπα που την διοικούν και οι νόμιμοι εκπρόσωποι, πρέπει να μην έχουν διαπράξει σοβαρές ή επανειλημμένες παραβάσεις της τελωνειακής νομοθεσίας και τον φορολογικών κανόνων, τα τελευταία τρία έτη πριν την υποβολή της αίτησης. Επίσης το ποινικό μητρώο των νομίμων εκπροσώπων πρέπει να είναι μηδενικό ποινών σχετικά με αδικήματα που συνδέονται με την οικονομική τους δραστηριότητα και με παραβάσεις της τελωνειακής και φορολογικής νομοθεσίας.

➤ Ικανοποιητικό σύστημα διαχείρισης εμπορικών, μεταφορικών καταχωρήσεων

Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό πρέπει να λειτουργεί πληροφοριακό σύστημα, όπου ο εγγραφές παρέχουν την λογιστική ιχνηλάτηση της ροής των εμπορευμάτων και την συσχέτισή τους με τις τελωνειακές διατυπώσεις. Όστε να είναι ευχερής ο τελωνειακός έλεγχος.

➤ Χρηματοπιστωτική φερεγγυότητα

Η ικανότητα της εκπλήρωσης των οικονομικών υποχρεώσεων αποδεικνύεται εάν τα τελευταία τρία έτη πριν την υποβολή της αίτησης έχει επαρκή οικονομική επιφάνεια, εάν είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του έναντι του Δημοσίου, των ασφαλιστικών ταμείων, και των τραπεζών, εάν έχει λάβει δάνεια. Επίσης η Καθαρή Θέση της εταιρείας πρέπει να είναι θετική ή μπορεί να καλυφθεί.

➤ Εφαρμογή μέτρων ασφάλειας και προστασίας, για τους AEOS

Ο αιτών ελέγχεται εάν εφαρμόζει διαδικασίες για :

- i. την ασφάλεια των εγκαταστάσεων
- ii. τον έλεγχο της πρόσβασης στις εγκαταστάσεις, στις μονάδες φόρτωσης, π.χ. εμπορευματοκιβώτια, φορτηγά οχήματα και λοιπά μεταφορικά μέσα, στα εμπορεύματα και τους χώρους των Η/Υ και ιδιαίτερα στον χώρο του κεντρικού εξυπηρετητή (Main Server)
- iii. τις διαδικασίες διαχείρισης των αδειών και εγκρίσεων για τα διακινούμενα εμπορεύματα
- iv. την ασφάλεια των εμπορικών εταίρων και των παρόχων υπηρεσιών.
- v. την εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα ασφάλειας

➤ Επάρκεια σε γνώση τελωνειακών θεμάτων

Το κριτήριο πληρείται εάν το αρμόδιο για τελωνειακά θέματα εκ μέρους της εταιρείας έχει προσωπική ενασχόληση τουλάχιστον τριών (3) ετών. Οι συνεργαζόμενοι εκτελωνιστές έχουν τα τυπικά προσόντα μέσω της κατοχής του σχετικού πτυχίου επάρκειας εκτελωνιστή.

Ο έλεγχος πλήρωσης των κριτηρίων εφαρμόζεται ανάλογα με τον τύπο της άδειας ΑΕΟ που αιτείται ο οικονομικός φορέας, το μέγεθος και τις δραστηριότητες του.

5.3 Διαδικασία του ελέγχου των οικονομικών φορέων και της χορήγησης άδειας ΑΕΟ

Η διαδικασία χορήγησης της άδειας του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα έχει συγκεκριμένα στάδια, όπως παρουσιάζονται πιο κάτω:

1. Ο οικονομικός φορέας υποβάλλει την αίτηση του μέσω καταχώρησης της στο πληροφοριακό σύστημα των Τελωνείων ICISnet και στο πληροφοριακό σύστημα της Ε.Ε. EOS (European Operation System).
2. Ο αιτών υποβάλλει σε ψηφιακά αρχεία τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στην Τελωνειακή Αρχή Έκδοσης (ΤΑΕ) της άδειας (Τελωνειακή Περιφέρεια της έδρας του) και το Ερωτηματολόγιο Αυτοαξιολόγησης¹⁵.
3. Η ΤΑΕ παραλαμβάνει ψηφιακά τις αιτήσεις, το ερωτηματολόγιο, τα δικαιολογητικά και τα ελέγχει για την πληρότητα τους.
4. Η Τελωνειακή Περιφέρεια (Τ.Π.) διαβιβάζει το ερωτηματολόγιο στην Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου

¹⁵ Στο Ερωτηματολόγιο Αυτοαξιολόγησης ο αιτών παραθέτει πληροφορίες για την ύπαρξη της εταιρείας, τα οικονομικά της αποτελέσματα και τα οικονομικά μεγέθη σε σχέση με τις τελωνειακές εργασίες (π.χ. αριθμό διασαφήσεων και αξία εισαγωγών – εξαγωγών, αξία δασμών, Φ.Π.Α, και ΕΦ.Κ.). Στοιχεία για την εσωτερική διάρθρωση και οργάνωση της, πληροφορίες για τις τελωνειακές διατυπώσεις που εφαρμόζει (τρόπος δασμολογικής κατάταξης, υπολογισμού δασμολογητέας αξίας, έλεγχος δασμών, τυχόν περιορισμών στην εισαγωγή – εξαγωγή, αναγκαιότητα υποβολής συγκεκριμένων άδειων άλλων Υπηρεσιών). Επίσης παρουσιάζει τις διαδικασίες της λογιστικής και φυσικής διαχείρισης των εμπορευμάτων. Τους τρόπους αποθήκευσης των τελωνειακών αρχείων σε ψηφιακή και φυσική μορφή και την προστασία αυτών από απώλεια, καταστροφή και διαρροή σε τρίτους. Δίνει στοιχεία για την οικονομική του επιφάνεια και την επάρκεια γνώσεων σχετικά με την τελωνειακή νομοθεσία και την ικανότητα διαχείρισης θεμάτων τελωνειακού ενδιαφέροντος. Εφόσον η αίτηση αφορά την ασφάλεια και προστασία (ΑΕΟΣ) στο Ερωτηματολόγιο αναφέρονται πληροφορίες για την ασφάλεια της εγκατάστασης, την προστασία των εμπορευμάτων από φυσικά φαινόμενα και κακόβουλες ενέργειες, την συμμόρφωση σε θέματα ασφαλείας των εργαζομένων, των συνεργατών, των οικονομικών εταίρων και των παρόχων εξωτερικών υπηρεσιών.

Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Τεχνητής Νοημοσύνης, προκειμένου να διενεργηθούν οι έλεγχοι των πληροφοριακών συστημάτων του αιτούντος.

5. Ενημερώνεται εγγράφως ο αιτών για την αποδοχή της αίτησής του.
6. Εφόσον συντρέχουν λόγοι, γίνεται έναρξη της διαδικασίας διαβούλευσης με τις τελωνειακές διοικήσεις των άλλων Κ-Μ της Ε.Ε.
7. Η Τ.Π. με οδηγό το ερωτηματολόγιο και τα στοιχεία που υποβλήθηκαν προβαίνει σε έλεγχο των κριτηρίων χορήγησης της έγκρισης.
8. Εκτός από τα υποβληθέντα στοιχεία η Τ.Π. συγκεντρώνει επιπλέον στοιχεία από διαβαθμισμένες πηγές (π.χ έλεγχος ποινικού μητρώου, έλεγχος για τελωνειακές και φορολογικές παραβάσεις), στοιχεία από άλλες Υπηρεσίες του Δημοσίου (π.χ. Πυροσβεστική Υπηρεσία, άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας παραγωγικών μονάδων) και από λοιπές πηγές ελεύθερα προσβάσιμες (π.χ. Γενικό Εμπορικό Μητρώο – Γ.Ε.ΜΗ, ιστοσελίδα εταιρείας κ.α.).
9. Οι τελωνειακοί ελεγκτές που έχουν αναλάβει τον έλεγχο της πλήρωσης των κριτηρίων χορήγησης της άδειας προβαίνουν σε επιτόπια αυτοψία των εγκαταστάσεων του αιτούντος. Ελέγχεται το σύνολο των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί και των καταγεγραμμένων διαδικασιών. Διαπιστώνεται στην πράξη η δυνατότητα ιχνηλασιμότητας των τελωνειακών διαδικασιών και ο βαθμός διευκόλυνσης των τελωνειακών επαληθεύσεων. Επιβεβαιώνεται η ύπαρξη των μέτρων ασφαλείας της εγκατάστασης και των διαδικασιών ασφαλούς διαχείρισης των εμπορευμάτων.
10. Οι ελεγκτές συντάσσουν την τελική Έκθεση Αποτελεσμάτων Ελέγχου ώστε να δίνει μια περιεκτική και σαφή εικόνα του οικονομικού φορέα και των κινδύνων που χρήζουν προσοχής, βάσει των στοιχείων που εξετάστηκαν και τον επιτόπιο έλεγχο. Στην Έκθεση γίνεται μνεία στα αποτελέσματα ελέγχου των πληροφοριακών συστημάτων από την ΓΓΠΣΔΔ.
11. Εφόσον τα αποτελέσματα του ελέγχου είναι θετικά, οι ελεγκτές εισηγούνται στον Προϊστάμενο της υπηρεσιακής μονάδας την έκδοση της Άδειας.
12. Εκδίδεται η Άδεια και καταχωρείται στα συστήματα: ενωσιακό EOS και εθνικό ICISnet.

13. Σε περίπτωση που δεν πληρούνται επαρκώς οι προϋποθέσεις, κατόπιν ενημέρωσης του αιτούντος, του χορηγείται επιπλέον χρόνος να προσαρμοστεί ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις.

14. Εάν είναι φανερό ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις, γίνονται οι προβλεπόμενες ενέργειες για την απόρριψη της αίτησης. Δίδεται στον αιτούντα το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης, πριν ληφθεί κάποια σε βάρος του απόφαση. Εάν εξακολουθούν να μην πληρούνται τα κριτήρια και δεν μπορούν να γίνουν διορθωτικές ενέργειες από τον αιτούντα, τότε απορρίπτεται το αίτημα.

5.4 Παρακολούθηση / Επαναξιολόγηση των Αδειών

Η ισχύς της Άδειας του ΑΕΟ δεν έχει ημερομηνία λήξης γι' αυτό είναι σημαντικό οι Τελωνειακές Αρχές να παρακολουθούν εάν ο οικονομικός φορέας να εξακολουθεί να πληροί κριτήρια υπό τα οποία χορηγήθηκε.

Οι κίνδυνοι από την μη πλήρωση των κριτηρίων μπορούν να προκαλέσουν:

- i. Την παροχή ανεπαρκών ή ψευδών πληροφοριών προς τις Τελωνειακές Αρχές
- ii. Την αποφυγή καταβολής των δασμών και φόρων
- iii. Την αποφυγή ελέγχου και τήρησης των απαγορεύσεων και περιορισμών
- iv. Την μη προστασία των ψηφιακών τελωνειακών δεδομένων που κατέχει με αποτέλεσμα την καταστροφή ή διαρροή τους σε κακόβουλους τρίτους.
- v. Την πλημμελή προστασία των εμπορευμάτων από απειλές ασφάλειας και προστασίας

Στα πλαίσια αυτά τα κριτήρια πρέπει να επαναξιολογούνται ανά τριετία τουλάχιστον.

Ειδικά για τους ΑΕΟΣ και ΑΕΟΦ η τριετία είναι υποχρεωτική. Σε περίπτωση που δόθηκε η Άδεια σε φορείς που έχουν δραστηριότητα μικρότερη των τριών ετών επαναξιολογούνται κάποια κριτήρια σε ετήσια βάση μέχρι την συμπλήρωση των τριών ετών.

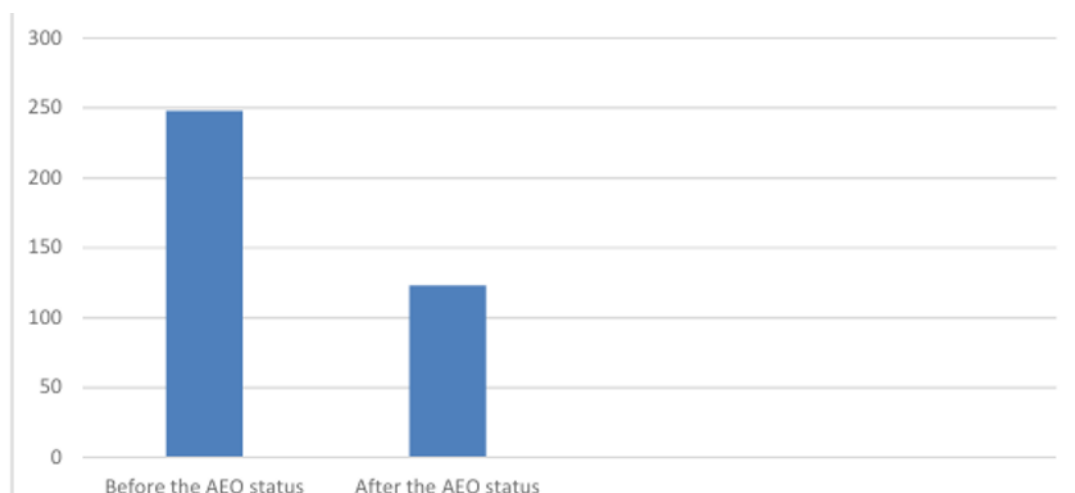
Σε περίπτωση που εντοπιστεί παρέκκλιση από τα προϋποθέσεις ο ΑΕΟ καλείται να λάβει διορθωτικά μέτρα. Στην περίπτωση που δεν πληρούνται τα κριτήρια η Άδεια αναστέλλεται μέχρι την εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων. Σε διαφορετική περίπτωση μη πλήρωσης των προϋποθέσεων, η Άδεια ανακαλείται.

5.5 Η συνεργασία των διωκτικών Αρχών με τους ΑΕΟ

Η συνεργασία των Τελωνειακών και Αστυνομικών αρχών με τους ΑΕΟ στηρίζεται σε δύο άξονες. Ο ένας άξονας είναι η ενημέρωση των Αρχών από μεγάλες εταιρείες logistics με πιστοποίηση ΑΕΟ-S (Ασφάλεια και Προστασία) σε περιπτώσεις απόπειρας διάρρηξης των εμπορευματοκιβωτίων που διαχειρίζονται προκειμένου να τοποθετήσουν παράνομο φορτίο (π.χ. ναρκωτικά ή λαθραία τσιγάρα). Αντίστοιχα οι ΑΕΟ-C (Απλουστευμένες Διαδικασίες) σε περίπτωση που εντοπίσουν ύποπτη συμπεριφορά των πελατών που τους αναθέτουν την διακίνηση φορτίων ή των δρομολογίων που επιθυμούν να ακολουθηθούν, συνήθως έξω από την λογική της μείωσης του κόστους σε χρόνο και χρήμα, ενημερώνουν τις Τελωνειακές Αρχές.

Ο δεύτερος άξονας είναι η υποχρεωτική επαλήθευση των στοιχείων των εμπορικών εταίρων από τους ΑΕΟ. Με τον τρόπο αυτό λειτουργούν αποτρεπτικά στον να παρέχουν υπηρεσίες και εμπορεύματα σε μη αξιόπιστους εταίρους.

Στοιχεία για την συνεργασία των ΑΕΟ με τις διωκτικές Αρχές είναι δύσκολο να εντοπισθούν, καθώς στα Δελτία Τύπου που δίδονται από τις Αρχές μετά την επιτυχή έκβαση των επιχειρήσεων δίωξης σε σημαντικές υποθέσεις, αποφεύγεται να τονισθεί ο ρόλος της συνεργασίας με τους ΑΕΟ για λόγους προσωπικής προστασίας τους από πράξεις αντιποίνων από όσους βλάπτονται από την δράση τους. Σε διπλωματική εργασία που δημοσιεύθηκε το 2017 στην Ολλανδία (Raffaele, 2017), από άντληση στοιχείων σχετικά με παραβάσεις της ποινικής και τελωνειακής νομοθεσίας, που βεβαιώθηκαν από τα Ολλανδικά Τελωνεία για το διάστημα 2010 – 2017 πριν και μετά την χορήγηση του καθεστώτος ΕΟΦ η σύγκριση το ακόλουθο σχήμα 8.1:

Σχήμα 5.1 Αριθμός παραβάσεων πριν και μετά την ιδιότητα ΑΕΟ. Πηγή Ολλανδικά Τελωνεία σε δείγμα 60 εταιρειών με την ιδιότητα του ΑΕΟ.

Από τον πίνακα γίνεται αντιληπτό ότι οι ΑΕΟ συμμορφώνονται με την νομοθεσία καθώς σε διαφορετική περίπτωση διάπραξης σοβαρών (π.χ. λαθρεμπορία, ναρκωτικά) ή επαναλαμβανόμενων παραβάσεων της τελωνειακής νομοθεσίας, μία από τις ποινές είναι η αφαίρεση της άδειας ΑΕΟ. Αυτό εκτός από τον άμεσο αντίκτυπο (αύξηση εγγυήσεων, αυξημένοι τελωνειακοί έλεγχοι στα Τελωνεία και όχι στις εγκαταστάσεις τους) η απώλεια της ιδιότητας του ΑΕΟ βλάπτει την φήμη τους με συνεπακόλουθη μείωση της εμπιστοσύνης από τους επιχειρηματικούς τους εταίρους.

Στην έρευνα για περιπτώσεις παράβασης της νομοθεσίας από ΑΕΟ εντοπίστηκε ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ΕΡΡΟ όπου εξαρθρώθηκε κύκλωμα τελωνειακής απάτης που λειτουργούσε στον αερολιμένα της Λιέγης στο Βέλγιο, με εκτιμώμενες ζημιές ύψους 310 εκατομμυρίων ευρώ. (ΕΡΡΟ, 2023) και εμπλέκονταν αξιόπιστες εκτελωνιστικές εταιρείες¹⁶.

¹⁶ «Στο ραντάρ των Ευρωπαίων εντεταλμένων εισαγγελέων της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στις Βρυξέλλες στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, με την κωδική ονομασία «Δρόμος του μεταξιού», βρίσκονται Κινέζοι εξαγωγείς για τους οποίους υπάρχουν υπόνοιες ότι έχουν θέσει σε εφαρμογή ένα περίπλοκο σύστημα αποφυγής της καταβολής του ΦΠΑ επί των εισαγόμενων αγαθών, χρησιμοποιώντας τρία βελγικά ιδιωτικά τελωνεία και ορισμένες ψευδείς εταιρείες σε διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ. Σύμφωνα με την έρευνα, οι βελγικές εταιρείες, ενεργώντας ως αξιόπιστοι αντιπρόσωποι των Κινέζων εξαγωγέων όσον αφορά τα τελωνεία και τον ΦΠΑ, δήλωσαν ότι τα εμπορεύματα που εισέρχονται μέσω του αερολιμένα της Λιέγης —ηλεκτρονικός εξοπλισμός, παιχνίδια και μυριάδες αξεσουάρ— προορίζονταν για άλλα κράτη μέλη, προκειμένου να επωφεληθούν από απαλλαγή από τον ΦΠΑ κατά την εισαγωγή βάσει του «τελωνειακού καθεστώτος 42» (CP42) της ΕΕ. Το Τελωνειακό Καθεστώς 42 απαλλάσσει τους εισαγωγείς από την καταβολή ΦΠΑ στη χώρα εισαγωγής, εάν τα εισαγόμενα αγαθά μεταφερθούν στη συνέχεια σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ. Σύμφωνα με τη διαδικασία αυτή, η οποία δημιουργήθηκε για την απλούστευση του διασυνοριακού εμπορίου, ο ΦΠΑ απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ στη χώρα εισαγωγής, όταν τα αγαθά αποκτώνται στο τελικό κράτος μέλος προορισμού.

Για να επωφεληθούν από την απαλλαγή αυτή, οι κινέζοι εξαγωγείς χρησιμοποίησαν ιδιωτικούς τελωνειακούς οργανισμούς/αξιόπιστους αντιπροσώπους ΦΠΑ στο Βέλγιο, οι οποίοι δήλωναν ότι ο τελικός προορισμός των εμπορευμάτων ήταν σε άλλα κράτη μέλη. Για να το πράξουν, πιστεύεται ότι χρησιμοποίησαν εικονικές εταιρείες που βρίσκονται στη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ουγγαρία, την Ιταλία, την Πολωνία και την Ισπανία, χρησιμοποιώντας πλαστά τιμολόγια και πλαστά έγγραφα μεταφοράς. Σε ορισμένες περιπτώσεις, φέρεται να χρησιμοποίησαν ονόματα πραγματικών εταιρειών, οι οποίες δεν γνώριζαν ότι είχαν κλαπεί τα ΑΦΜ και οι ταυτότητές τους.

Ωστόσο, στην πραγματικότητα, οι εικονικές εταιρίες δεν θα λάμβαναν τα αγαθά, τα οποία στην πραγματικότητα θα παραδίδονταν σε πραγματικές εταιρίες εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη ή θα πωλούνταν σε τελικούς καταναλωτές μέσω διαδικτυακών αγορών σε διάφορες χώρες. Σκοπός αυτών των εικονικών εταιρειών ήταν να αποσπάσουν την προσοχή των επιθεωρητών, δημιουργώντας μια ψεύτικη εμπορική αλυσίδα και καθιστώντας πιο δύσκολη τη διενέργεια ελέγχων. Τα αγαθά θα πωλούνταν τελικά στον τελικό καταναλωτή, ο οποίος θα πλήρωνε το πλήρες τίμημα για τα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Ωστόσο, σύμφωνα με την έρευνα, ο ΦΠΑ που κατέβαλε ο τελικός καταναλωτής ουδέποτε δηλώθηκε ούτε καταβλήθηκε σε καμία φορολογική διοίκηση από την εικαζόμενη εγκληματική οργάνωση, αλλά παρακρατήθηκε από τον πωλητή. Αυτό επέτρεψε την πώληση των αγαθών με τεράστια κέρδη, ενώ εξαπατήθηκαν οι υπηρεσίες εισπραξης φόρων για τελωνειακούς δασμούς και ΦΠΑ.

Συμπεράσματα

Η εργασία ανέδειξε ότι η διεθνής εφοδιαστική αλυσίδα αποτελεί θεμελιώδη μηχανισμό του παγκοσμίου εμπορίου που αποφέρει οφέλη στις κοινωνίες με την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και την συνολική ευημερία. Όμως λόγω των πολλών φορέων και παραγόντων που εμπλέκονται σε πολύπλοκες και αλληλένδετες σχέσεις, η διεθνής εφοδιαστική αλυσίδα έγινε ταυτόχρονα πεδίο εκδήλωσης σύνθετων μορφών απάτης, με επιπτώσεις στα δημόσια έσοδα, στον υγιή ανταγωνισμό, στη δημόσια υγεία, την ασφάλεια, στο περιβάλλον και στη νομιμότητα των διεθνών συναλλαγών.

Μορφές απάτης στο διεθνές εμπόριο είναι οι ψευδείς δηλώσεις, τα πλαστά παραστατικά, ή υποτιμολόγηση/ υπερτιμολόγηση της αξίας των διακινούμενων εμπορευμάτων, με σκοπό την προσπόριση παράνομου κέρδους και εμπορίας μη επιτρεπόμενων εμπορευμάτων (π.χ. ακατάλληλων για κατανάλωση/χρήση, προστατευόμενων ειδών της άγριας φύσης, επιβλαβή για το περιβάλλον).

Η απάτη στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα συνδέεται με το οργανωμένο έγκλημα, την τρομοκρατία, την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες - BTML («ξέπλυμα μαύρου χρήματος»).

Η αντιμετώπιση της απάτης προκαλεί αίσθημα αυξημένης εγρήγορσης από τις Τελωνειακές Αρχές δημιουργώντας την ανάγκη για διαλειτουργικότητα των πληροφοριών από πολλές διαφορετικές πηγές, την ψηφιακή ανάλυση και σύνθεση των δεδομένων και τελικά τους ελέγχους βάση ανάλυσης κινδύνου (Risk Analysis).

Οι τεράστιοι όγκοι των διακινούμενων εμπορευμάτων και οι αριθμοί των συναλλαγών, καθιστούν δύσκολα διαχειρίσιμο τον έλεγχο τους από τις Τελωνειακές Αρχές. Η καθυστέρηση στην απελευθέρωση των εμπορευμάτων από τα σημεία του τελωνειακού ελέγχου και η διακίνηση τους προς τους προορισμούς τους, δημιουργεί μεγάλο κόστος σε χρήμα και χρόνο τους κατόχους τους και στη διαχείριση από τους μεταφορείς και τους

Εκτιμάται ότι οι υπό διερεύνηση δραστηριότητες προκάλεσαν, μεταξύ 2019 και 2022, ζημιές ύψους τουλάχιστον 303 εκατομμυρίων ευρώ σε διαφυγόντα ΦΠΑ και 6,6 εκατομμυρίων ευρώ σε τελωνειακούς δασμούς.

Τα εγκλήματα που διερευνώνται περιλαμβάνουν πλαστογραφία, τελωνειακή απάτη και απάτη στον τομέα του ΦΠΑ, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση.

διαχειριστές των τερματικών σταθμών. Αυτές οι παράμετροι έκαναν κατανοητό ότι έπρεπε οι Αρχές να δεχθούν κάθε συνεργασία από τρίτους με ειλικρινείς προθέσεις.

Η ανάγκη συνεργασίας δημιούργησε τον θεσμό του Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα (Ε.Ο.Φ.) – Authorized Economic Operator (AEO) που είναι ένας οικονομικός φορέας που θεωρείται φερέγγυος σχετικά με τις δραστηριότητές του στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα και τις σχέσεις του με τα Τελωνεία όπου γίνεται η διέλευση αυτών των εμπορευμάτων. (άρθ. 5 σημ.5 του Εν.Τ.Κ. 952/2013). Ο ΑΕΟ δεν είναι μία διοικητική πιστοποίηση αλλά ένας μηχανισμός θεσμικής εμπιστοσύνης μεταξύ των Τελωνειακών Αρχών και οικονομικών φορέων. Ο ΑΕΟ απολαμβάνει σημαντικά οφέλη που έχουν καθοριστεί από υπερθνικούς οργανισμούς, όπως η Ε.Ε. και άλλα οφέλη σε εθνικό/τοπικό επίπεδο. Η συνεργασία των Τελωνειακών Αρχών με τους αξιόπιστους φορείς: **α)** αποσυμφορεί την πίεση για ελέγχους σε εμπορεύματα χαμηλής επικινδυνότητας, **β)** ενισχύει την κανονιστική συμμόρφωση των οικονομικών φορέων, **γ)** διευκολύνει το νόμιμο εμπόριο μέσω της επιτάχυνσης της κυκλοφορίας των εμπορευμάτων μειώνοντας το διαχειριστικό τους κόστος και τον χρόνο εξυπηρέτησης των αναγκών της αγοράς, **ε)** βελτιώνεται η ιχνηλασιμότητα και ασφάλεια των εμπορευμάτων.

Οι ΑΕΟ δεν εξαλείφουν από μόνοι τους τη απάτη, αλλά δημιουργούν ένα προληπτικό φίλτρο αξιοπιστίας και βελτιώνεται η συνεργασία του δημοσίου και ιδιωτικού φορέα. Οι ΑΕΟ: **α)** διευκολύνουν την στοχευμένη διαχείριση κινδύνου, **β)** βοηθούν τις Αρχές να διαθέσουν ελεγκτικούς πόρους σε περισσότερο επικίνδυνα για την διάπραξη της απάτης πεδία και **γ)** ενισχύουν την ανθεκτικότητα και προστασία της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Η σύγχρονη **τελωνειακή διακυβέρνηση** οφείλει να συνδυάζει: **α)** τον έλεγχο, **β)** την τεχνολογία, **γ)** τη διαφάνεια, **δ)** τη διεθνή συνεργασία και **ε)** την συνεργασία με αξιόπιστους οικονομικούς φορείς. Ο θεσμός του **ΑΕΟ** είναι ένα κρίσιμο εργαλείο για την αποτροπή της απάτης στην διεθνή εφοδιαστική αλυσίδα, αλλά η αποτελεσματικότητά του εξαρτάται από: **α)** την συνεχή παρακολούθηση, **β)** την επαναξιολόγηση, **γ)** την ψηφιακή αναβάθμιση και **δ)** την πραγματική συνεργασία μεταξύ Δημοσίου και ιδιωτικών φορέων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ACEAN. (χ.χ.). (Α. Ο. NATIONS, Παραγωγός, & ΕΝΩΣΗ ΕΘΝΩΝ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΣΙΑΣ) Ανάκτηση 04 17, 2026, από <https://asean.org/about-asean>
- CBP. (2025). *Due diligence in Global Supply Chains*. US, US Customs and Border Protection. Ανάκτηση 05 01, 2026, από https://www.cbp.gov/sites/default/files/2025-08/Due%20Diligence%20in%20Global%20Supply%20Chains_08.26.2025.pdf
- CBP. (2026, 05 10). *Customs Trade Partnership Against Terrorism (C-TPAT)*. (U. C. PROTECTION, Παραγωγός) Ανάκτηση από <http://www.cbp.gov/border-security/ports-entry/cargo-security/c-tpat-customs-trade-partnership-against-terrorism>
- CBSA. (2026, 04 28). (C. B. Agency, Επιμελητής, G. ο. Canada, Παραγωγός, & Ottawa Canada) Ανάκτηση 05 19, 2026, από <https://www.cbsa-asfc.gc.ca/publications/dm-md/d23/d23-1-1-eng.html>
- EUR-Lex_2446. (2015, 12 29). (Ε. Ε. Ένωσης, Επιμελητής) Ανάκτηση 05 23, 2026, από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015R2446>
- EUR-Lex_952. (2013, 10 10). *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. (Ε. ι. Ένωσης, Επιμελητής, & European Union Ευρωπαϊκή Ένωση) Ανάκτηση 05 22, 2026, από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0952&qid=1689581231477>
- EUROPOL. (2025). *The changing DNA of serious and organized crime*. European Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol). Luxembourg: Publications Office of the European Union. doi:10.2813/0758057
- ICE. (2026, 03 11). 500 12th St SW, Washigkton, , DC 20536, U.S.A. Ανάκτηση 05 03, 2026, από <https://www.ice.gov/hsi/investigate>
- INTERPOL. (χ.χ.). *INTERPOL*. Ανάκτηση 04 26, 2026, από <https://www.interpol.int/Crimes/Environmental-crime/Pollution-crime>
- Moorman, T. C. (2018). *Kleptocracy and foreign corruption manifesting in illicit financial flows* (Τόμ. 25). (e. insight, Επιμ.) Επιθεώρηση Οικονομικού Εγκλήματος. doi:<https://doi.org/10.1108/JFC-02-2017-0008>
- OECD. (2021). *Ending the Shell Game, Cracking down on the Professionals who enable Tax and White Collar*. Paris. doi:<https://doi.org/10.1787/79e22c41-en>
- TAXUD. (χ.χ.). (Ε. Ε. Ένωση, Μεταφρ.) Brussels , Belgium. Ανάκτηση 05 03, 2026, από https://commission.europa.eu/about/departments-and-executive-agencies/taxation-and-customs-union_en
- TAXUD. (χ.χ.). Ανάκτηση 05 14, 2026, από https://taxation-customs.ec.europa.eu/sites/default/files/styles/embed_large/public/2025-01/aeo-1.png?itok=qOENjUiA

- TAXUD. (2026). *MRAs*. (T. & UNION, Παραγωγός, & European Commission) Ανάκτηση 05 19, 2026, από https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/authorised-economic-operator/mutual-recognition_en
- TAXUD. (2026, 05 20). *Ανάκτηση Ε.Ο.Φ.* Ανάκτηση 05 20, 2026, από https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/eos/aeo_consultation.jsp?Lang=en
- TAXUD. (χ.χ.). *TAXUD*. (T. a. Union, Παραγωγός, & European Commision) Ανάκτηση 05 13, 2026, από https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/authorised-economic-operator_en
- Tsumbris, T. (2025). *A survey on IoT in Supply Chain Management*. Ανάκτηση 05 02, 2026, από <https://zenodo.org/record/15557135/files/A%20survey%20on%20IoT%20in%20Supply%20Chain%20Management.pdf?download=1>
- UNCTAD. (χ.χ.). (U. T. Development, Επιμελητής) Ανάκτηση 05 13, 2026, από <https://unctad.org/search?keys=Authorized+Economic+Operator+AEO>
- UNDOC. (χ.χ.). (Ο. ο. Εγκλήματος, Επιμ.) Ανάκτηση 04 26, 2026, από www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/migrant-smuggling/migrant-smuggling.html
- UNECE . (χ.χ.). *Trade Facilitation and E-business (UN/CEFACT) μτφ Διευκόλυνση του εμπορίου και ηλεκτρονικό επιχειρείν (UN/CEFACT)*. Ανάκτηση 04 01, 2026, από <https://unece.org/trade/uncefact>
- UNODC. (χ.χ.). *UNODC*. Ανάκτηση 04 30, 2026, από <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/iff.html>
- WBG. (χ.χ.). (W. B. GROUP, Επιμ.) Ανάκτηση 05 03, 2026, από <https://www.worldbank.org/ext/en/topic/trade/trade-facilitation-logistics-connectivity#tab-trade-facilitation-support-program-tfsp>
- WCO. (χ.χ.). (W. C. Organization, Παραγωγός) Ανάκτηση 05 13, 2026, από <https://www.wcoomd.org/en/search.aspx?keyword=Authorized+Economic+Operator+AEO>
- WCO. (2020). *AEO Compendium 2020 Edition*. World Customs Organization. Ανάκτηση 05 19, 2026, από <https://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2020/december/now-available-aeo-compendium-2020-edition.aspx>
- WCO. (2021). (W. C. Π.Ο.Τ., Παραγωγός) Ανάκτηση 05 11, 2026, από <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/safe-framework-of-standards.pdfwcoomd>
- WCO. (2021). *SAFE Framework of Standards*. Βρυξέλλες: World Customs Organization Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων Π.Ο.Τ. Ανάκτηση 04 30, 2026, από <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/safe-framework-of-standards.pdf>

- WCO. (2024). *Illicit Trade Report 2024* *μτφ Έκθεση για το Παράνομο Εμπόριο 2024*. World Customs Organization Π.Ο.Τ Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων, Rue du Marché 30, B-1210 Brussels, Belgium. Ανάκτηση 04 18, 2026, από <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/safe-framework-of-standards.pdf>
- World Bank. (χ.χ.). (W. B. Group, Παραγωγός) Ανάκτηση 05 13, 2026, από <https://www.worldbank.org/en/search?q=Authorized%20Economic%20Operator%20ΑΕΟ>
- WTO, Π. Ο. (χ.χ.). Ανάκτηση 03 10, 2026, από Evolution of trade under the WTO: handy statistics : https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/trade_evolution_e/evolution_trade_wto_e.htm
- ΑΑΔΕ. (2020). *Εγχειρίδιο Οδηγιών Έκδοσης / Παρακολούθησης Αδειών Εγκεκριμένων Οικονομικών Φορέων*. Διεύθυνση Τελωνειακών Διαδικασιών, Τμήμα Γ': Τελωνειακών Αντιπροσώπων, Εγκεκριμένων Οικονομικών Φορέων και Απαγορεύσεων και Περιορισμών. Αθήνα: Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων. Ανάκτηση 05 30, 2026
- Αυγουστήδη, Σ. (2021). *Το blockchain στη διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων*. Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής / ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ, Τμήμα Μηχανικών Βιομηχανικής Σχεδίασης και Παραγωγής. Αθήνα: Ιδρυματικό Αποθετήριο Πολυνόη. doi:<http://dx.doi.org/10.26265/polynoe-918>
- Γεν. Δ/ση Τελωνείων & Ε.Φ.Κ. (χ.χ.). Όροι και προϋποθέσεις χορήγησης πιστοποιητικού Εγκεκριμένου Οικονομικού Φορέα. *Αρ. Πρωτ.: 5007905/955/Α0019/ 17-02-2009 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών*. (τ. Α. Δ/ση 19η Τελωνειακών Διαδικασιών, Συντάκτης) Αθήνα.
- Εν.Τ.Κ.Καν(ΕΕ)952/2013. (χ.χ.). Ενωσιακός Τελωνειακός Κώδικος, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δ/ση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης, Βρυξέλλες Βελγίου. Ανάκτηση 05 14, 2026, από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0952&qid=1689581231477>
- ΠΟΤ, W. (χ.χ.). (Π. Ο. World Customs Organization, Επιμ.) Ανάκτηση 04 30, 2026, από <https://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/safe-framework-of-standards.pdf>